

Poročilo o napredku v okviru Programa razvoja podeželja 2007 – 2013 za leto 2009

Sklad: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

Programsko obdobje 2007-2013

CCI številka: 2007

SI 06 RPO 001

Junij 2010

»Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje«

KAZALO

UVOD	2
1. SPREMEMBE SPLOŠNIH POGOJEV	4
2. NAPREDEK PROGRAMA GLEDE NA OPREDELJENE CILJE	12
3. FINANČNO IZVAJANJE PROGRAMA V LETU 2009	46
4. POVZETEK SPROTNEGA VREDNOTENJA	55
5. UKREPI ORGANA UPRAVLJANJA IN NADZORNEGA ODBORA, NAMENJENI ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI IN UČINKOVITOSTI IZVAJANJA PROGRAMA	63
6. IZJAVA O USKLAJENOSTI S POLITIKAMI SKUPNOSTI NA PODROČJU PODPORE, VKLJUČNO Z NAVEDBO TEŽAV, KI SO PRI TEM NASTALE, IN UKREPOV ZA NJIHOVO ODPRAVLJANJE	77
7. PONOVA UPORABA VRNJENE POMOČI	82

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

AKTRP	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
BDV	Bruto dodana vrednost
CMEF	Common Monitoring and evaluation Framework – Skupni okvir za spremljanje in vrednotenje
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
EK	Evropska komisija
ESR	Evropski sklad za ribištvo
EU	Evropska unija
IAKS	Integrirani administrativni in kontrolni sistem
LAS	Lokalna akcijska skupina
LEADER	Povezava med ukrepi za razvoj podeželja (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale)
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KSS	Kmetijska svetovalna služba
NSN	Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013
OU	Organ upravljanja
PRP 2004-2006	Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006
PRP 2007-2013	Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013
SKP	Skupna kmetijska politika

UVOD

Leto 2009 je bilo za izvajanje slovenskega PRP 2007–2013 zelo pestro – zaznamovala so ga tako dogajanja na evropski kot tudi na nacionalni ravni. V začetku leta 2009 je bil uveljavljen zakonodajni sveženj sprememb iz naslova »**Zdravstvenega pregleda stanja reforme Skupne kmetijske politike (SKP) iz leta 2003**« (angl. *Health Check*), s katerim so se obstoječim prednostnim nalogam politike razvoja podeželja dodale nove prednostne naloge, s katerimi naj bi evropsko kmetijstvo postalo še bolj konkurenčno in trajnostno naravnano. Nove prednostne naloge, ki so bile opredeljene kot ključne na evropski ravni, so podnebne spremembe, obnovljivi viri energije, upravljanje z vodami, biotska raznovrstnost, ukrepi, povezani s prestrukturiranjem sektorja mleka ter inovacije kot horizontalna prednostna naloga za soočenje z ostalimi novimi izzivi.

Zaradi poglobljanja gospodarske krize je v letu 2009 prišlo do vnovičnega spreminjanja temeljnih evropskih pravnih aktov na področju razvoja podeželja. Spremembe izhajajo iz Evropskega načrta za oživitev gospodarstva (angl. *European Economic Recovery Plan*), ki ga je Evropski svet potrdil na vrhu 11. in 12. decembra 2008 v Bruslju. Med ukrepi, ki so jih evropski voditelji predvideli za blažitev gospodarske recesije, je ob **obstoječih novih izzivih** iz pregleda SKP tudi podpora **razvoju širokopasovnega interneta na podeželju**. Gre za dodatno prednostno nalogo politike razvoja podeželja k že obstoječim novim prednostnim nalogam iz t.i. pregleda reforme SKP, o katerih so kmetijski ministri EU politični dogovor dosegli le slab mesec pred sprejetjem Evropskega načrta za oživitev gospodarstva, to je 20. novembra 2008.

Medtem ko so novi izzivi iz pregleda SKP pretežno okoljski, je podpora razvoju širokopasovne internetne infrastrukture na podeželju izrazit gospodarski ukrep, s katerim naj bi vzpodbudili nastajanje novih gospodarskih dejavnosti, delovnih mest ter s tem preseгли razvojno vrzel med podeželjem in urbaniimi območji.

Za podporo tem prednostnim nalogam je Evropski svet v letih 2009 in 2010 predvidel povečanje pravic porabe Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja za **1,02 milijarde EUR** iz naslova prerazporeditve v okviru Naslova 2 splošnega proračuna Evropskih skupnosti. Dodatne pravice porabe so bile dodeljene posameznih državam članicam oz. njihovim programom razvoja podeželja na osnovi obstoječega porazdelitvenega ključa. Države članice, kot je Slovenija, ki je v celoti opredeljena kot ena konvergenčna regija, pa morajo same zagotoviti **10-odstotno nacionalno sofinanciranje** dejavnosti, ki so povezane z novimi prednostnimi nalogami (za nekonvergenčne regije znaša ta delež 25 %).

Z vidika nacionalnega izvajanja PRP 2007–2013 je za leto 2009 značilno v celoti polno izvajanje programa, to pomeni, da so bili v obravnavanem letu objavljeni javni razpisi za vse ukrepe 1. in 3. osi PRP 2007–2013. Še posebej pa bi izpostavili, da je v tem letu v **okviru 4. osi LEADER** s svojim delovanjem in izvajanjem projektov pričelo 33 lokalnih akcijskih skupin. Uspešno je bila izvedena tudi t.i. kampanja zbiranja vlog za neposredna plačila, v obdobju katere so lahko upravičenci skupaj z zahtevki za neposredna plačila oddali tudi zahtevke za plačila v okviru ukrepov 2. osi PRP 2007–2013 in kmetijsko-okoljske ukrepe iz prehodnega programskega obdobja 2004–2006.

Dinamika izvajanja javnih razpisov za ukrepe PRP 2007–2013 se je v drugi polovici leta 2009 zaradi revizijskih ugotovitev Evropske komisije, povezanih z datumom začetka upravičenosti stroškov, žal precej **upočasnila**. V izogib morebitnim kršitvam evropskega pravnega reda (71. člena Uredbe 1698/2005/ES), izpostavljenih v revizijskem poročilu Evropske komisije, je Slovenija iz previdnosti do razjasnitve tega vprašanja zaprla javne razpise in ustrezno spremenila določila v novi nacionalni izvedbeni Uredbi o ukrepih 1., 3. in 4. osi PRP 2007–2013, katere sprejetje je predvideno v maju 2010.

Čeprav je bilo v naknadnih postopkih razčiščevanja odprtih vprašanj v drugi polovici leta 2009 in v začetku 2010 tudi na strani Evropske komisije ugotovljeno, da Slovenija ni napačno tolmačila 71. člena Uredbe 1698/2005/ES, ki določa datum upravičenosti izdatkov, pa je to za slovenski PRP 2007–2013 pomenil več kot polletni zastoj izvajanja javnih razpisov in prehod na drugačen sistem izvajanja javnih razpisov.

V letu 2009 so bile zaznane tudi potrebe po določenih izboljšavah in poenostavitvah pri izvajanju **pristopa LEADER**. Ministrstvo je z lokalnimi akcijskimi skupinami v prvih mesecih leta 2010 že pristopilo k skupni pripravi sistemskih izboljšav, ki bodo predvidoma uveljavljene z letom 2011.

Ministrstvo je kot Organ upravljanja PRP 2007–2013 v letu 2009 ob podpori Evropske komisije (v nadaljevanju: EK) ter v tesnem partnerskem sodelovanju s predstavniki vladnih institucij, lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij pripravilo **3. spremembo PRP 2007–2013 in 1. spremembo Nacionalnega strateškega načrta** (v nadaljevanju NSN). Spremembe PRP 2007–2013 prinašajo nove ukrepe, zvišanje deleža javne podpore pri določenih ukrepih, nove upravičene aktivnosti do sofinanciranja in dodatna sredstva na podlagi Evropskega načrta za oživitvev gospodarstva v višini dobrih 11,5 milijonov evrov.

V letu 2009 so intenzivno potekale tudi aktivnosti za **vzpostavitev sistema sprotnega in vmesnega vrednotenja PRP 2007–2013 ter strateškega spremljanja NSN 2007–2013**. Po obsežnih pripravah in predhodni raziskavi trga je ministrstvo konec leta 2009 pripravilo javni poziv k oddaji ponudb za izvedbo strateškega spremljanja in vrednotenja PRP 2007–2013 za štiriletno obdobje od 2010–2013. Javni poziv k oddaji ponudb je bil na spletni strani MKGP in na Portalu javnih naročil objavljen 10.12.2009, dva dni kasneje pa še v Uradnem listu Evropske unije.

Najugodnejši ponudnik, s katerim je ministrstvo 23.3.2010 podpisalo štiriletno pogodbo, je bilo podjetje OIKOS, ki je nastopilo skupaj z nemškim sponudnikom Policy Research & Consultancy Bergs and Issa Partnership Co., Bad Soden, ki je tudi vodja projektne skupine. Glede na to, da je tovrstne storitve vrednotenja in spremljanja omenjeni nemški partner izvajal tudi že za Evropsko komisijo, pričakujemo kakovostno izvedbo spremljanja in vrednotenja PRP 2007–2013.

V vmesnem času od zaključka javnega razpisa do podpisa pogodbe je ministrstvo pripravilo letni načrt za izvedbo spremljanja in vrednotenja in določilo strukturo Usmerjevalne skupine, ki bo bedela nad kakovostjo in pravočasnostjo opravljenega dela.

Sicer pa je ministrstvo kot Organ upravljanja uspešnost izvajanja ukrepov PRP 2007–2013 spremljalo tudi na osnovi lastnih finančnih in drugih analiz. Glede izvajanja ukrepov PRP 2007–2013 v letu 2009 ugotavljamo, da se je večina ukrepov izvajala po pričakovanjih, pri čemer zagotovo ni presenetljivo, da je črpanje sredstev višje pri ukrepih, ki so se izvajali že v prehodnem programskem obdobju 2004–2006. Pri povsem novih ukrepih pa je bila dinamika črpanja razumljivo nekoliko nižja (značilnost predvsem za del ukrepov 3. osi). Pričakujemo, da bomo s pomočjo sprememb v konceptu določenih ukrepov (denimo pri ukrepu 111 – Usposabljanje za delo v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju) ter s pomočjo informiranja preko sredstev javnega obveščanja, uspešnost črpanja tudi pri teh ukrepih izboljšali v letu 2010.

1. SPREMEMBE SPLOŠNIH POGOJEV

1.1. SPREMEMBE SPLOŠNIH POGOJEV, KI NEPOSREDNO VPLIVAJO NA IZVAJANJE PROGRAMA

1.1.1 Mednarodna finančna in gospodarska kriza ter njene posledice

Makroekonomsko okolje: Mednarodna finančna in gospodarska kriza ter v manjši meri pričakovano ciklično ohlajanje na področju investicij v infrastrukturo sta po navedbah UMAR-ja (2010a)¹ v Sloveniji močno znižala raven gospodarske aktivnosti v letu 2009. Bruto domači proizvod Slovenije se je realno zmanjšal za 7,8 % v primerjavi s predhodnim letom. V celem letu je najbolj upadla investicijska aktivnost (-21,6 %), pri čemer je do upada prišlo v vseh segmentih. Znižanje aktivnosti je bilo na eni strani povezano z izrazitim poslabšanjem razmer v mednarodnem okolju, zniževanjem aktivnosti v celotnem tržnem delu ekonomije, na drugi strani pa z zaostrenimi razmerami na finančnih trgih in posledično otežen dostop do finančnih sredstev. Dodana vrednost se je leta 2009 realno znižala za 7,9 %. Ob občutnem padcu tujega in domačega povpraševanja je bil padec dodane vrednosti največji v predelovalnih dejavnostih (-16,5 %), gradbeništvu (-15,9 %) in trgovini (-6,5%), padec v ostalih tržnih storitvah pa je bil manjši. Dodana vrednost se je povečala le v finančnem posredništvu in javnih storitvah. V letih 2010 in 2011 naj bi se gospodarska rast postopoma okrepila na 0,6 % in 2,3 %, ki pa bo kljub precejšnjemu znižanju v letu 2009 relativno počasna. Na to naj bi poleg obrata v mednarodni konjunkturi vplivalo tudi večje domače povpraševanje. Ob poslabšanju razmer na trgu dela je upadla tudi **zasebna potrošnja** (-1,4 %), tako da se je med agregati potrošnje povečala le **državna potrošnja** (3,1 %).

Kot še navaja UMAR (2010b),² je bil prispevek salda menjave s tujino v letu 2009 sicer pozitiven, kar je bila posledica večjega upada uvoza od izvoza. Podobno kot v ostalih državah je sprememba zalog pomembno prispevala k znižanju BDP (-3,5 o. t.). Glede na prevladujoči delež držav članic EU v našem blagovnem izvozu (približno 70 %) je gibanje vrednosti slovenskega blagovnega izvoza podobno gibanju gospodarske aktivnosti v EU. V celotnem letu 2009 se je **izvoz blaga** nominalno znižal za 19,0 %, **uvoz blaga** pa za 26,4 %. Na uvoz poleg izvoznih tokov vpliva predvsem domače povpraševanje, zlasti investicijsko (nižji uvoz proizvodov za investicije) ter padec cen energentov in ostalih primarnih surovin. Padec vrednosti **storitvene menjave** se je v zadnjem četrtletju leta 2009 še okrepil, a je bil podobno kot v predhodnih četrtletjih manjši od padca vrednosti blagovne menjave. V celem letu 2009 je bil izvoz storitev nižji za 15,4 %, uvoz storitev pa za 5,8 %.

Po navedbah UMAR-ja (2010a) smo bili v Sloveniji v letu 2009 priča nadaljevanju umirjanja **inflacije** iz predhodnega leta, vendar je bila le ta kljub relativno nizki ravni še vedno med najvišjimi v evrskem območju. V prvi polovici leta 2009 se je hitro zniževala, se od avgusta do oktobra gibala okoli ničelne stopnje, v zadnjih mesecih leta pa ponovno pričela naraščati in je decembra znašala 1,8 %, v povprečju pa je znašala 0,9 %. Njeno gibanje je bilo zaznamovano predvsem s padcem gospodarske aktivnosti in ukrepi ekonomske politike – zlasti s povišanjem trošarin, povišale so se tudi cene storitev, med njimi zlasti cene komunalnih storitev.

Na področju **trga dela** je bilo neugodna gibanja kazalnikov zaposlenosti moč zaslediti tekom celega leta (Umar, 2010b). Povprečno število formalno delovno aktivnih v letu 2009 je bilo za 2,4 % manjše kot leto prej. Povprečno število formalno delovno aktivnih v letu 2009 je znašalo

¹ VIR: UMAR (2010a): Spomladanska napoved gospodarskih gibanj 2010. Ljubljana, marec 2010.

² VIR: UMAR (2010b): Ekonomsko ogledalo. Ljubljana, februar 2010.

858.171 in je bilo za 21.086 manjše kot leto prej. Število zaposlenih (oseb v delovnem razmerju) je bilo manjše za 2,8 %, število samozaposlenih pa za 1,6 % večje kot v letu 2008. Med slednjimi narašča predvsem število samostojnih podjetnikov posameznikov, ki se je v letu 2009 v povprečju povečalo za 3.050 (6,3 %), vzrok pa je v izločanju nekaterih del in storitev iz večjih podjetij. Po področjih dejavnosti se je povprečno letno število formalno delovno aktivnih najbolj zmanjšalo v predelovalnih dejavnostih (za 22.539), zmanjšalo pa se je tudi v kmetijstvu, rudarstvu, gradbeništvu, trgovini, prometu, gostinstvu in v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih. Po ocenah UMAR-ja (2010b) je stopnja registrirane brezposelnosti v povprečju leta 2009 znašala 9,1 %, kar je za 2,4 o. t. več kot v letu 2008 (6,7 %). Kot navaja vir (UMAR, 2010c)³, je bilo v letu 2009 povprečno registriranih 86.354 brezposelnih oseb, kar je 23.139 (36,6 %) več kot v letu 2008. Število brezposelnih se je v letu 2009 povečalo predvsem zaradi večjega števila oseb, ki so izgubile delo. V letu 2009 je bilo teh 90.528, kar je 37.484 (70,7 %) več kot leto prej. Od teh je polovica izgubila delo zaradi izteka zaposlitve za določen čas, močno pa sta se povečala deleža oseb, ki so postale brezposelne iz poslovnih razlogov ali zaradi stečaja podjetja. Iskalcev prve zaposlitve, ki so se v letu 2009 prijavili med brezposelne, je bilo 16.994 (35,8 % več kot leto prej). Po drugi strani je bilo večje kot leto prej tudi število brezposelnih, ki so dobili delo (48.553 oz. 16,5 %) in zmanjšanje števila brezposelnih iz drugih razlogov (28.536 oz. 9,5 % več). V letu 2009 se je še zmanjšal delež žensk med brezposelnimi (na 49,1 %, kar je 3,7 o. t. manj kot leto prej). Zaradi visokega priliva novih brezposelnih v letu 2009 sta se zmanjšala tudi deleža dolgotrajno brezposelnih (na 36,5 % oz. 14,7 o. t. manj kot leto prej) in brezposelnih, starejših od 50 let (30,3 % oz. 4,4 o. t. manj kot leto prej).

Primanjkljaj na tekočem računu **plačilne bilance**, ki se je v obdobju domače konjunktore in visoke rasti cen surovin na svetovnih trgih krepil, se je v letu 2009 skrčil na 340,4 mio EUR ali 1,0 % BDP. V primerjavi s predhodnim letom, ko je bil najvišji doslej, se je primanjkljaj znižal za 1.946,2 mio EUR oz. kot delež BDP za 5,2 o. t. Nižji primanjkljaj je bil večinoma posledica nižjega primanjkljaja v blagovni menjavi, k čemur je več kot polovico prispevalo razmerje v gibanju izvoznih in uvoznih cen, ki so lani vse leto upadale. Pri tem so se zaradi padca cen nafte in ostalih primarnih surovin uvozne cene znižale precej bolj (-8,9 %) kot izvozne (-4,7 %), pogoji menjave pa so se izboljšali kar za 4,6 %. Na znižanje blagovnega primanjkljaja je ob močnem znižanju investicijskega in izvoznega povpraševanja vplival tudi večji količinski padec blagovnega uvoza od padca blagovnega izvoza. Primanjkljaj v blagovni menjavi je tako dosegel 621,2 mio EUR ali 1,8 % BDP (5,4 o.t. manj kot leta 2008).

UMAR še navaja (2010b), da se je v letu 2009 rast celotnega bruto **zunanjega dolga** upočasnila, pri čemer se je precej spremenila njegova struktura. Bruto zunanji dolg Slovenije je konec leta 2009 dosegel 40,0 mrd EUR (111,5 % ocenjenega BDP), bruto dolžniške terjatve pa 29,7 mrd EUR (82,8 % ocenjenega BDP). Neto zunanji dolg je tako dosegel 10,4 mrd EUR (28,8 % ocenjenega BDP) in se je v primerjavi s koncem leta 2008 povišal za 2,2 o. t. Po UMAR-jevi oceni je bila v letu 2009 Slovenija za Malto država z najnižjim bruto zunanjim dolgom v evrskem območju, kjer je povprečni bruto zunanji dolg znašal 199,4 % BDP.

Kmetijstvo: Poslabšano stanje na področju kmetijstva se je iz leta 2008 nadaljevalo tudi v leto 2009, ko je prišlo do izrazitega poslabšanja ekonomskega položaja tega sektorja. Po oceni Ekonomskih računov za kmetijstvo (SURS, 2010a)⁴ je bil realni **faktorski dohodek** v kmetijstvu v letu 2009 za 16 % nižji kot pred enim letom. Faktorski dohodek obsega neto dodano vrednost, ki so ji odšteti drugi davki na proizvodnjo in prištete druge subvencije na proizvodnjo. **Neposredna in izravnalna plačila** postajajo za slovensko kmetijstvo čedalje pomembnejše. V letu 2009 so predstavljale 70 % vrednosti faktorskega dohodka. Faktorski dohodek na polnovredno delovno moč (PDM) je bil v letu 2009 po oceni SURS-a realno nižji za 15 %. Na

³ VIR: UMAR (2010c): Ekonomsko ogledalo. Ljubljana, januar 2010.

⁴ VIR: SURS (2010a): Realni dohodek iz kmetijstva – druga ocena, Slovenija, 2009. Ljubljana, januar 2010.

znižanje dohodka je ob **znižanju zaposlenosti** (plačane delovne sile) za 1,5 % v primerjavi s predhodnim letom vplivala zlasti nižja vrednost kmetijske proizvodnje, ta pa je bila posledica občutnega padca cen kmetijskih proizvodov.

Na področju kmetijske proizvodnje se je po ocenah SURS-a vrednost kmetijske proizvodnje v letu 2009 v primerjavi s predhodnim letom znižala za 16 %. Obseg proizvodnje se je znižal skoraj za 2 %, cene kmetijskih proizvodov pa so bile nižje skoraj za 15 %.

V preglednici 1 so prikazane letne spremembe glavnih agregatov v kmetijstvu za Slovenijo v letu 2009 v primerjavi s predhodnim letom.

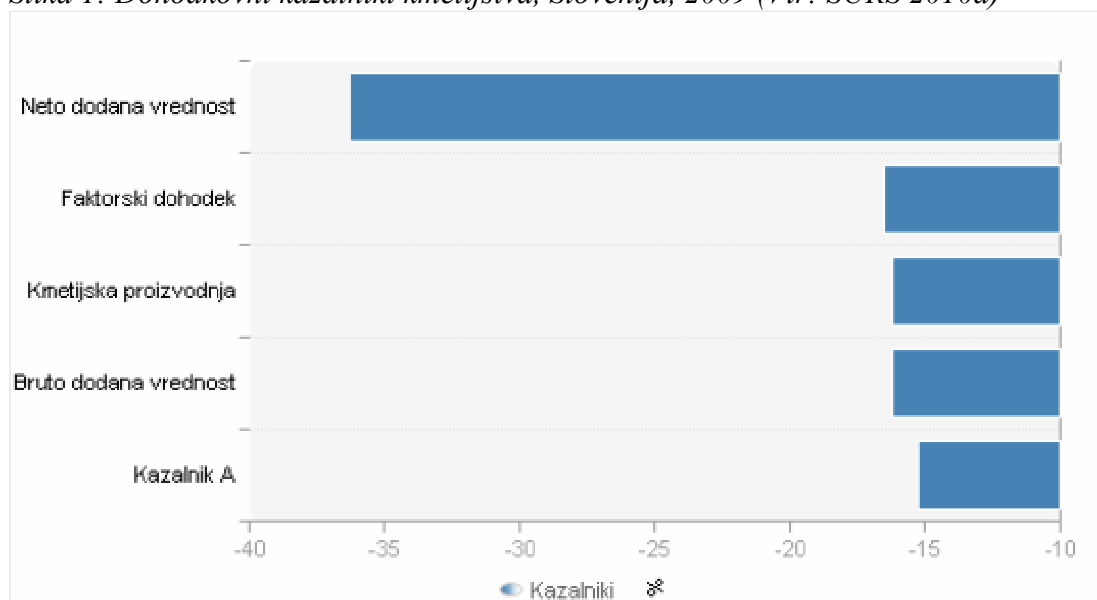
Preglednica 1: Letne spremembe glavnih agregatov v kmetijstvu, Slovenija, 2009 (Vir: SURS 2010a)

	Letna sprememba realnih vrednosti v osnovnih cenah, %
Kmetijska proizvodnja, osnovne cene	-16,2
Rastlinska pridelava	-17,0
Živinoreja	-16,0
Vmesna potrošnja	-16,2
Bruto dodana vrednost, osnovne cene	-16,1
Potrošnja stalnega kapitala	-1,9
Neto dodana vrednost, osnovne cene	-36,3
Ostali davki na proizvodnjo	0,0
Ostale subvencije na proizvodnjo	-3,1
Faktorski dohodek	-16,5
Zaposlenost	-1,5
Indeks realnega dohodka faktorjev na polnovredno delovno moč (kazalnik A)	84,8

Opomba: Deflator je implicitni indeks cen BDP v tržnih cenah. Njegova vrednost za leto 2009 po Eurostatovem izračunu znaša 103,2.

Glavni agregati v kmetijstvu za Slovenijo v letu 2009 so grafično prikazani še na sliki 1.

Slika 1: Dohodkovni kazalniki kmetijstva, Slovenija, 2009 (Vir: SURS 2010a)

Poleg občutnega padca cen končne kmetijske pridelave so se znižale tudi cene postavk **vmesne potrošnje oz. inputov v kmetijstvu**. Po podatkih SURS (2010b⁵) so se **cene inputov** v kmetijstvu (t.j. proizvodov in storitev za tekočo porabo in investicije v kmetijstvu) v letu 2009 znižale v povprečju za 2,4 %, v primerjavi z letom 2008 pa so bile nižje v povprečju za 5,4 %. Cene proizvodov in storitev za tekočo porabo v kmetijstvu so se v letu 2009 (primerjava cen za december 2009 s cenami za december 2008) znižale v povprečju za 7,2 %, v primerjavi z letom poprej pa so bile nižje v povprečju za 11,2 %. Najbolj so se znižale cene gnojil, in to v povprečju za 42,8 %. V letu 2009 so se znižale še cene krmil (v povprečju za 8,5 %) ter cene semen (v povprečju za 0,6 %). Cene ostalih proizvodov in storitev za tekočo porabo v kmetijstvu pa so se v letu 2009 v povprečju zvišale. Najbolj so se zvišale cene energije in maziv (v povprečju za 10,0 %), za njimi pa cene sredstev za varstvo rastlin (v povprečju višje za 6,7 %) ter cene proizvodov in storitev za vzdrževanje opreme (v povprečju višje za 5,4 %).

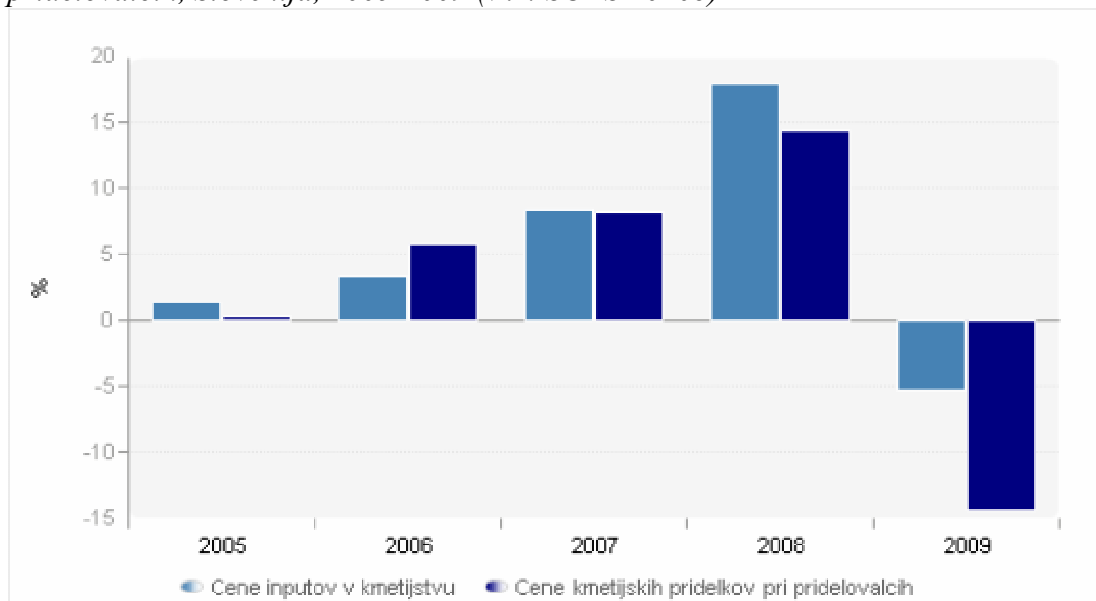
Cene proizvodov in storitev za investicije v kmetijstvu so se v letu 2009 zvišale povprečno za 9,0 %, v primerjavi z letom 2008 pa so bile višje v povprečju za 9,8 %. Cene opreme so se v letu 2009 zvišale v povprečju za 13,0 %, medtem ko so se cene drugih zgradb znižale za 0,4 %.

Preglednica 2: Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, 2009 (Vir: SURS 2010b)

	Indeksi		
	$\frac{\text{Ø 2009}}{\text{Ø 2005}}$	$\frac{\text{Ø 2009}}{\text{Ø 2008}}$	$\frac{\text{XII 09}}{\text{XII 08}}$
Proizvodi in storitve za tekočo porabo v kmetijstvu (input 1)	127,3	88,8	92,8
Semena in sadike	124,4	103,5	99,4
Energija; maziva	109,4	83,4	110,0
Gnojila in sredstva za izboljšavo tal	182,8	78,5	57,2
Sredstva za varstvo rastlin	121,1	104,9	106,7
Veterinarske storitve	135,3	103,0	103,0
Krmila	128,7	82,2	91,5
Vzdrževanje opreme	138,8	106,2	105,4
Vzdrževanje zgradb	124,4	103,1	101,1
Drugi proizvodi in storitve	105,9	101,5	101,1
Proizvodi in storitve za investicije v kmetijstvu (input 2)	121,3	109,8	109,0
Oprema	126,8	114,0	113,0
Zgradbe	108,8	100,0	99,6
SKUPAJ (INPUT 1 + INPUT 2)	125,3	94,6	97,6

⁵ SURS (2010b): Indeksi cen inputov v kmetijstvu, Slovenija, 2009. Ljubljana, februar 2010

Slika 2: Povprečne letne stopnje rasti cen inputov v kmetijstvu in kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih, Slovenija, 2005-2009 (Vir: SURS 2010b)

Na sliki 2 je prikazano razmerje med povprečnimi letnimi stopnjami rasti cen inputov v kmetijstvu in kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih za obdobje 2005-2009. Iz grafa je razvidno, da so podobno kot v preteklih dveh letih tudi v letu 2009 ekonomske razmere za kmetijstvo zaznamovale predvsem velike spremembe v cenah. V obdobju 2005-2008 so cene kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih in cene reprodukcijskega materiala za kmetijstvo naraščale. V primerjavi z izrazito rastjo cen v letih 2007 in 2008 smo bili v letu 2009 priča občutnemu padcu cen tako na strani finalne pridelave, kot tudi porabe inputov. Takšne razmere so pripeljale do izrazitega poslabšanja dohodkovnega položaja v kmetijstvu.

1.1.2 Zakonodajne spremembe

Nacionalna zakonodaja:

V letu 2009 so bili spremenjeni oz. sprejeti naslednji nacionalni pravni akti:

- **Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013** (Ur.l. RS, št. 17/2009):

Uredba določa vrste ukrepov PRP 2007–2013, upravičene naložbe in aktivnosti, upravičence, upravičene stroške, pogoje za upravičenost, merila za izbor, postopke za izvajanje posameznih ukrepov, nadzor nad izvajanjem ukrepov, višino sredstev ter finančne kriterije za posamezne ukrepe PRP 2007–2013. Novela uredbe določa spremembe in dopolnitve, ki pretežno izhajajo iz uskladitve s spremembami PRP 2007–2013, ki jih je Evropska komisija potrdila 27. oktobra 2008. Določa tudi ostale popravke in spremembe, ki omogočajo boljše izvajanje ukrepov in črpanje evropskih sredstev.

- **Uredba o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2009-2013** (Ur.l. RS, št. 11/2009)

Uredba o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije (PRP) za obdobje 2007-2013 v letih 2009-2013 nadomešča Uredbo o plačilih za ukrepe osi 2 iz PRP 2007-

2013 v letih 2007-2013, ki je bila sprejeta na podlagi Zakona o kmetijstvu, ki je bil s sprejetjem novega Zakona o kmetijstvu (Ur. list RS, št 45/2008) v letu 2008 razveljavljen. Z uredbo se ukrepom osi 2 in kmetijsko okoljskim ukrepom iz predpisa, ki ureja plačila za kmetijsko okoljske ukrepe iz PRP 2004-2006 v letih 2007-2010, v letu 2009 namenja skupno 85 mio EUR, v letu 2010 pa 79,77 mio EUR.

Uredba je bila sprejeta tudi zaradi sprememb PRP 2007-2013, ki jih je potrdila Evropska komisija in se nanašajo na nekatere tehnične popravke in vsebinske spremembe. Uredba opredeljuje ukrepe, ki se bodo v letih 2009-2013 izvajali skladno z evropsko zakonodajo (Uredbo 1698/2005/ES, Uredbo 1974/2006/ES, Uredbo 1975/2006/ES). Ukrepi 2. osi PRP 2007-2013 se financirajo iz sredstev proračuna Republike Slovenije v višini vsaj 20 odstotkov in iz sredstev EKSRP v višini do 80 odstotkov.

➤ **Uredba o plačilih za kmetijsko okoljske ukrepe iz Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006 v letih 2009-2010** (Ur.l. RS, št. 11/2009):

Uredba o plačilih za kmetijsko okoljske ukrepe iz Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo (PRP) 2004-2006 v letih 2009-2010 nadomešča Uredbo o plačilih za kmetijsko okoljske ukrepe iz PRP 2004-2006 v letih 2007-2010, ki je bila sprejeta na podlagi v letu 2008 razveljavnega Zakona o kmetijstvu. Z uredbo se kmetijsko okoljskim plačilom iz PRP 2004-2006 in PRP za obdobje 2007-2013, v letu 2009 namenja skupno 41 mio EUR, v letu 2010 pa 42 mio EUR.

Uredba opredeljuje ukrepe, ki se bodo v letih 2009-2010 izvajali skladno z evropsko zakonodajo (Uredbo Sveta 1257/1999/ES in Uredbo Komisije 1320/2006/ES). Ukrepi se financirajo iz sredstev proračuna Republike Slovenije v višini vsaj 20 odstotkov in iz sredstev EKSRP v višini do 80 odstotkov.

➤ **Pravilnik o postopku in načinu merjenja nagiba strmih travnikov** (Ur.l. RS, št. 35/2009):

Pravilnik o postopku in načinu merjenja nagiba strmih travnikov nadomešča istoimenski pravilnik iz leta 2008. Ta pravilnik določa postopek in način merjenja nagiba strmih travnikov za potrebe izvajanja ukrepa SKOP-a X. »košnja strmih travnikov« iz 6. člena Uredbe o plačilih za kmetijsko okoljske ukrepe iz Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006 v letih 2009-2010 (Uradni list RS, št. 11/09) in podukrepa 214-II/2: »košnja strmih travnikov« kmetijsko okoljskih plačil iz 13. člena Uredbe o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v letih 2009-2013 (Uradni list RS, št. 11/09).

➤ **Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2009** (Ur.l. RS, št. 5/2009):

Ta uredba določa natančnejše postopke v zvezi z integriranim administrativnim in kontrolnim sistemom in podrobna pravila v zvezi z navzkrižno skladnostjo.

Zakonodaja EU:

V letu 2009 je bilo spremenjenih tudi več evropskih pravnih aktov. Spremembe so pretežno posledica uveljavitve zakonodajnih predlogov iz t.i. »zdravstvenega pregleda stanja reforme Skupne kmetijske politike iz leta 2003« (»Health Check«), ki jih je Svet kmetijskih ministrov EU sprejel novembra leta 2008, v veljavi pa so od 31. januarja 2009 in sprejetja Evropskega načrta

za oživitev gospodarstva decembra 2008. V nadaljevanju navajamo ključne evropske uredbe, ki so bile v letu 2009 spremenjene in pravne akte, s katerimi se te uredbe spreminjajo.

- **Uredba Sveta (ES) št. 1698/2005 z dne 20. septembra 2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP)** je bila zato spremenjena dvakrat, enkrat zaradi t.i. Pregleda SKP in drugič zaradi sprejetja Evropskega načrta za oživitev gospodarstva. Spremembe in dopolnitve te uredbe:

(1) Uredba Sveta (ES) št. 74/2009 z dne 19. januarja 2009 (*UL L 30, 31. 1. 2009, str. 100–111*), s katero se dodajajo nove prednostne naloge v 16a(1) člen Uredbe 1698/2005/ES.

(2) Uredba Sveta (ES) št. 473/2009 z dne 25. maja 2009 (*UL L 144, 9. 6. 2009, str. 3–8*), s katero se povečujejo sredstva EKSRP iz naslova prerazporeditev sredstev znotraj Naslova 2 integralnega proračuna Evropskih skupnosti. Dodaja se tudi nova prednostna naloga: infrastruktura širokopasovnega interneta na podeželskih območjih. Z uredbo se opredelijo višje stopnje sofinanciranja s strani EKSRP.

- **Uredba Komisije (ES) št. 1974/2006 z dne 15. decembra 2006 o podrobnih pravilih glede uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP).** Spremembe in dopolnitve te uredbe:

(1) Uredba Komisije (ES) št. 363/2009 z dne 4. maja 2009 (*UL L 111, 5. 5. 2009, str. 5–12*) o spremembi Uredbe (ES) št. 1974/2006 o podrobnih pravilih glede uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), s katero se odpravlja omejitve za investicije v mlečni sektor, predvsem pa se vključi spremembe, povezane z določitvijo novih prednostnih nalog iz člena 16a(1) Uredbe 1698/2005/ES.

(2) Uredba Komisije (ES) št. 482/2009 z dne 8. junija 2009 (*UL L 145, 10. 6. 2009, str. 17–22*) o spremembi Uredbe (ES) št. 1974/2006 o podrobnih pravilih glede uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Uredbe (ES) št. 883/2006 o podrobnih pravilih za uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 1290/2005 v zvezi z vodenjem računovodskih evidenc plačilnih agencij, izjavami o izdatkih in prejemkih ter pogojih za povračila izdatkov v okviru EKJS in EKSRP. S to uredbo se opredeli dodatna podrobna pravila za upravljanje s sredstvi iz Evropskega načrta za oživitev gospodarstva.

- **Uredba Komisije (ES) št. 1975/2006 z dne 7. decembra 2006 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 glede izvajanja kontrolnih postopkov in navzkrižne skladnosti v zvezi z ukrepi podpore za razvoj podeželja.** Spremembe in dopolnitve te uredbe:

(1) Uredba Komisije (ES) št. 484/2009 z dne 9. junija 2009 (*UL L 145, 10. 6. 2009, str. 25–30*) o spremembi Uredbe (ES) št. 1975/2006 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 glede izvajanja kontrolnih postopkov in navzkrižne skladnosti v zvezi z ukrepi podpore za razvoj podeželja.

Spremembe Uredbe 1975/2006/ES so posledica sprememb Uredbe Komisije 796/2004/ES in uveljavitve Uredbe Sveta 73/2009/ES, s katero je bila nadomeščena Uredba Sveta 1782/2003/ES. Prav tako so spremembe Uredbe 1975/2006/ES naravnane k odpravi pomanjkljivosti, nejasnosti in zastarelih določb s ciljem zagotovitve pravilnega razumevanja in doslednosti besedila.

Vse te spremembe se zrcalijo v tretji spremembi PRP 2007–2013 in prvi spremembi NSN 2007–2013. Oba dokumenta je Evropska komisija potrdila konec leta 2009. Spremembe prinašajo nove ukrepe, zvišanje deleža javne podpore pri določenih ukrepih, nove upravičene aktivnosti do sofinanciranja in dodatna sredstva na podlagi Evropskega načrta za oživitev gospodarstva v višini dobrih 11,5 mio EUR.

1.2 SPREMEMBA NACIONALNIH POLITIK ALI POLITIK SKUPNOSTI, KI VPLIVA NA USKLAJENOST MED EKSRP IN OSTALIMI FINANČNIMI INSTRUMENTI

Sprememb nacionalnih politik ali politik Skupnosti, ki bi v letu 2009 vplivale na usklajenost med EKSRP in ostalimi finančnimi instrumenti, ni bilo. Usklajevanja med EKSRP in ostalimi finančnimi instrumenti potekajo redno, povečini ob pripravi nacionalnih pravnih aktov in pred objavo javnih razpisov. Natančneje je usklajevanje predstavljeno v poglavju 6.

2. NAPREDEK PROGRAMA GLEDE NA OPREDELJENE CILJE

2.1 KAZALNIKI

V preglednicah 3, 4, 5 in 6 so navedeni vsi možni ukrepi, ki jih navaja priloga VII Uredbe komisije (ES) št. 1974/2006. Slovenija vseh ukrepov ni vključila v PRP 2007 - 2013.

*Preglednica 3: Skupni kazalniki učinka od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2009 za 1. os
(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA = številka ni na voljo)*

II. SKUPNI KAZALNIKI UČINKA					
OS 1. IZBOLJŠANJE KONKURENČNOSTI KMETIJSKEGA IN GOZDARSKEGA SEKTORJA					
Sifra	Ukrep	Kazalniki učinka	Prejete prijave	Odobrene prijave	Izplačane prijave
111	Poklicno usposabljanje in informiranje	- Število udeležencev usposabljanja	108	88	80
		- Število opravljenih dni usposabljanja	661	503	469
112	Pomoč mladim kmetovalcem	- Število mladih kmetovalcev, ki so prejeli pomoč	1.299	861	844
		- Celotni obseg naložb (€)	NA	18.106.000,00	17.828.600,00
113	Predčasno upokojevanje	- Število kmetov, ki so se predčasno upokojili	111	81	81
		- Število kmetijskih delavcev, ki so se predčasno upokojili	NP	NP	NP
		- Število sproščenih hektarjev (ha)	1.105	936	936
114	Uporaba svetovalnih storitev	- Število kmetovalcev, ki so prejeli pomoč	NP	NP	NP
		- Število lastnikov gozdov, ki so prejeli pomoč	NP	NP	NP
115	Ustanavljanje služb za pomoč pri upravljanju kmetij, služb za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah ter služb za kmetijsko in gozdarsko svetovanje	- Število na novo ustanovljenih služb za pomoč pri upravljanju kmetij, služb za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah ter služb za kmetijsko in gozdarsko svetovanje	NP	NP	NP
121	Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	- Število kmetijskih gospodarstev, ki so prejela naložbeno pomoč	2.196	1.338	1.021
		- Celotni obseg naložb (€)	177.390.286,12	141.751.985,08	94.834.128,57
122	Izboljševanje gospodarske vrednosti gozdov	- Število gozdarskih gospodarstev, ki so prejela naložbeno pomoč	1.442	827	606
		- Celotni obseg naložb (€)	39.818.621,36	39.432.257,99	22.170.158,32
123	Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim	- Število podprtih podjetij	289	169	59
		- Celotni obseg naložb (€)	106.962.072,95	86.582.277,67	33.912.847,80
124	Sodelovanje pri razvoju novih proizvodov, proizvodnih postopkov in tehnologij na področjih kmetijstva, prehrane in gozdarstva	- Število podprtih pobud za sodelovanje	NP	NP	NP
125	Infrastruktura v zvezi z razvojem in prilagoditvijo	- Število podprtih aktivnosti	16	11	9
		- Celotni obseg naložb (€)	4.628.963,33	4.072.947,73	3.479.212,79
126	Obnavljanje proizvodnega potenciala gozdov, prizadetega zaradi naravnih	- Podprto območje prizadetega kmetijskega zemljišča	NP	NP	NP
		- Celotni obseg naložb	NP	NP	NP
131	Izpolnjevanje standardov, temelječih na zakonodaji Skupnosti	- Število upravičencev	0	24.437	24.437
132	Sodelovanje kmetov v shemah kakovosti hrane	- Število podprtih kmetijskih gospodarstev, ki so udeležena v shemah kakovosti hrane	151	68	66
133	Informiranje in pospeševanja prodaje	- Število podprtih ukrepov	20	17	8
		- Celotni obseg naložb (€)	4.246.415,77	4.161.186,97	1.876.449,68
141	Delno samooskrbno kmetovanje	- Število podprtih delno samooskrbnih kmetijskih gospodarstev	NP	NP	NP
142	Skupine proizvajalcev	- Število podprtih skupin proizvajalcev	7	7	4
		- Prihodek podprtih skupin proizvajalcev (€)	10.020.139,13	10.020.139,13	2.961.788,90

Vir: AKTRP

Pri ukrepih 1. osi imamo manjše težave pri zagotavljanju podatkov o celotni vrednosti naložb prejetih vlog. Postopek obravnave vlog je definiran tako, da se vloge, ki so prepozne oz. na razpisu ni več razpoložljivih sredstev, ne vnašajo v aplikacijo iz katere se črpajo podatki za poročanje. Tako se podatki iz zavrženih vlog zaradi že porabljenih sredstev (pri prvem razpisu

ukrepa 121 in prvem razpisu ukrepa 122), niso vnašali v računalniško aplikacijo in v poročilo o celotnem obsegu naložb prejetih vlog niso zajeti.

Pri ukrepu 112 - Mladi prevzemniki ni podatka o zaprošenih sredstvih vseh prejetih vlog, saj se obračun odobrenih sredstev opravi na podlagi točkovanja vloge. Če vloga ne izpolnjuje zahtev javnega razpisa, se zanjo točkovanje sploh ne opravi. Pri podatku o celotni vrednosti naložb gre pravzaprav za zaprosena in odobrena sredstva v okviru tega ukrepa.

Preglednica 4: Skupni kazalniki učinka od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2009 za 2. os
(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA = številka ni na voljo)

OS 2. IZBOLJŠANJE OKOLJA IN PODEŽELJA Z UPRAVLJANJEM ZEMLJIŠČ					
Šifra	Ukrep	Kazalniki donosa	Prejete prijave	Odobrene prijave	Izplačane prijave
211	Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorskih območjih	– Število podprtih kmetijskih gospodarstev na gorskih območjih	33.779	35.929	35.929
		– Podprto kmetijsko zemljišče na gorskih območjih (ha)	239.915,42	252.997,41	252.997,41
212	Plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja	– Število kmetijskih gospodarstev na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja	14.443	13.198	13.198
		– Podprta kmetijska zemljišča na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso gorska območja (ha)	93.050,75	92.376,46	92.376,46
213	Plačila v okviru območij Natura 2000 in plačila, vezana na Direktivo 2000/60/ES	– Število podprtih kmetijskih gospodarstev na območjih Nature 2000/po Okvirni vodni direktivi	NP	NP	NP
		– Podprta kmetijska zemljišča v okviru Nature 2000/po Okvirni vodni direktivi	NP	NP	NP
214	Kmetijsko okoljska plačila	– Število kmetijskih gospodarstev in gospodarstev drugih upravljavcev zemljišč, ki prejemajo podporo	21.098	25.467	25.467
		– Celotno območje pod kmetijsko okoljsko podporo (ha)	375.680,72	341.715,61	341.715,61
		– Fizično območje pod kmetijsko okoljsko podporo pod tem ukrepom (ha)	212.939,43	233.627,89	233.627,89
		– Celotno število pogodb	42.083	51.496	51.496
		– Število ukrepov, povezanih z genskimi viri	3.353	3.692	3.692
215	Plačila za dobro počutje živali	– Število kmetijskih gospodarstev, ki prejemajo podporo	NP	NP	NP
		– Število pogodb za dobro počutje živali	NP	NP	NP
216	Neproductivne naložbe	– Število kmetijskih gospodarstev in gospodarstev drugih upravljavcev zemljišč, ki prejemajo podporo	NP	NP	NP
		– Celotni obseg naložb	NP	NP	NP
221	Prvo pogozdovanje kmetijskih zemljišč	– Število upravičencev, ki prejemajo pomoč za pogozdovanje	NP	NP	NP
		– Število hektarjev pogozdanih zemljišč	NP	NP	NP
222	Prva vzpostavitev kmetijsko gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih	– Število upravičencev	NP	NP	NP
		– Število hektarjev pod novimi kmetijsko gozdarskimi sistemi	NP	NP	NP
223	Prvo pogozdovanje nekmetijskih površin	– Število upravičencev, ki prejemajo pomoč za pogozdovanje	NP	NP	NP
		– Število hektarjev pogozdenih zemljišč	NP	NP	NP
224	Plačila v okviru Nature 2000	– Število gozdarskih gospodarstev, ki prejemajo pomoč na območju Nature 2000	NP	NP	NP
		– Plačila za gozdne površine (ha) na območju Nature 2000	NP	NP	NP
225	Gozdno okoljska plačila	– Število gozdarskih gospodarstev, ki prejemajo podporo	NP	NP	NP
		– Celotno gozdarsko območje, ki prejema gozdno okoljska plačila	NP	NP	NP
		– Fizično gozdarsko območje, ki prejema gozdno okoljska plačila	NP	NP	NP
		– Število pogodb	NP	NP	NP
226	Obnavljanje proizvodnega potenciala gozdov in uvajanje preprečevalnih ukrepov	– Število preprečevalnih/obnovitvenih ukrepov	NP	NP	NP
		– Podprto območje poškodovanih gozdov	NP	NP	NP
		– Celotni obseg naložb	NP	NP	NP
227	Neproductivne naložbe	– Število lastnikov gozdov, ki so prejeli pomoč	NP	NP	NP
		– Celotni obseg naložb	NP	NP	NP

Vir: AKTRP

Zbiranje vlog na 2. osi se izvaja v okviru kampanje za neposredna plačila, vloge pa se obravnavajo tik pred izplačilom. Ker Slovenija izplačuje plačila za to os po načelu N+2, je dinamika izplačil po letih različna in je lahko število odobrenih in izplačanih vlog v posameznem letu večje od števila prejetih vlog. Tak je primer tudi v letu 2009, saj so bile odobrene in izplačane vloge za leto 2007 (pritožbe), 2008 in del vlog za 2009. V okviru ukrepa kmetijsko

okoljskih plačil se število prejetih/odobrenih vlog med leti spreminja tudi zato, ker je določeno število kmetijskih gospodarstev (4.611) v letu 2008 zaključilo s petletnim izvajanjem ukrepov sheme SKOP iz PRP 2004-2006 in zato zahtevkov v letu 2009 niso oddala.

Preglednica 5: Skupni kazalniki učinka od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2009 za 3. os

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA= številka ni na voljo)

OS 3. IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU IN SPODBUJANJE DIVERZIFIKACIJE PODEŽELSKEGA					
Šifra	Ukrep	Kazalniki učinka	Prejete prijave	Odobrene prijave	Izplačane prijave
311	Diverzifikacija v nezemeljske dejavnosti	- Število upravičencev	221	143	77
		- Celotni obseg naložb (€)	20.608.069,61	32.933.863,51	13.623.127,02
312	Ustanavljanje in razvoj podjetij	- Število podprtih/ustanovljenih mikropodjetij	373	184	78
313	Spodbujanje turističnih dejavnosti	- Število podprtih novih ukrepov za turizem	NP	NP	NP
		- Celotni obseg naložb (€)	NP	NP	NP
321	Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželjsko prebivalstvo	- Število podprtih ukrepov	NI	NI	NI
		- Celotni obseg naložb (€)	NI	NI	NI
322	Obnova in razvoj vasi	- Število vasi, kjer so bili ukrepi izvedeni	307	185	57
		- Celotni obseg naložb (€)	21.941.668,20	17.908.328,40	3.084.528,78
323	Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja	- Število podprtih ukrepov za dediščino podeželja	71	34	13
		- Celotni obseg naložb (€)	3.403.189,07	3.220.368,67	702.265,86
331	Usposabljanje in obveščanje	- Število gospodarskih udeležencev, udeleženih pri podprtih aktivnostih	NP	NP	NP
		- Število dni usposabljanja, ki so jih opravili udeleženci	NP	NP	NP
341	Pridobivanje strokovnih znanj, animacija in izvajanje lokalnih razvojnih strategij	- Število ukrepov za pridobivanje strokovnih znanj in animacijo	NP	NP	NP
		- Število udeležencev pri ukrepih	NP	NP	NP
		- Število podprtih javno-zasebnih partnerstev	NP	NP	NP

Vir: AKTRP

Tudi pri ukrepih 3. osi so v tabelah zajeti podatki o vseh prejetih odobrenih in izplačanih vlogah. V letu 2009 so se izvajali štirje ukrepi, medtem ko se ukrep 321-Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželjsko prebivalstvo še ni izvajal.

Preglednica 6: Skupni kazalniki učinka od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2009 za 4. os

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA= številka ni na voljo)

OS 4. LEADER					
Šifra	Ukrep	Kazalniki učinka	Prejete prijave	Odobrene prijave	Izplačane prijave
41	Izvajanje lokalnih razvojnih strategij 411 – konkurenčnost 412 – upravljanje z okoljem/zemljišči 413 – kakovost življenja/diverzifikacija	- Število lokalnih akcijskih skupin (LAS)	33	33	NA
		- Celotna velikost območij lokalnih akcijskih skupin (km ²)	19.349,6	19.349,6	NA
		- Celotno število prebivalcev na območjih lokalnih akcijskih skupin	1.269.308	1.269.308	NA
		- Število projektov, ki jih financirajo lokalne akcijske skupine	400	400	43
		- Število upravičencev, ki prejemajo pomoč	1.329	1.329	NA
421	Izvajanje projektov sodelovanja	- Število projektov sodelovanja	3	3	0
		- Število sodelujočih lokalnih akcijskih skupin	2	2	0
431	Vodenje lokalnih akcijskih skupin	- Število podprtih ukrepov	47	44	41

Vir: MKGP

Pri kazalnikih učinka za 4. os ne moremo zapisati podatkov o izplačilih glede na število lokalnih akcijskih skupin, na velikost območja ali na celotno število prebivalcev na območjih LAS, saj se izplačila vršijo na podlagi zahtevkov posameznih LAS. Prav tako ne moremo podati števila posameznih upravičencev, ki so prejeli pomoč, saj so za MKGP upravičenci LAS, končni prejemniki sredstev pa le nekateri od partnerjev.

Preglednica 7: Skupni kazalniki rezultatov od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2009

(NP = v Sloveniji se ne uporablja; NI = v Sloveniji se uporablja, ampak se še ne izvaja; NA= številka ni na voljo)

SKUPNI KAZALNIKI REZULTATOV		
Os/Cilji	Kazalnik	Vrednost
Izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja	1) Število udeležencev, ki so uspešno končali usposabljanje, povezano s kmetijstvom in/ali gozdarstvom	80
	2) Zvišanje bruto dodane vrednosti pri podprtih gospodarskih podjetjih (€)	7.019.423
	3) Število gospodarstev/podjetij, ki vpeljujejo nove proizvode in/ali nove tehnologije	1310
	4) Vrednost kmetijske proizvodnje po priznanih znakih/standardih kakovosti (€)	NA
	5) Število kmetij, ki vstopajo na trg	NP
Izboljšanje okolja in podeželja z upravljanjem zemljišč	6) Območje uspešnega opravljanja zemljišč (ha), ki prispeva k:	
	a) biološki raznovrstnosti	588.482,28
	b) kakovosti vode	375.680,72
	c) podnebnim spremembam	375.680,72
	d) kakovosti prsti	75.585,57
e) preprečevanju marginalizacije in zapuščanja zemlje	572.143,60	
Izboljšanje kakovosti življenja na podeželju in spodbujanje diverzifikacije podeželjskega gospodarstva	7) Zvišanje nekmetijske bruto dodane vrednosti v podprtih dejavnostih (€)	393.671
	8) Bruto število ustvarjenih delovnih mest	NA
	9) Dodatno število turistov	NP
	10) Prebivalstvo na podeželju, ki ima koristi od izboljšanih storitev (število)	32.116
	11) Večja gostota interneta na podeželju (%)	NI
	12) Število udeležencev, ki so uspešno končali usposabljanje	NP

Vir: AKTRP

Pri kazalniku Zvišanje bruto dodane vrednosti pri podprtih podjetjih v preglednici 7 gre za seštevek povečanja BDV pri ukrepih 112, 121, 122, in 123. Zvišanje BDV smo izračunali s primerjavo med podatki iz vlog, zaključenih v letu 2008 in podatki iz prejetih poročil za 2009, ki so jih poslali ti vlagatelji.

Pri kazalniku Izboljšanje okolja in podeželja z upravljanjem zemljišč gre za bruto površine na katerih se izvaja vsaj eden izmed ukrepov SKOP in podukrepov KOP, ki spadajo v posamezno kategorijo. Določeni ukrepi SKOP in podukrepi KOP lahko nastopajo v več kategorijah, prav tako pa je lahko kmetijsko gospodarstvo vključeno v dva ukrepa SKOP ali podukrepa KOP znotraj iste kategorije. Pri podkazalnikih Preprečevanje marginalizacije in zapuščanja zemlje ter Biološka raznovrstnost so prištete tudi površine, ki so vključene v ukrepa 211 in 212.

Pri kazalniku Zvišanje nekmetijske bruto dodane vrednosti podprtih dejavnosti gre za seštevek povečanja BDV pri ukrepih 311 in 312, primerjamo pa podatke o BDV celotnih podprtih podjetij oz. kmetijskih gospodarstev. Zvišanje BDV smo izračunali s primerjavo med podatki iz vlog, zaključenih v letu 2008 in podatki iz prejetih poročil, ki so jih poslali ti vlagatelji. Omeniti je potrebno, da je rezultat nekoliko popačen, saj je eden izmed vlagateljev na ukrepu 312 mikro podjetje z izredno visoko produktivnostjo, ki pa se je v letu 2009 zaradi recesije zmanjšala za 3 %. To ima vpliv na uspeh celotnega ukrepa oziroma na omenjeni kazalnik za 3. os v celoti.

2.2 ANALIZA AKTIVNOSTI PO UKREPIH V LETU 2009

Sredstva za ukrepe 1.in 3. osi PRP 2007-2013 se dodeljujejo na podlagi vlog, prejetih v okviru objavljenih javnih razpisov. Javni razpisi so odprtega tipa in so odprti do porabe razpisanih javnih sredstev oz. zaprtja javnega razpisa iz drugih vzrokov (sprememba zakonodaje, izboljšave javnih razpisov itd.).

Upravni postopek za izvajanje ukrepov politike razvoja podeželja je določen z Zakonom o kmetijstvu (Ur.l. RS, št. 45/2008). Skladno s 30. členom tega zakona je potrebno vlogo vložiti v obliki, ki je predpisana s predpisom ali določena v javnem razpisu. Vloga, ki ni vložena v tej obliki, se zavrže. Z 51. členom tega zakona je nadalje določeno, da se prejete vloge obravnavajo po vrstnem redu prispelih vlog. Popolne vloge se obravnavajo na podlagi vrstnega reda popolnih vlog. Če pa vloga ni popolna in jo je potrebno dopolniti, se dopolnjena vloga uvrsti na konec vrstnega reda.

Vloga je po 52. členu zakona popolna in se šteje za razumljivo, ko so priloženi vsi zahtevani dokumenti in je zahteva stranke jasna. Če so podatki iz vloge in prilog nasprotujoči, se vloga zavrne zaradi neizpolnjevanja pogojev. Če je vloga nepopolna ali nerazumljiva, pa mora AKTRP v roku treh mesecev od vložitve vloge od vlagatelja pisno zahtevati, da pomanjkljivosti odpravi. Po prejemu dopolnjene vloge na AKTRP se dopolnjena vloga ponovno pregleda. Nepopolne vloge, ki jih vlagatelji v navedenem roku ne dopolnijo, se s sklepom zavržejo. Popolna vloga pa se po vrstnem redu uvrsti na konec liste popolnih vlog in dobi zaporedno številko.

Preverjanje izpolnjevanja pogojev vloge se torej – kot je že bilo omenjeno – izvede po vrstnem redu uvrstitve na listo popolnih vlog. Vloge, ki ne izpolnjujejo pogojev javnega razpisa, se zavrnejo. Vloge, ki so popolne, vsebinsko ustrezne in izpolnjujejo vse pogoje, pa se ocenijo na podlagi meril. Odobri se le tista vloga, ki preseže postavljeni prag minimalnega števila točk, seveda do porabe razpisanih sredstev.

EK je v letu 2009 Organ upravljanja opozorila na neustrezen sistem izvajanja javnih razpisov v smislu uporabe izbirnih meril v primeru, da razpisana sredstva ne zadoščajo za kritje potreb po financiranju. Po mnenju EK morajo imeti vsi potencialni kandidati enake možnosti, da se prijavijo v naprej določenem obdobju, vzpostavljen pa mora biti tudi ustrezen sistem rangiranja vlog.

S 3. spremembo PRP 2007–2013 je bilo določeno, da se ukrepi 1. in 3. osi PRP 2007–2013 izvajajo po odprtem ali zaprtem sistemu. Uvedba zaprtega sistema izvajanja javnih razpisov pomeni, da bodo vlagatelji v določenem, v naprej znanem časovno opredeljenem obdobju vlagali vloge. Plačilna agencija bo vse prejete vloge, ki bodo popolne, ocenila oz. točkovala glede na postavljena merila za izbor in jih razvrstila. Sredstva bodo dodeljena najbolje ocenjenim projektom do porabe razpisanih sredstev. Za zaprt sistem javnih razpisov se je Organ upravljanja odločil pri tistih ukrepih, pri katerih se je na podlagi predhodnih javnih razpisov ugotovilo, da razpisana sredstva ne zadostujejo za vse prispele vloge, ki so dosegle z javnim razpisom predpisan minimalni prag točk. Za **zaprt sistem javnega razpisa** torej velja, da se vloge odpirajo in obravnavajo ter se zahteva odprava pomanjkljivosti ob **sočasni obravnavi vseh vlog**. Sredstva za posamezni ukrep se dodeljujejo do porabe sredstev na podlagi ponderiranja popolnih vlog, ki izpolnjujejo predpisana merila. Z razliko od odprtega javnega razpisa je v zaprtem javnem razpisu datum zaprtja javnega razpisa v naprej določen.

Pri ukrepih, kjer so razpisana sredstva zadostovala za sofinanciranje vseh prispelih vlog, ki so dosegle predpisan prag, bo še naprej ostal v veljavi odprt sistem javnih razpisov. V **odprtem javnem razpisu** se vloge odpirajo in obravnavajo ter se zahteva odprava pomanjkljivosti **po**

vrstnem redu oddaje vlog. Sredstva za posamezni ukrep se dodeljujejo do porabe sredstev po vrstnem redu prejema popolnih vlog, ki izpolnjujejo predpisana merila.

Po zaprtem sistemu izvajanja javnih razpisov se izvajajo naslednji ukrepi:

- ukrep 121 - Posodabljanje kmetijskih gospodarstev
- ukrep 122 - Povečanje gospodarske vrednosti gozdov
- ukrep 123 - Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom
- ukrep 142 - Podpore za ustanavljanje in delovanje skupin proizvajalcev

Vsi ostali ukrepi 1. in 3. osi PRP 2007-2013 se izvajajo po odprtem sistemu javnih razpisov.

Nekoliko drugače je z ukrepi 2. osi PRP 2007-2013, kjer se zahtevki za plačila na predpisanih obrazcih vlagajo letno na podlagi uredbe, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike, sredstva pa se dodelijo v skladu z uredbo, ki ureja plačila za ukrepe 2. osi PRP 2007-2013. Upravičenci do plačil za ukrepe 2. osi (izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in kmetijsko okoljska plačila) so kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v register kmetijskih gospodarstev ter se v izvajanje teh ukrepov vključijo prostovoljno in izpolnjujejo vse predpisane pogoje.

2.2.1 Ukrepi 1. osi

Ukrep 111: Usposabljanje za delo v kmetijskem, gozdarske in živilskem sektorju

Namen ukrepa je dvigniti raven usposobljenosti za delo v kmetijstvu in gozdarstvu ter prispevati k izboljšanju izobrazbene strukture in s tem k dvigu produktivnosti dela v kmetijstvu in gozdarstvu. Podpira pridobivanje novih znanj in poklicne usposobljenosti v okviru programov usposabljanja s področja kmetijstva in gozdarstva, ki niso del rednega izobraževalnega sistema.

Preglednica 8: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 111 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrjenjenih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 15.5.2009 zaprt: 14.9.2009)	104	85	19
SKUPAJ		104	85	19

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis, ki je bil objavljen v maju 2009, je bil na podlagi uradnega revizijskega poročila EK glede upravičenosti izdatkov za prispevke EKSRP predčasno zaprt, preden so bila porabljena razpisana sredstva. Organ upravljanja je na podlagi poročil in analiz o črpanju sredstev v okviru tega ukrepa, ki so pokazale problem majhnega števila vlog ob hkrati zelo nizki višini zaprosenih in dodeljenih sredstev, že v začetku leta 2009 pristopil k redefiniciji ukrepa. Cilj sprememb ukrepa v okviru tretje spremembe PRP 2007 - 2013, ki jo je EK potrdila v decembru 2009, je povečanje dostopnosti in interesa udeležencev za posamezne vrste usposabljanj in v končni fazi tudi izboljšanje kvalitete usposabljanj. Bistvena novost namreč je, da se sredstva dodeljujejo organizatorjem izvajanja usposabljanja oziroma informiranja na podlagi finančno ovrednotenega točkovanja vsebin. Področje usposabljanja se širi na področje pridobivanja dobrih praks ter uvajanje sodobnega modularnega pristopa v procesu usposabljanja in programom, ki so bolj prilagojeni dejanskim potrebam udeležencev. Ob implementaciji sprememb ukrepa bo OU izvedel tudi številne promocijske aktivnosti.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 15.500 udeležencev usposabljanj s celotnim obsegom usposabljanj v višini 5.000 dni. Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 85 vlog za 88 udeležencev usposabljanja, kar predstavlja 0,6 % raven doseganja cilja. Skupno so usposabljanja v letu 2009 obsegala 503 dni, kar predstavlja 10 % ravni zastavljenega cilja

Ukrep 112: Pomoč mladim prevzemnikom kmetij

Namen ukrepa je spodbuditi prenos kmetije na mlajšo generacijo, izboljšati starostno strukturo nosilcev kmetij, povečati razvojno sposobnost prevzetih kmetij ter s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v kmetijstvu.

Podpora se zagotovi v obliki nepovratnih sredstev kot enkratna finančna pomoč. Višina finančne pomoči se določi na podlagi doseženih točk pri ocenitvi prispelih vlog, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

Do konca leta 2009 so bili na tem ukrepu objavljeni **trije javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 9: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 112 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 26.10.2007 zaprt: 7.12.2007)	355	322	33
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 19.9.2008 zaprt: 7.11.2008)	443	396	47
3. javni razpis	Odprt (odprt: 7.8.2009)	501	143	17
SKUPAJ		1.299	861	97

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaprt in v celoti obdelan že v letu 2008.

Za drugi javni razpis ukrepa 112 je bilo razpisanih 12.000.000 €, prispelo je 443 vlog, od tega je bilo odobrenih 396 vlog. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 8.565.800 €, kar pomeni v povprečju 21.631 € na odobreno vlogo. Na mlade prevzemnike je bilo preneseno 4.924 ha kmetijskih površin ali v povprečju 12,4 ha na odobreno vlogo. Skupno je bilo preneseno 9.583 ha vseh površin (kmetijskih in gozdnih) ali v povprečju 24,2 ha na odobreno vlogo. Prevladujejo kmetije z mlečno usmeritvijo in z mešano rastlinsko-živinorejsko usmeritvijo. Povprečna starost ob prevzemu kmetije je bila 33,1 let. V primerjavi z zadnjimi razpoložljivimi podatki iz Strukturnega popisa kmetijskih gospodarstev za leto 2007 se kaže bistveno boljša izobrazbena struktura mladih prevzemnikov kmetij. Le 19,4 % upravičencev jih je imelo nepopolno ali popolno osnovno šolo, medtem ko je imelo kar 50,4 % kmetov tovrstno izobrazbo na nacionalni ravni. Kar 34,3 % mladih kmetov je imelo srednješolsko in 35,4 % poklicno izobrazbo, medtem ko se na nacionalni ravni kaže precej slabša slika (16,8 % s srednješolsko izobrazbo in 27,7 % z nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo). 3,8 % mladih kmetov je imelo višjo izobrazbo, 3,8 % visoko izobrazbo in kar 3,3 % univerzitetno ali še višjo izobrazbo (statistični podatki poročajo o 2,2 % kmetov z višjo, 0,8 % z visoko in 1,2 % z univerzitetno ali višjo izobrazbo).

Tretji javni razpis ukrepa 112 je bil na dan 31. 12. 2009 še odprt, prispela je 501 vloga, na ta datum je bilo pozitivno rešenih 143 vlog, za več kot polovica vlog pa še niso bile izdane odločbe. Višina odobrenih sredstev pa je bila 2.771.400 €, kar je v povprečju 19.380 € na vlogo.

Če pogledamo ukrep 112 kot celoto, je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 34.300.000 € sredstev. Na razpise se je prijavilo 1.299 vlagateljev, odobrenih pa je bilo 861 vlog. Odobrenih je bilo za 18.106.000 € sredstev kar predstavlja 21.029 € na odobreno vlogo. Skupno je bilo prenesenih 21.693 ha vseh površin, kar predstavlja 25,2 ha na odobreno vlogo ter 11.738 kmetijskih zemljišč, kar pomeni 13,6 ha na odobreno vlogo. Povprečna starost prevzemnika ob prevzemu kmetije je bila 33,3 leta.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 1.200 prejemnikov pomoči s celotnim obsegom 50 milijonov € odobrenih sredstev. Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 861 vlog, kar predstavlja 72 % raven doseganja cilja (27 % v letu 2008). Skupni obseg odobrenih sredstev je do konca leta 2009 dosegel 18.106.000 € sredstev, kar predstavlja 36 % ravni zastavljenega cilja (13 % v letu 2008).

Ukrep 113: Zgodnje upokojevanje kmetov

Namen ukrepa je pospešiti strukturne spremembe na kmetijskih gospodarstvih, izboljšati starostno strukturo nosilcev kmetij in povečati razvojno sposobnost prenesenih kmetij ter s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v kmetijstvu.

Preglednica 10: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 113 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrjenih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 25.1.2008 zaprt: 23.5.2008)	28	26	2
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 19.9.2008 zaprt: 6.10. 2009)	68	55	0
3. javni razpis	Odprto (odprt: 9.10.2009)	15	0	0
SKUPAJ		111	81	2

Vir: MKGP in AKTRP

Za prvi javni razpis tega ukrepa je bilo vloženi 28 vlog, od tega je bilo odobrenih 26 vlog. Za drugi razpis je bilo vloženi 68 vlog, odobrenih pa jih je bilo 55, vendar na dan 31. 12. 2009 še niso bile izdane odločbe za vse vloge. Tretji javni razpis je bil na dan 31. 12. 2008 še odprt, prispelo je že 15 vlog, vendar nobena od njih še ni bila obdelana.

Skupno je bilo po odobrenih vlogah obeh razpisov predano 936 ha kmetijskih in gozdnih površin ali v povprečju 11,6 ha na odobreno vlogo. Povprečna odobrena desetletna renta v okviru razpisov PRP 2007-2013 je znašala 83.214 €, kar skupno pomeni 6.740.347 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 210 zgodaj upokojenih kmetov s skupno 2.226 ha prenesenih kmetijskih in gozdnih zemljišč. Do konca leta 2009 je bilo izdanih 81 pozitivnih odločb, kar predstavlja 38 % zastavljenega cilja (13 % v letu 2008). Z 936 ha prenesenimi zemljišči je bila dosežena 42 % raven doseganja pričakovanega cilja (13 % v letu 2008).

Ukrep 121: Posodabljanje kmetijskih gospodarstev

Namen ukrepa je spodbuditi prestrukturiranje in povečanje učinkovitost gospodarjenja na kmetijskih gospodarstvih. Ciljna skupina so kmetijska gospodarstva, ki opravljajo kmetijsko dejavnost oziroma izvajajo storitve s kmetijsko mehanizacijo ter izpolnjujejo predpisane pogoje.

Ukrep se izvaja v obliki splošnih in sektorskih javnih razpisov. Do konca leta 2009 je bilo na tem ukrepu objavljenih devet javnih razpisov. Splošno naravo so imeli prvi javni razpis, sedmi in osmi javni razpis, ki sta bila namenjena mladim prevzemnikom kmetij ter zadnji, deveti javni razpis. Ostali javni razpisi pa so bili sektorske narave, ker so bili namenjeni reševanju strukturnih problemov, ki so značilni za omejeni krog vlagateljev oziroma vključujejo le nekatere sektorje primarne kmetijske pridelave.

Preglednica 11: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 121 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrnutjenih vlog
1. javni razpis (vsi sektorji)	Zaprt (odprt: 26.10.2007 zaprt: 1.12.2007)	1336	889	447
2. javni razpis (hmeljarstvo)	Zaprt (odprt: 28.3.2008 zaprt: 9.5.2008)	65	60	5
3. javni razpis (vrtnarstvo)	Zaprt (odprt: 25.7.2008 zaprt: 4.11.2008)	92	67	25
4. javni razpis (naravne nesreče)	Odprt (odprt: 19.9.2008 zaprt: 17.8.2009)	57	49	8
5. javni razpis (perutninarstvo in prašičereja)	Zaprt (odprt: 10.10.2008 zaprt: 11.12.2008)	39	27	12
6. javni razpis (trajni nasadi)	Zaprt (odprt: 23.1.2009 zaprt: 11.2.2009)	138	104	32
7. javni razpis (mladi prevzemniki)	Zaprt (odprt: 23.1.2009 zaprt: 11.3.2009)	14	9	5
8. javni razpis (mladi prevzemniki)	Zaprt (odprt: 3.7.2009 zaprt: 14.9.2009)	292	133	5
9. javni razpis (že začete naložbe)	Zaprt (odprt: 4.12.2009 zaprt: 29.12.2009)	163	0	0
SKUPAJ		2.196	1.338	539

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi in drugi javni razpis sta bila zaključena ter vse vloge obdelane že v letu 2008.

V letu 2009 se je nadaljevala praksa objavljanja sektorsko naravnanih razpisov. Tretji javni razpis je bil namenjen sektorju vrtnarstva, za katerega je bilo razpisanih 3.000.000 € sredstev. Vloženih je bilo 92 vlog, odobrenih pa 67 vlog, skupni znesek odobrenih sredstev je znašal 2.611.537 €, kar pomeni v povprečju 38.978 € na odobreno vlogo. Celotna vrednost odobrenih naložb znaša 9.739.201 €.

Četrty javni razpis je bil namenjen posodobitvi gospodarskih poslopij ter drugih zgradb in objektov, namenjenih za kmetijske namene ter trajnih nasadov sadovnjakov, oljčnikov in hmeljišč, ki so bili poškodovani oziroma uničeni v naravnih nesrečah v letu 2008. Za ta razpis je bilo namenjenih 2.000.000 €. Vloženih je bilo 57 vlog, odobrenih pa 49 vlog, skupni znesek odobrenih sredstev je znašal 1.410.316 €, kar pomeni v povprečju 28.782 € na odobreno vlogo. Celotna vrednost odobrenih naložb znaša 3.578.168 €.

Peti javni razpis je bil namenjen sektorjema prašičereje in perutninarstva, za prilagoditev na standarde dobrobiti živali, za prilagoditev na ekološke standarde ter za prestrukturiranje reje prašičev in reje perutnine. Za ta razpis je bilo namenjenih 10.000.000 €. Vloženih je bilo 39 vlog, odobrenih pa 27 vlog, skupni znesek odobrenih sredstev je znašal 6.948.666 €, kar pomeni v povprečju 257.358 € na odobreno vlogo. Celotna vrednost odobrenih naložb znaša 20.176.292 €.

Šesti javni razpis je bil namenjen naložbam v trajne nasade. Za ta razpis je bilo namenjenih 8.000.000 €. Vloženih je bilo 138 vlog, odobrenih pa 104 vlog, skupni znesek odobrenih sredstev je znašal 6.831.992 €, kar pomeni v povprečju 65.692 € na odobreno vlogo. Celotna vrednost odobrenih naložb znaša 20.528.491 €.

Sedmi javni razpis je bil namenjen naložbam mladih prevzemnikov. Za ta razpis je bilo namenjenih 12.000.000 €. Vloženih je bilo 14 vlog, odobrenih pa 9 vlog, skupni znesek odobrenih sredstev je znašal 343.662 €, kar pomeni v povprečju 38.185 € na odobreno vlogo. Celotna vrednost odobrenih naložb znaša 1.056.114 €.

Sedmi javni razpis je bil odprt le slaba dva meseca, iz česar izhaja razlog za tako majhno število vloženih in odobrenih vlog. Razlog za zaprtje je bil v dopolnitvi Uredbe o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 (Ur.l.RS, št. 73/2008 in 17/2009), s katero smo razširili krog potencialnih vlagateljev tudi na mlade prevzemnike, ki so prevzeli kmetije v predhodnem programskem obdobju 2004-2006.

Tako je bil tudi osmi javni razpis namenjen naložbam mladih prevzemnikov obeh programskih obdobjih, za katerega je bilo razpisanih 12.000.000 €. Vloženih je bilo 292 vlog, odobrenih pa 133 vlog, vendar do 31. 12. 2009 še niso bile izdane vse odločbe. Skupni znesek odobrenih sredstev je znašal 3.254.222 €, kar pomeni v povprečju 24.468 € na odobreno vlogo. Celotna vrednost odobrenih naložb znaša 10.785.287 €.

Za razliko od predhodnega izvajanja ukrepov PRP 2007-2013, je bilo pri devetem razpisu izvedenih nekaj bistvenih sprememb in sicer:

- do sofinanciranja bodo upravičeni le stroški naložb, ki so nastali po izdaji odločbe o pravici do sredstev, ter splošni stroški nastali po 1.1.2007 in
- sredstva bodo dodeljena na podlagi zaprtega javnega razpisa.

Do navedenih sprememb je prišlo na izrecno zahtevo Evropske Komisije. S tem v zvezi so v teku postopki za dopolnitev Uredbe o ukrepih 1., 3. in 4. osi Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013 (Uradni list RS, št. 73/08 in 17/09), ki je pravna podlaga za prihodnje izvajanje ukrepov PRP 2007-2013. Ministrstvo načrtuje objavo Uredbe v prvi polovici leta 2010.

Ne glede na to se je ministrstvo odločilo, da je še pred objavo uredbe dalo možnost potencialnim vlagateljem, da pridobijo podporo za že začete vendar še ne zaključene naložbe. Tako je bil dne 4. decembra 2009 objavljen Javni razpis za dodeljevanje sredstev iz naslova ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev. Podpore so bile predvidene za naložbe v vse sektorje primarne kmetijske pridelave ter v večino naložb (naložbe v novogradnjo gospodarskih poslopij in drugih objektov za kmetijske namene, postavitve trajnih nasadov, ipd.), razen za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije.

Do podpore so bili upravičeni stroški naložb ter splošni stroški, ki so nastali v obdobju od 1. januarja 2007, do preteka treh let od izdaje odločbe o pravici do sredstev. Vsaka posamična naložba je morala biti začeta že pred objavo tega javnega razpisa in realizirana v višini najmanj 10 odstotkov vrednosti posamične naložbe. Za ta razpis je bilo namenjenih 8.000.000 €. Vloženih je bilo 163 vlog, do 31. 12. 2009 pa ni bila izdana še nobena odločba.

Če gledamo ukrep 121 kot celoto je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 78.849.847 € sredstev. Na razpise je prispelo 2.196 vlog, od katerih je bilo odobrenih 1.338. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 43.460.991 €, kar pomeni 46,6 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Največ sredstev je bilo dodeljenih za naložbe v sektor govedoreje, vendar se je delež tega sektorja glede na prva dva javna razpisa močno zmanjšal in sicer iz 61 na 34 %, kar je posledica sektorsko naravnanih razpisov. Geografsko gledano, je bilo največ odobrenih sredstev

namenjeno Podravski (24 %), Savinjski (23 %), in Pomurski (19 %) statistični regiji. Glede na namen investicije je bilo največ odobrenih vlog in sicer 78 % za naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme (43,6 % odobrenih sredstev). Z vidika odobrenih sredstev jih je bilo največ dodeljenih za naložbe v zgradbe (gospodarska poslopja, prodajni prostori za neposredno prodajo, rastlinjaki, trajni nasadi, mreže proti toči ...) in sicer 48 %, za ta namen pa je bilo odobrenih 18 % vlog.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je bila v letu 2009 popravljena in predstavlja 2.622 (prej 2.450) kmetijskih gospodarstev s skupnim obsegom naložb v višini 183,9 milijonov € (prej 164,7 milijonov €). Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 1.338 vlog, kar predstavlja 51 % zastavljenega cilja (38,7 % v letu 2008). Skupni obseg odobrenih naložb je dosegel 141.751.986 € sredstev, kar predstavlja 77 % ciljne vrednosti (48,7 % v letu 2008).

Ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov

Namen ukrepa je izboljšati učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi preko:

- večje izrabe proizvodnega potenciala gozdov,
- uvajanja novih proizvodov in proizvodnih izboljšav pri sečnji in spravilu,
- večje varnosti pri delu v gozdu,

in s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v gozdarstvu skladno s cilji nacionalne in EU gozdarske strategije.

Do konca leta 2009 sta bila na tem ukrepu objavljena **trije javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 12: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 122 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrjenih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 2.11.2007 zaprt: 23.11.2007)	515	337	178
2. javni razpis (gozdna infrastruktura)	Zaprto (odprt: 17.10.2008 zaprt: 4.11.2008)	317	271	46
3. javni razpis	Zaprto (odprt: 8.5.2009 zaprt: 16.9.2009)	610	219	0
SKUPAJ		1.442	827	224

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane v letu 2008.

Za drugi javni razpis, ki je bil izključno namenjen izgradnji gozdne infrastrukture, je bilo razpisanih 2.433.285 €. Vloženih je bilo 317 vlog, odobrenih pa 271 vlog, skupni znesek odobrenih sredstev je znašal 1.990.624 €, kar pomeni v povprečju 7.346 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost naložb je znašala 4.534.749 €.

Tretji javni razpis ukrepa 122 je bil na dan 31. 12. 2009 že zaprt, vendar za vse vloge še niso bile izdane odločbe. Razpisanih je bilo 9.196.958 € sredstev, vloženih je bilo 610 vlog, od katerih je bilo na dan 31. 12. 2009 odobrenih 219 v skupni višini 9.185.504 € sredstev. Skupna vrednost naložb je znašala 18.632.106 €.

Če gledamo ukrep 122 kot celoto je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 18.925.734 € sredstev. Na razpise je prispelo 1.442 vlog, od katerih je bilo odobrenih 827. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 18.744.692 €, kar pomeni 75 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Za naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak je bilo dodeljenih 17,7 % vseh odobrenih sredstev, za naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa pa 82,3 %. Glede na status vlagatelja je bilo za zasebne lastnike gozdov - posameznike odobrenih 70,0 % vseh sredstev, za pravne osebe pa 28,0 %. Geografsko gledano, je bilo največ odobrenih sredstev namenjeno Savinjski (22 %), Gorenjski (16 %) in Koroški (13 %) statistični regiji.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 3.276 lastnikov gozdov s skupnim obsegom naložb v višini 49,9 milijonov €. Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 827 vlog, kar predstavlja 25 % zastavljenega cilja (13 % v letu 2008). Skupni obseg odobrenih naložb je obsegal 39.432.258. € sredstev, kar predstavlja 79 % raven doseganja cilja (35 % v letu 2008).

Ukrep 123: Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom

Namen ukrepa je prispevati k večji splošni učinkovitosti in produktivnosti dela, s spodbujanjem uvajanja novih proizvodov in učinkovitega trženje produktov, s posodabljanjem proizvodnih procesov in izboljšanjem varstva okolja, higiene in varnosti pri delu ter s stabilizacijo dohodkov na področju predelave in trženja kmetijskih in gozdarskih proizvodov.

Podpore se dodelijo za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih in živilskih proizvodov ter naložbe v prvo stopnjo predelave in trženja lesa.

Pri ukrepu 123 smo z marcem 2009 prešli na nov koncept javnih razpisov, ki javne razpise deli glede na tip upravičencev. Prva dva do takrat že objavljena javna razpisa sta združevala vse tipe upravičencev, razlikovala pa sta se v predmetu podpor. Prvi je bil namenjen projektom predelave kmetijskih proizvodov, drugi pa projektom predelave živilskih proizvodov. Od marca 2009 dalje pa se objavljata dva tipa javnih razpisov, ki oba vključujeta vse možne vrste naložb, ob tem, da je eden namenjen gospodarskim družbam, samostojnim podjetnikom, zadrugam in zavodom, drugi pa kmetijam z dopolnilno dejavnostjo, agrarnim in pašnim skupnostim in kmetijam, ki se ukvarjajo s pridelavo grozdja in vina oziroma pridelavo oljk.

Prednost novega koncepta je v tem, da:

- imajo vlagatelji možnost kandidiranja za dodelitev podpor za vse tipe naložb, ki so opredeljen v PRP 2007-2013 (tudi za namen prve stopnje predelave lesa);
- tak način javnega razpisa omogoča tudi podpiranje t.i. skupnih naložb, ki se vežejo tako na predelavo kmetijskih kot tudi predelavo živilskih proizvodov. V prejšnjih razpisih, se je del vrednosti projekta izvzela iz skupne upravičene vrednosti naložbe, če se je nanašala tako na predelavo kmetijskih kot tudi živilskih proizvodov;
- pomembna prednost je tudi poenostavitev in večja preglednost tako razpisa kot tudi razpisne dokumentacije.

Do konca leta 2009 je bilo na tem ukrepu objavljeno **šest javnih razpisov**, in sicer:

Preglednica 13: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 123 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis (kmetijski proizvodi)	Zaprto (odprt: 7.12.2007 zaprt: 23.5.2008)	66	51	15
2. javni razpis (živilski proizvodi)	Zaprto (odprt: 25.7.2008 zaprt: 23.1.2009)	17	9	8
3. javni razpis (kmetijska gospodarstva)	Zaprto (odprt: 20.3.2009 zaprt: 14.9.2009)	66	47	19
4. javni razpis (gospodarske družbe)	Zaprto (odprt: 20.3.2009 zaprt 4.6.2009)	74	62	12
5. javni razpis (gospodarske družbe)	Odprt (odprt: 4.9.2009)	58	0	0
6. javni razpis (že začete naložbe)	Odprt (odprt: 4.12.2009)	8	0	0
SKUPAJ		289	169	54

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis je bilo razpisanih 8.675.644 €, predmet razpisa je bila predelava živilskih proizvodov. Vloženih je bilo 17 vlog, od tega je bilo odobrenih 9 vlog. Porabljenih je bilo 2.819.920 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 313.324 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 10.341.979 €.

Predmet tretjega javnega razpisa za ukrep 123 so bile naložbe za dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom na kmetijskih gospodarstvih. Razpisanih je bilo 8.000.000 € sredstev. Vloženih je bilo 66 vlog, od tega jih je bilo 47 odobrenih. Odobrenih je bilo 3.136.933 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 66.743 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 8.354.816 €. Največ odobrenih sredstev je bilo dodeljenih za naložbe v dejavnosti vinarstva (42 %), proizvodnje brezalkoholnih pijač (24 %) ter gozdarstva (24 %).

Za četrti javni razpis je bilo razpisanih 20.000.000 €, namenjen pa je bil investicijam za dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom za gospodarske družbe. Vloženih je bilo 74 vlog, odobrenih je bilo 62 vlog. Porabljenih je bilo 13.920.947 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 224.531 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 41.980.804 €. Največ odobrenih sredstev je bilo namenjenih za naložbe v dejavnostih meso in mesni izdelki (29 %) ter vinarstvo (24 %).

Peti razpis ukrepa 123 je bil na dan 31. 12. 2009 še odprt, razpisanih je bilo 15.000.000 € sredstev, prispelo je 58 vlog, za katere pa še niso bile izdane odločbe. Tudi šesti javni razpis je bila na dan 31. 12. 2009 še odprt. Namenjen je že začetim naložbam za dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom, razpisanih je bilo 10.000.000 € sredstev, prispelo je 8 vlog, za katere pa še niso bile izdane odločbe.

Če gledamo ukrep 123 kot celoto je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 74.654.703 € sredstev. Na razpise je prispelo 289 vlog, od katerih je bilo odobrenih 169. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 26.957.762 €, kar pomeni 29 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 86.582.278 €. Največ odobrenih sredstev je bilo

dodeljeno za naložbe v dejavnosti vinarstva (31 %), predelave mesa (21 %), predelave rastlinskega olja (9 %) ter predelave sadja (8 %).

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 450 podprtih podjetij s skupnim obsegom naložb v višini 227,1 milijonov €. Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 169 vlog 160 podjetjem in posameznikom, kar predstavlja 37 % vrednosti zastavljenega cilja (11 % v letu 2008). Skupna vrednost podprtih naložb je obsegala 86.582.278 € sredstev, kar predstavlja 38 % raven zastavljenega cilja (15 % v letu 2008).

Ukrep 125: Izboljšanje in razvoj infrastrukture povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva

Namen ukrepa je, s podporo naložbam v zemljiško infrastrukturo, pospešiti prestrukturiranje kmetijstva, ki vodi v učinkovitejšo izrabo proizvodnih dejavnikov in s tem k povečanju dohodka in produktivnosti dela.

V okviru tega ukrepa se podpirajo naložbe v zemljiško infrastrukturo - komasacije in ureditev nove infrastrukture, ki je potrebna v povezavi s komasacijami in je predvidena v idejni zasnovi ureditve komasacijskega območja in je neposredno povezana s kmetijstvom.

V okviru tehnoloških posodobitev obstoječih javnih hidromelioracijskih sistemov in izgradnji novih namakalnih sistemov je cilj ukrepa racionalnejša poraba vode in bolj kontroliran vnos hranil v zemljo.

V okviru financiranja izgradnje demonstracijsko izobraževalnih namakalnih centrov pa je cilj omogočiti tehnično podprte centre, za izobraževanje uporabnikov o pravilni uporabi namakalnih sistemov, s poudarkom na kontroliranem odjemu vode in hranil.

Do konca leta 2009 so bili na tem ukrepu objavljeni **štirje javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 14: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 125 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrjenih vlog
1. javni razpis (komasacije)	Zaprto (odprt: 25.1.2008 zaprt: 23.5.2008)	7	6	1
2. javni razpis (komasacije)	Odprt (odprt: 25.7.2008)	7	5	0
3. javni razpis (namakalni sistemi)	Zaprto (odprt: 25.7.2008 zaprt: 11.3.2009)	0	0	0
4. javni razpis (namakalni sistemi)	Odprt (odprt: 31.7.2009)	2	0	0
SKUPAJ		16	11	1

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis, ki je bil namenjen za izvedbo komasacij in novi infrastrukturi, je bilo razpisanih 2.000.000 €. Vloženih je bilo 7 vlog, odobrenih je bilo 5 vlog, vse odobrene pa so bile namenjene komasacijam. Porabljenih je bilo 1.410.981 € razpisanih sredstev, kar pomeni v

povprečju 282.196 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih projektov znaša 1.695.586 €. Geografsko gledano so prispele vloge iz severovzhodnega dela Podravja (4) in iz Osrednjeslovenske (1) statistične regije.

Za tretji javni razpis, ki je bil namenjen izgradnji in širitvi velikih namakalnih sistemov, je bilo razpisanih 4.500.000 € sredstev, vendar zaradi zahtevnosti vlog in dolgotrajnosti postopkov pridobivanja okoljevarstvenih soglasij, vodnih ter gradbenih dovoljenj, nanj pred zaprtjem ni prispela nobena vloga.

Za četrti javni razpis, ki je bil prav tako namenjen izgradnji in širitvi velikih namakalnih sistemov, je bilo razpisanih 10.000.000 € sredstev, do 31. 12. 2009 sta na razpis prispeli 2 vloge vendar do tega datuma še nista bili izdani odločbi.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 95 podprtih aktivnosti s skupnim obsegom naložb v višini 43,6 milijonov €. Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 11 vlog, kar predstavlja 11,6 % raven doseganja cilja (6 % v letu 2008). Skupni obseg projektov je dosegel 4.072.948 € sredstev, kar predstavlja 9 % raven doseganja cilja (5 % v letu 2008).

Ukrep 131: Podpora izvajanju EU standardov na kmetijskih gospodarstvih

V skladu s 7. členom Uredbe Komisije št. 1320/2006/ES je Slovenija za ukrep 131: Podpora izvajanju EU standardov na kmetijskih gospodarstvih prenesla sprejete obveznosti iz programskega obdobja 2004-2006 v programsko obdobje 2007-2013 in tako omogočila zaključek izvajanja aktivnosti v zvezi z investicijami v izgradnjo skladiščnih kapacitet za živalska gnojila in izplačevanje izpolnjenih obveznosti, začelih v okviru PRP 2004-2006.

Cilj ukrepa je pomoč kmetijskim gospodarstvom pri izvajanju oz. prilagajanju le-teh EU standardom na področju varstva okolja, zdravja rastlin ter varnosti in zdravja pri delu. Usklajenost s temi standardi predstavlja osnovo za pridobitev sredstev za druge ukrepe kmetijske politike tudi v prihodnje.

V letu 2009 ni bilo izplačil iz EKSRP. Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 24.000 upravičencev do finančne podpore. V obdobju od 2007 do 2009 je bilo za ta ukrep skupno 24.437 upravičencem izplačano 41.812.900 € sredstev.

Ukrep 132: Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane

Namen ukrepa je spodbuditi kmetijske proizvajalce k sodelovanju v shemah kakovosti, ki pomenijo izboljšanje kakovosti kmetijske proizvodnje in proizvodov in s tem prispevati k povečanju dodane vrednosti v kmetijstvu.

Upravičene sheme kakovosti Skupnosti in/ali Republike Slovenije znotraj tega ukrepa so:

- ekološka pridelava in predelava,
- zaščiteni kmetijski pridelki oziroma živila (zaščiteni označba porekla, zaščiteni geografska označba, zajamčena tradicionalna posebnost),
- integrirana pridelava in
- višja kakovost.

Do konca leta 2009 je bil na tem ukrepu objavljen **en javni razpis**, in sicer:

Preglednica 15: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 132 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Odprt (odprt: 26.9.2008)	151	68	12
SKUPAJ		151	68	12

Vir: MKGP in AKTRP

Javni razpis je bil 31. 12. 2009 še odprt, na voljo pa je 5.432.390 € razpisanih sredstev. Do tega datuma je prišlo 151 vlog, odobrenih je bilo 68 vlog v skupni višini 26.535 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 10.000 kmetijskih gospodarstev, vključenih v sheme kakovosti. Iz podatkov druge osi lahko vidimo, da je v shemo ekološke pridelave vključeno 1.975 kmetijskih gospodarstev, v shemo integrirane pridelave pa 5.185 kmetijskih gospodarstev, kar skupaj pomeni 7.160 vključenih v obe shemi.

V okviru ukrepa 132 je v upravičene sheme kakovosti vključenih 68 kmetijskih gospodarstev, od tega 3 v zaščiteno označba porekla oziroma zaščiteno geografska označbo, 51 v zajamčeno tradicionalno posebnost in 14 v višjo kakovost.

Ukrep 133: Podpore skupinam proizvajalcev pri dejavnosti informiranja in pospeševanja prodaje

Namen ukrepa je doseči boljše poznavanje proizvodov označenih s simboli kakovosti oziroma zaščitnimi znaki s strani potrošnikov ter bolj organizirano in aktivno trženje s strani proizvajalcev, kar lajša usklajevanje ponudbe in povpraševanja, odpira nove tržne možnosti za proizvajalce ter posledično vpliva na rast dodane vrednosti v kmetijstvu in s tem na konkurenčnost agroživilskega sektorja.

V tem okviru so podprte aktivnosti, ki seznanjajo potrošnike, da gre za proizvod iz upravičene sheme kakovosti, z določenim zaščitnim znakom oziroma simbolom kakovosti oziroma določene kakovostne kategorije (za vina), ki ima specifične lastnosti in je višje kakovosti zaradi specifičnih proizvodnih metod, načina pridelave in predelave, vpliva geografskega območja itd.

Do konca leta 2009 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 16: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 133 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 25.1.2008 zaprt: 23.5.2008)	7	6	1
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 26.9.2008 zaprt: 31. 7. 2009)	13	11	2
SKUPAJ		20	17	3

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis je bilo razpisanih 2.000.000 € sredstev. Vloženih je bilo 13 vlog, od katerih jih je bilo 11 rešenih pozitivno. Skupno je bilo dodeljenih 1.646.639 € sredstev kar pomeni v povprečju 149.694 € na odobreno vlogo.

Če gledamo ukrep 133 kot celoto je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 3.936.338 € sredstev. Na razpise je prispelo 20 vlog, od katerih je bilo odobrenih 17. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 2.415.058 €, kar pomeni 36 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Največ odobrenih sredstev je bilo dodeljeno za aktivnosti na področju vinarstva (36 %).

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 50 podprtih aktivnosti. Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 17 aktivnosti, kar predstavlja 34 % raven ciljne vrednosti.

Ukrep 142: Podpore za ustanavljanje skupin proizvajalcev

Namen ukrepa je spodbuditi ustanavljanje skupin proizvajalcev na področju ekološke proizvodnje in proizvodnje posebnih kmetijskih pridelkov, ki vodijo v povečanje koncentracije ponudbe in lažje prilagajanje proizvodnje zahtevam trga ter s tem prispevati k povečanju dodane vrednosti v kmetijstvu.

Predmet podpore v okviru tega ukrepa so administrativni stroški, vključno s stroški usposobitve prostorov, registracije, oblikovanja skupnih pravil o proizvodnji, nakupa informacijske tehnologije ter ostale opreme, stroški plače za enega stalno zaposlenega delavca in pa stroški nabave opreme, potrebne za skupno trženje skupine proizvajalcev.

Ciljna skupina so skupine proizvajalcev, ki združujejo ekološke kmetijske proizvajalce določenega ekološkega kmetijskega proizvoda, ekološke kmetijske proizvajalce iz določenega območja in proizvajalce določenega zaščitene posebnega kmetijskega proizvoda za namene skupnega nastopa na trgu.

Do konca leta 2009 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 17: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 142 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 25.1.2008 zaprt: 23.5.2008)	3	3	0
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 26.9.2008 zaprt: 29.12.2009)	4	4	0
SKUPAJ		7	7	0

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis je bilo razpisanih 800.000 €, vložene so bile 4 vloge in vse so bile tudi odobrene. Gre za skupine proizvajalcev na področju predelave mesa, pridelave oljčnega olja ter ekološkega kmetovanja. Porabljenih je bilo 169.259 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 42.315 € na odobreno vlogo.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v celotnem programskem obdobju 2007-2013 je 30 podprtih skupin proizvajalcev s skupnim obsegom bruto prihodka v višini 4,5 milijonov €. Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 7 skupin proizvajalcev, kar predstavlja 23 % raven doseganja cilja (10 % v letu 2008). Skupni obseg bruto prihodka podprtih skupin proizvajalcev znaša 10,02 milijonov €, kar predstavlja 222 % zastavljenega cilja.

2.2.2 Ukrepi 2. osi

V okviru ukrepov 2. osi se izvajajo aktivnosti, ki pripomorejo k obdelanemu podeželju in s prilagoditvijo tehnologij prispevajo k zmanjšanju negativnega vpliva kmetijstva na vode, zrak in biotsko raznovrstnost, kar predstavlja enega pomembnejših ciljev PRP 2007-2013. Za Slovenijo je značilna visoka stopnja ohranjenosti biotske raznovrstnosti, pestrosti in obsega habitatov ter krajinskih posebnosti, ki jih želimo ohraniti tudi v bodoče. To je v največji meri mogoče doseči prav z uporabo okolju prijaznih kmetijskih praks in ohranjanjem kmetijske dejavnosti na območjih, kjer obstaja nevarnost opuščanja in zaraščanja kmetijskih površin. Kot prioriteto se šteje ohranjanje kmetijskih zemljišč v rabi, posebno na območjih, ki so za intenzivno kmetovanje neprimerna in kjer je potrebno s pomočjo izravnalnih plačil kmetom zagotavljati ustrezno izravnavo dodatnih stroškov pridelave in izgube dohodka ter preprečevati marginalizacijo teh območij. Druga prioriteta usmeritev te osi pa je nadaljevanje usmerjanja kmetovalcev v sonaravne načine kmetovanja, ki so naravi prijazni in dolgoročno ugodno vplivajo na okoljske danosti, in jih je Slovenija pričela izvajati že v predpristopnem obdobju.

Ukrepi 2. osi prispevajo k varovanju in izboljšanju stanja okolja (tal, vode in zraka), ohranjanju biotske raznovrstnosti in kulturne krajine ter s tem neposredno prispevajo tudi k doseganju ciljev na območjih Natura 2000 in območjih visoke naravne vrednosti, ki so za ohranjanje biotske raznovrstnosti posebnega pomena.

Sredstva v okviru teh ukrepov se namenjajo za financiranje:

- kmetijsko okoljskih ukrepov (ukrepov SKOP) iz Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006 do leta 2010;
- izravnalnih plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost
- kmetijsko okoljskih plačil (KOP) - 21 kmetijsko okoljskih podukrepov in
- pozitivno rešenih pritožb za te namene.

Ukrep 211: Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorsko hribovskih območjih

Izvajanje ukrepa izravnalnih plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost na hribovsko gorskih območjih, ki pokrivajo 72,3 odstotke države in vključujejo 54,2 odstotka kmetijskih zemljišč v uporabi, se odraža v preprečevanju opuščanja kmetijske rabe in s tem povezanih negativnih posledic siromašenja kulturne krajine ter depopulacije območij. Ukrep z izravnavo stroškov, ki nastajajo na teh območjih zaradi posebnih naravnih danosti, ki neugodno vplivajo na kmetovanje, prispeva k trajni obdelanosti kmetijskih površin, kar se odraža tudi v ohranjanju habitatnih tipov in biotske raznovrstnosti.

Za ta ukrep je v letu 2009 vložilo vloge 33.779 kmetijskih gospodarstev in sicer za 239.915 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja v povprečju 7,1 ha na zahtevek. Odobrenih in izplačanih vlog je bilo 42.477, in sicer za leta 2007 (pritožbe), 2008 in 2009. Te vloge so bile vložene za 301.546 ha zemljišč. Izplačano je bilo 43.382.0634 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Pričakovana letna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v celotnem programskem obdobju 2007-2013 je 33.000 podprtih kmetijskih gospodarstev v skupnem obsegu 226.000 ha podprtih kmetijskih zemljišč. V letu 2009 je bilo vloženi 33.779 vlog (102 % ciljne vrednosti) v skupnem obsegu 239.915 ha (106 % ciljne vrednosti) kmetijskih zemljišč.

Ukrep 212: Plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso hribovsko gorska območja

Izvajanje ukrepa izravnalnih plačil na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso hribovsko gorska območja poteka na območju, ki predstavlja 14 odstotkov državnega ozemlja oziroma 20 odstotkov vseh kmetijskih površin. Namen ukrepa je ohranitev obdelanosti kmetijskih površin in izvajanja kmetijske dejavnosti na teh območjih.

Za ta ukrep je v letu 2009 vložilo vloge 14.443 kmetijskih gospodarstev in sicer za 93.050 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja v povprečju 6,4 ha na zahtevek. Odobrenih in izplačanih vlog je bilo 15.631, in sicer za leta 2007 (pritožbe), 2008 in 2009. Te vloge so bile vložene za 114.436 ha kmetijskih zemljišč. Izplačano je bilo 9.955.901 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Pričakovana letna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v celotnem programskem obdobju 2007-2013 je 11.000 podprtih kmetijskih gospodarstev v skupnem obsegu 74.000 ha podprtih kmetijskih zemljišč. V letu 2009 je bilo vloženi 14.443 vlog (131 % ciljne vrednosti) v skupnem obsegu 93.050 ha (126 % ciljne vrednosti) kmetijskih zemljišč.

Ukrep 214: Kmetijska okoljska plačila

V okviru ukrepa kmetijsko okoljska plačila se izvajata dve kmetijsko okoljski shemi:

- kmetijsko okoljski ukrepi (SKOP) iz PRP 2004-2006:
 - zmanjševanje erozije v sadjarstvu in vinogradništvu,
 - ohranjanje kolobarja,
 - ozelenitev njivskih površin,
 - integrirano poljedelstvo,
 - integrirano sadjarstvo,
 - integrirano vinogradništvo,
 - integrirano vrtnarstvo,
 - ekološko kmetovanje,
 - planinska paša (s pastirjem ali brez pastirja),
 - košnja strmih travnikov,
 - košnja grbinastih travnikov,
 - travniški sadovnjaki,
 - pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin,
 - sonaravna reja domačih živali,
 - ohranjanje ekstenzivnega travinja,
 - ohranjanje obdelane in poseljene krajine na zavarovanih območjih,
 - reja domačih živali v osrednjem območju pojavljanja velikih zveri,
 - ohranjanje posebnih traviščnih habitatov,
 - pokritost tal na vodovarstvenem območju,
 - zatavljanje in zelena praha;

- kmetijsko okoljski podukrepi (KOP) iz PRP 2007-2013

V preglednici 18 so predstavljeni podatki o številu vključenih kmetijskih gospodarstev in podprte površine po posameznih podukrepih KOP skupaj z planiranimi sredstvi in porabo do konca leta 2009.

Preglednica 18: Pregled stanja v shemi KOP na dan 31. 12. 2009

Naziv podukrepa	Število vključenih KG	Podprte površine (ha) v letu 2009	Planirani znesek izplačil (EU del + SLO del) v €	Celotna izplačana sredstva (od 1.1.2007 do 31.12.2009) v €	Izplačan znesek EKSRP v €	Delež (v %) celotnih izplačanih sredstev od planiranih
Ohranjanje kolobarja	2.072	17.711,17	7.000.000	3.112.723,93	2.490.179,14	44,47
Ozelenitev njivskih površin	4.887	59.876,26	55.000.000	17.683.926,17	14.147.140,94	32,15
Integrirano poljedelstvo	1.762	41.740,71	40.000.000	13.716.101,17	10.972.880,94	34,29
Integrirano sadjarstvo	855	3.327,96	7.000.000	1.949.171,31	1.559.337,05	27,85
Integrirano vinogradništvo	2.292	8.432,72	21.000.000	5.638.816,20	4.511.052,96	26,85
Integrirano vrtnarstvo	276	895,10	1.000.000	299.190,11	239.352,09	29,92
Ekološko kmetovanje	1.740	24.899,38	98.000.000	10.961.700,53	8.769.360,42	11,19
Planinska paša brez pastirja	14	480,58	200.000	47.299,52	37.839,62	23,65
Planinska paša s pastirjem	117	5.168,73	2.500.000	572.932,44	458.345,95	22,92
Košnja strmih travnikov S35	2.136	14.025,05	10.000.000	2.434.861,61	1.947.889,29	24,35
Košnja strmih travnikov S50	15	5.374,69	5.500.000	1.472.456,86	1.177.965,49	26,77
Košnja grbinastih travnikov	31	29,18	72.000	6.798,91	5.439,13	9,44
Travniški sadovnjaki	780	696,60	500.000	118.790,84	95.032,67	23,76
Reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali	1.151	16.160 živali	4.000.000	966.802,64	773.442,11	24,17
Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin	5.242	5.835,25	5.500.000	956.077,19	764.861,75	17,38
Sonaravna reja domačih živali	9.731	77.991,42	41.300.000	12.372.316,51	9.897.863,21	29,96
Ohranjanje ekstenzivnega travinja	1.570	9.258,54	3.000.000	805.162,39	644.129,91	26,84
Reja domačih živali v osrednjem območju pojavljanja velikih zveri	640	8.573,17	1.500.000	401.536,47	321.229,18	26,77
Ohranjanje posebnih travniških habitatov	169	420,64	800.000	52.006,45	41.605,16	6,50
Ohranjanje travniških habitatov metuljev	68	126,97	350.000	15.897,37	12.717,90	4,54
Ohranjanje steljnikov	3.062	26,33	200.000	6.526,41	5.221,13	3,26
Ohranjanje habitatov ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov na območjih Natura 2000	20	309,20	380.000	39.685,61	31.748,49	10,44
Pokritost tal na vodovarstvenem območju	270	870,83	450.000	73.277,28	58.621,82	16,28
SKUPAJ	38.900	286.070,48 + 16.160 živali	305.252.000	73.704.057,92	58.963.246	24,15

Vir: MKGP in AKTRP

V preglednici 18 so prikazani podatki za podukrepe KOP v letu 2009. Pri številu kmetijskih gospodarstev gre za podatke o pogodbah (sprejetih petletnih obveznostih), pri površinah pa gre za podatke o vključenih (fizičnih) površinah kmetijskih zemljišč iz teh pogodb.

Za ta ukrep je v letu 2009 vložilo vloge 21.098 kmetijskih gospodarstev in sicer za 212.939 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja v povprečju 10,1 ha na vlogo. Ker je možno na posameznem zemljišču izvajati več podukrepov, so bile vloge dejansko vložene za 375.681 ha zemljišč ali v povprečju za 17,8 ha na vlogo. Posamezno kmetijsko gospodarstvo je v povprečju izvajalo dva ukrepa SKOP ali podukrepa KOP. Odobrenih in izplačanih vlog je bilo 25.467 (7.038 za SKOP in 18.429 za KOP) za 233.628 ha zemljišč (42.868,5 ha za SKOP in 190.759,5 ha za KOP), oziroma ker je možno na posameznem zemljišču izvajati več podukrepov skupno za 328.564 ha zemljišč (54.945 ha za SKOP in 273.619 ha za KOP). Skupno je bilo za vse podukrepe izplačanih 41.218.216 € sredstev.

Za podukrepe, povezane z ohranjanjem genetskih virov, je bilo vloženih 3.353 vlog, izplačanih pa je bilo 3.692 vlog. Za podukrep ekološko kmetovanje je v letu 2009 vložilo vlogo 1.975 vlagateljev s površinami v obsegu 28.070 ha. Za ukrep Integrirano poljedelstvo je vložilo vlogo 1.813 vlagateljev, za integrirano sadjarstvo 842, za integrirano vinogradništvo 2.257 ter integrirano vrtnarstvo 273 vlagateljev. Skupno je za vsaj enega izmed podukrepov integrirane pridelave oziroma za ekološko pridelavo vloženih 7.160 vlog in sicer za 86.125 ha površin.

Število prejetih/odobrenih vlog se z leti zmanjšuje, ker je določeno število kmetijskih gospodarstev (4.611) v letu 2008 zaključilo s petletnim izvajanjem ukrepov sheme SKOP iz PRP 2004-2006, niso pa se vključila v sheme KOP in zato zahtevkov v letu 2009 niso oddala.

Cilji ukrepa:

Pričakovana vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je na letnem nivoju 26.700 kmetijskih gospodarstev s skupno vključenimi 368.000 ha zemljišč oziroma 205.000 ha tistih zemljišč, na katerih se izvaja vsaj en kmetijsko okoljski podukrep. V letu 2009 je bilo vloženih 21.098 vlog (79 % ciljne vrednosti), in sicer za 375.681 ha zemljišč (102 % ciljne vrednosti), oziroma 212.939 ha (104 % ciljne vrednosti) tistih zemljišč, na katerih se izvaja vsaj en kmetijsko okoljski podukrep. Za izvajanje podukrepov, povezanih z ohranjanjem genetskih virov, je ciljna vrednost sklenjenih 4.400 obveznosti, v letu 2009 pa je bilo vloženih 3.353 vlog, kar predstavlja 76 % ciljne vrednosti. V podukrep ekološko kmetovanje naj bi bilo v skladu s cilji ukrepa vključenih 5.000 kmetijskih gospodarstev, v letu 2009 pa je vloge oddalo 1.975 ekoloških kmetov, kar predstavlja 39,5 % ciljne vrednosti.

2.2.3 Ukrepi 3. osi

V okviru Evropskega načrta za oživitev gospodarstva je EK državam članicam namenila dodatna sredstva, kar je imelo za posledico spremembo PRP 2007-2013. V njej je Slovenija na 3. osi uvedla nov ukrep 321-Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo, s katerim bo podprla vzpostavitev širokopasovnega interneta na podeželskih območjih. Ukrep se bo začel izvajati v letu 2010.

Ker so tako pri ukrepu 311 kot tudi pri ukrepu 312 vlagatelji lahko mikro podjetja, je bila potrebna demarkacija. Ukrep 311 se lahko izvaja samo na dejavni kmetiji, ukrep 312 pa dejavne kmetije ne zahteva. Za dejavno kmetijo se šteje, če izpolnjuje naslednja pogoja:

- da je v letu pred oddajo vloge na javni razpis dosegla prihodek iz kmetijstva in gozdarstva v višini vsaj ene minimalne bruto plače za preteklo leto (v letu 2009 je minimalna bruto plača znašala 7.111,48 €),
- da je kmetija odda zbirno vlogo na ARSKTRP.

ARSKTRP preverja sedež vlagatelja ter naslov naložbe in v kolikor se na naslovu oziroma sedežu pojavi KMG MID, mora vlagatelj tudi v primeru ukrepa 312 izpolniti posebno tabelo iz katere je razvidno koliko prihodka je imel ta KMG MID v letu pred oddajo vloge na javni razpis. Preveri se tudi, ali je ta KMG MID oddal zbirno vlogo.

Za določitev mikro podjetja se uporablja priporočilo Evropske Komisije 2003/361/EC.

Ukrep 311: Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti

Namen ukrepa je omogočiti začetek ali posodobitev opravljanja nekmetijskih dejavnosti in s tem ustvariti nova delovna mesta, kot tudi dodaten vir dohodka na kmetijah ter prispevati k izboljšanju socialnih ter ekonomskih razmer na kmetijah.

Do konca leta 2009 so bili na tem ukrepu objavljena **trije javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 19: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 311 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprt (odprt: 7.12.2007 zaprt: 23.5.2008)	131	93	38
2. javni razpis	Zaprt (odprt: 12.9.2008 zaprt: 11.3.2009)	46	36	10
3. javni razpis	Odpri (odprt: 27.3.2009)	44	14	13
SKUPAJ		221	143	63

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis je bilo razpisanih 10.000.000 €, vloženih je bilo 46 vlog, odobrenih je bilo 36 vlog. Porabljenih je bilo 3.569.425 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 99.151 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 9.076.293 €.

Tretji javni razpis je bil 31. 12. 2009 še odprt. Razpisanih je bilo 15.000.000 € sredstev, do 31. 12. 2009 je prispelo 44 vlog, od katerih jih je bilo pozitivno rešenih 14 vlog, vendar do tega dne še niso bile izdane odločbe za vse vloge. Odobrenih je bilo za 1.518.688 € sredstev, kar pomeni v povprečju 108.478 € na vlogo.

Če gledamo ukrep 311 kot celoto, je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 36.500.000 € sredstev. Na razpise je prispelo 221 vlog, od katerih jih je bilo odobrenih 143. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 12.923.014 €, kar pomeni 41 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 32.933.864 €. Največ vlog je bilo odobrenih za naložbe v turizmu na kmetijah (52 %) ter v izrabo obnovljivih virov energije (32 %). Geografsko gledano je bilo največ odobrenih sredstev za vloge iz Savinjske (16 %), Goriške (15 %) ter Obalno-kraške (12 %) statistične regije. Večino odobrenih vlog, kar 69 % vseh, so vložili vlagatelji z registrirano dopolnilno dejavnostjo na kmetiji, 10 % pa vlagateljev pa so bila mikro podjetja.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 360 upravičencev s skupnim obsegom naložb v višini 52 milijonov € (cilj je bil iz prvotnih 63 milijonov € v letu 2009 popravljen). Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 143 vlog, kar predstavlja 40 % raven doseganja cilja (28 % v letu 2008). Skupna vrednost naložb je obsegala 32.933.864 € sredstev, kar predstavlja 63 % raven doseganja cilja (34 % v letu 2008).

Ukrep 312: Podpore ustanavljanju in razvoju mikro podjetij

Namen ukrepa je omogočiti začetek ali posodobitev opravljanja dejavnosti, pospešitev ustvarjanja novih delovnih mest, dvig podjetniških veščin in upravljaljskih znanj ter izboljšanje stanja na področju podjetništva na podeželju.

Podpore se dodelijo za naložbe v že delujoča in novo ustanovljena mikro podjetja s sedežem in delovanjem v naselju, ki nima statusa mesta.

Do konca leta 2009 so bili na tem ukrepu objavljeni **trije javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 20: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 312 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 7.3.2008 zaprt: 23.5.2008)	72	53	19
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 12.9.2008 zaprt: 11.3.2009)	110	78	32
3. javni razpis	Odprt (odprt: 27.3.2009)	208	53	52
SKUPAJ		390	184	103

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis je bilo razpisanih 16.000.000 €, vloženi je bilo 110 vlog, odobrenih je bilo 78 vlog. Porabljenih je bilo 8.077.617 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 103.559 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 20.818.961 €. Nameni investicij so

zelo različni, večina vlog pa je bila odobrenih za posodabljanje tehnološke opreme. Največ vlog je bilo odobrenih s področja predelave lesa, turizma in gostinstva ter energetike.

Tretji javni razpis je bil 31. 12. 2009 še odprt. Razpisanih je bilo za 20.000.000 € sredstev, prispelo je 208 vlog od katerih je bilo 53 pozitivno rešenih, vendar do 31. 12. 2009 še niso bile izdane odločbe za vse vloge. Odobrenih je bilo za 4.728.295 € sredstev, kar pomeni v povprečju 89.213 € na vlogo.

Če gledamo ukrep 312 kot celoto, je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 48.000.000 € sredstev. Na razpise je prispelo 390 vlog, od katerih jih je bilo odobrenih 184. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 18.130.033 €, kar pomeni 33 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 46.761.288 €. Nameni investicij so zelo različni, večina vlog pa je bila odobrenih za posodabljanje tehnološke opreme. Največ vlog je bilo odobrenih s področja predelave lesa, turizma in gostinstva ter energetike.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 900 podprtih mikro podjetij s skupnim obsegom naložb v višini 92 milijonov € (cilj je bil iz prvotnih 111 milijonov € v letu 2009 popravljen). Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 184 vlog, kar predstavlja 20 % raven doseganja cilja (8 % v letu 2008). Skupni obseg naložb je dosegel 46.761.288 € sredstev, kar predstavlja 51 % zastavljenega cilja (18 % v letu 2008).

Ukrep 321: Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo

Cilj ukrepa je s podporo naložbam v širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij omogočiti enake možnosti dostopa do informacij in storitev, ki jih ponuja to omrežje, podeželskim prebivalcem in gospodarstvom. To je zlasti pomembno na območjih, kjer so t.i. bele lise. Bele lise predstavljajo območja, kjer širokopasovno omrežje ni omogočeno, oziroma kot območja, kjer novi interesenti nimajo možnosti pridobitve širokopasovnega priključka, četudi na tem območju že obstajajo posamezni širokopasovni priključki.

Podpora se namenja naložbam v gradnjo širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v lokalnih skupnostih na območju belih lis.

V okviru ukrepa se bodo podpirale naslednje aktivnosti:

- polaganje pasivne širokopasovne infrastrukture, tudi v povezavi z drugimi infrastrukturami,
- nadgradnja obstoječe širokopasovne infrastrukture,
- vzpostavitev širokopasovne infrastrukture in omogočanje dostopa do nje, vključno z zalednimi napravami in zemeljsko opremo.

Ukrep 321 Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo je bil, na podlagi dodatnih sredstev, ki jih je RS prejela v okviru Evropskega načrta za oživitev gospodarstva, vključen v tretjo spremembo v PRP 2007 - 2013, ki jo je EK potrdila decembra 2009. Ukrep se v letu 2009 še ni izvajal.

Ukrep 322: Obnova in razvoj vasi

Namen ukrepa je izboljšanje življenjskih pogojev v podeželskih skupnostih in prispevanje k privlačnosti vaškega okolja kot bivanjskega prostora in potenciala za razvoj drugih dejavnosti, še posebej turizma.

Podpore se dodelijo za urejanje površin, ki služijo skupnim namenom in potrebam v podeželskih naseljih, za ureditev infrastrukture in povezav znotraj naselij, obnavljanje in izgradnjo večnamenskih zgradb, ki so skupnega pomena za med generacijsko druženje, kulturno-umetniško, športno in drugo prostočasno dejavnost lokalnega prebivalstva.

Vlagatelji za pridobitev nepovratnih sredstev po tem ukrepu so občine.

Do konca leta 2009 so bili na tem ukrepu objavljeni **trije javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 21: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 322 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 29.2.2008 zaprt: 23.5.2008)	32	17	15
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 25.7.2008 zaprt: 11.3.2009)	39	19	20
3. javni razpis	Odprto (odprt: 27.3.2009)	63	28	11
SKUPAJ		134	64	46

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis je bilo razpisanih 9.000.000 €, vloženih je bilo 39 vlog, odobrenih je bilo 19 vlog. Porabljenih je bilo 2.695.354 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 141.861 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 7.024.047 €. Za sklop 1 (Urejanje površin, ki služijo skupnim namenom in potrebam v podeželskih naseljih) je bilo odobrenih 7 vlog, za katere je bilo odobrenih 921.022 € sredstev. Za sklop 2 (Urejanje vaških jeder) je bila odobrena 1 vloga v višini 249.042 € sredstev. Za sklop 4 (Obnavljanje in izgradnja večnamenskih stavb skupnega pomena) je bilo odobrenih 11 vlog, za katere je bilo odobrenih 1.525.290 € sredstev.

Tretji javni razpis, s katerim je bilo razpisanih 10.000.000 €, je bil 31. 12. 2009 še odprt. Prispelo je 63 vlog, od katerih je bila do konca leta 2009 pozitivno rešenih 28 vlog. Porabljenih je bilo za 2.788.382 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 99.585 € na odobreno vlogo.

Če gledamo ukrep 322 kot celoto, je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 25.000.000 € sredstev. Na razpise je prispelo 134 vlog, od katerih jih je bilo odobrenih 64. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 6.664.283 €, kar pomeni 22 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 17.908.328 €. Za sklop 1 (Urejanje površin, ki služijo skupnim namenom in potrebam v podeželskih naseljih) je bilo odobrenih 17 vlog, za katere je bilo odobrenih 1.486.974 € sredstev. Za sklop 2 (Urejanje vaških jeder) je bilo odobrenih 10 vlog v višini 1.236.116 € sredstev. Za sklop 3 (Urejanje infrastrukture in povezav znotraj naselij) je bilo odobrenih 6 vlog, za katere je bilo odobrenih 476.539 € sredstev. Za sklop 4 (Obnavljanje in izgradnja večnamenskih stavb skupnega pomena) je bilo odobrenih 31 vlog, za katere je bilo odobrenih 3.464.654 € sredstev.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 550 vasi, v katerih bi se izvajali ukrepi s skupnim obsegom naložb v višini 32 milijonov € (cilj je bil iz prvotnih 48,5 milijonov € v letu 2009 popravljen). Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 64 vlog

s skupno vključenimi 185 vasm, kar predstavlja 33,6 % zastavljenega cilja (11,4 % v letu 2008). Skupni obseg naložb je dosegel 17.908.328 € sredstev, kar predstavlja 56 % pričakovane ciljne vrednosti (22 % v letu 2008).

Ukrep 323: Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja

Cilj ukrepa je prispevati k ohranitvi dediščine na podeželju ter omogočiti povezovanje kulturne dediščine, naravnih vrednot ter kulturne krajine z razvojem turizma in preživljanjem prostega časa, izboljšati kakovost življenja na podeželju in posredno vplivati tudi na večjo gospodarsko vitalnost podeželja.

Do konca leta 2009 so bili na tem ukrepu objavljeni **trije javni razpisi**, in sicer:

Preglednica 22: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepu 323 na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 29.2.2008 zaprt: 23.5.2008)	14	5	9
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 26.9.2008 zaprt: 11.3.2009)	32	14	18
3. javni razpis	Zaprto (odprt: 27.3.2009 zaprt: 10.11.2009)	25	15	7
SKUPAJ		71	34	34

Vir: MKGP in AKTRP

Prvi javni razpis je bil zaključen in vse vloge obdelane že v letu 2008.

Za drugi javni razpis je bilo razpisanih 6.000.000 €, vloženih je bilo 32 vlog, odobrenih je bilo 14 vlog. Porabljenih je bilo 500.944 € razpisanih sredstev, kar pomeni v povprečju 35.782 € na odobreno vlogo. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 1.321.522 €. Za sklop 1 (Obnova kulturne dediščine na podeželju) je bilo odobrenih 13 vlog, za sklop 4 (Prostori za postavitve stalnih razstav etnološke dediščine) pa ena vloga.

S tretjim javnim razpisom je bilo tudi razpisanih 6.000.000 € sredstev. Prispelo je 25 vlog, od katerih je bilo 15 odobrenih, vendar do 31. 12. 2009 še niso bile izdane odločbe za vse vloge. Znesek odobrenih sredstev je znašal 613.348 €, kar pomeni v povprečju 40.890 € na vlogo.

Če gledamo ukrep 323 kot celoto, je bilo do konca leta 2009 zanj razpisanih 14.846.957 € sredstev. Na razpise je prispelo 71 vlog, od katerih jih je bilo odobrenih 34. Skupni znesek odobrenih sredstev znaša 1.258.146 €, kar pomeni 8,5 % vseh razpoložljivih sredstev za ta ukrep. Skupna vrednost podprtih naložb znaša 3.220.369 €. Za sklop 1 (Obnova kulturne, etnološke dediščine na podeželju) je bilo odobrenih 28 vlog, za katere je bilo odobrenih 1.044.952 € sredstev. Za sklop 2 (Ekomuzeji) je bila odobrenih 1 vloga, za sklop 3 (Prostori za postavitve stalnih razstav etnološke dediščine) so bile odobrene 3 vloge, za sklop 5 (Ureditve in izgradnja tematskih poti) pa sta bili odobreni 2 vlogi. Največ odobrenih vlog je prispelo iz Savinjske (32 %) in Podravske (24 %) statistične regije.

Cilji ukrepa:

Ciljna vrednost učinkov izvajanja tega ukrepa v programskem obdobju 2007-2013 je 250 podprtih projektov s skupnim obsegom naložb v višini 17 milijonov € (cilj je bil iz prvotnih 29,4

milijonov € v letu 2009 popravljen). Do konca leta 2009 je bilo odobrenih 34 vlog, kar predstavlja 13,6 % raven doseganja cilja (2 % v letu 2008). Skupni obseg naložb je obsegal 3.220.369 € sredstev, kar predstavlja 19 % doseganje načrtovanega cilja (1,2 % v letu 2008).

2.2.4 Ukrepi 4. osi

4. os LEADER

Namen izvajanja ukrepov 4. osi LEADER je spodbujanje odločanja o razvoju posameznih podeželskih območij po pristopu od spodaj navzgor (pristop LEADER). V ta namen se podpira pridobivanje strokovnih znanj in animacija območij za vzpostavitev javno zasebnih lokalnih partnerstev, njihovo vodenje, izdelava in izvajanje lokalnih razvojnih strategij ter sodelovanje in povezovanje med lokalnimi akcijskimi skupinami (LAS). Z izvajanjem pristopa LEADER bodo nadgrajeni cilji ukrepov osi 1 in osi 2, ter zlasti ukrepov osi 3. V okviru projekta se izvajajo naslednji ukrepi osi 4 (izvajanje pristopa LEADER):

- ukrepi 411, 412, 413: Izvajanje lokalnih razvojnih strategij s ciljem izvajati projekte po načelih LEADER, ki temeljijo na lokalnih razvojnih potencialih in odražajo potrebe lokalnega prebivalstva ter prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja in ustvarjanju novih delovnih mest na podeželju, pri čemer se podpore dodelijo predvsem za izvajanje inovativnih projektov, ki so v skladu z lokalno razvojno strategijo;
- ukrep 421: Spodbujanje medregijskega in čezmejnega sodelovanja, kjer je podpora namenjena spodbujanju sodelovanja, ki je ena od glavnih značilnosti pristopa LEADER, in omogoča izmenjavo izkušenj, prenos dobrih praks in pretok informacij med LAS, pri čemer v ta namen vsaj en LAS skupaj z vsaj še eno LAS ali podobno oblikovanimi skupinami, pripravi skupen projekt sodelovanja;
- ukrep 431: Vodenje lokalnih akcijskih skupin, pridobitev strokovnih znanj in animacija območja s ciljem spodbuditi podeželske prebivalce, da pristopajo v LAS, usposobitev za upravljanje LAS in uspešno izvajanje lokalnih razvojnih strategij, pri čemer je podpora namenjena upravljanju in delovanju LAS, dejavnostim animacije podeželskega prebivalstva in pridobivanju strokovnih znanj za uspešno izvajanje lokalne razvojne strategije.

Do konca leta 2009 sta bila na tem ukrepu objavljena **dva javna razpisa**, in sicer:

Preglednica 23: Pregled stanja vlog na posameznem javnem razpisu pri ukrepih LEADER na dan 31. 12. 2009

	Status	Število prejetih vlog	Število izdanih pozitivnih odločb	Število zavrženih/zavrženih vlog
1. javni razpis	Zaprto (odprt: 29.2.2008 zaprt: 30.5.2008)	14	14	0
2. javni razpis	Zaprto (odprt: 25.7.2008 zaprt: 22.1.2009)	19	19	0
SKUPAJ		33	33	0

Vir: MKGP in AKTRP

Do 31. 12. 2009 je na omenjena javna razpisa prispelo 33 vlog, za vseh 33 so bile izdane pozitivne odločbe in dodeljene pravice porabe za leto 2009. Skupne pravice porabe vseh 33 LAS za leto 2009 znašajo 5.568.142 €. V letu 2009 je bilo izdanih tudi 33 odločb o potrditvi letnih izvedbenih načrtov, ki pomenijo dodelitev sredstev lokalnim akcijskim skupinam za obdobje N+2 za konkretne projekte. Skupaj je bilo v 2009 potrjenih 299 projektov, v letu 2008 pa 101 projekt. Od tega sta bila potrjena tudi 2 projekta mednarodnega sodelovanja in en projekt medregijskega sodelovanja.

V Sloveniji torej sedaj deluje 33 LAS (14 je bilo potrjenih v letu 2008, 19 pa v letu 2009). Z njimi je tako:

- skupaj pokritih 19.349,6 km² (97 % slovenskega podeželja - brez mest),

- skupaj vključenih 1.269.308 prebivalcev (94 % slovenskega podeželja - brez mest),
- vključenih 199 občin (od 210),
- povprečna površina LAS – 586,4 km²,
- povprečno število prebivalcev LAS – 38.464,
- povprečno število občin / LAS – 6,
- povprečna gostota prebivalstva – 65,6 prebivalcev/km² (Slovenija 99,6).

Do 31.12.2009 je bilo izplačanih:

- 73 zahtevkov za projekte v skupni vrednosti 438.078,21 €. Od tega:
 - 9 iz podukrepa 411 v skupni vrednosti 36.485,81 €;
 - 2 iz podukrepa 412 v skupni vrednosti 21.040,83 €;
 - 62 iz podukrepa 413 v skupni vrednosti 380.551,57 €;
- 49 zahtevkov za vodenje (ukrep 431) v skupni vrednosti 525.087,39 €.

2.2.5 Dodatna sredstva iz Načrta za oživitev gospodarstva

Evropski svet je na zasedanju 11. in 12. decembra 2008 potrdil Evropski načrt za oživitev gospodarstva (angl. European Economic Recovery Plan– EERP), v katerem so evropski voditelji med prednostnimi nalogami za blažitev posledic gospodarske recesije predvideli tudi podporo razvoju širokopasovnega interneta na podeželju in novih izzivov iz t.i. pregleda stanja reforme Skupne kmetijske politike – SKP (angl. Health Check).

Medtem ko so novi izzivi iz pregleda SKP pretežno okoljski (podnebne spremembe, energija iz obnovljivih virov, biotska raznovrstnost, upravljanje z vodami ter inovacije kot horizontalna prednostna naloga), izjema so dejavnosti za prestrukturiranje sektorja mleka, je podpora razvoju širokopasovne internetne infrastrukture na podeželju izrazit gospodarski ukrep, s katerim naj bi vzpodbudili nastajanje novih gospodarskih dejavnosti in delovnih mest na podeželju.

Za podporo tem prednostnim nalogam je Evropski svet v letih 2009 in 2010 predvidel 1,02 milijarde EUR sredstev (natančneje dodatnih pravic porabe), prerazporejenih v okviru Naslova 2 splošnega proračuna Evropskih skupnosti, ki naj bi se preko Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) prelila v programe razvoja podeželja vseh 27 držav članic na osnovi obstoječega porazdelitvenega ključa.

Stopnja sofinanciranja aktivnosti iz člena 16a(1) Uredbe 1698/2005/ES s strani EKSRP za konvergenčne regije (kamor sodi RS) znaša do 90 %, za nekonvergenčne pa do 75 %. Preostali delež morajo zagotoviti države članice.

Slovenija je za namen izvajanja Evropskega načrta za oživitev gospodarstva upravičena do dodatnih 11.526.000 EUR sredstev iz EKSRP. Od tega zneska bosta dve tretjini sredstev namenjeni izvajanju aktivnosti (a), (b), (c) in (e) iz prvega odstavka 16a člena Uredbe Sveta 1698/2005/ES, tretjina sredstev pa infrastrukturi širokopasovnega interneta na podeželskih območjih. Dodatna sredstva ne vplivajo na razdelitev sredstev med osmi. Za izvajanje teh aktivnosti mora Slovenija iz državnega proračuna zagotoviti 10% sofinanciranje.

Dodatna sredstva iz naslova Evropskega načrta za oživitev gospodarstva bodo namenjena obstoječemu **ukrepu 121– Posodabljanje kmetijskih gospodarstev** na 1. osi PRP 2007–2013 in novemu **ukrepu 321 – Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo** na 3. osi PRP 2007–2013. Temu ustrezno je bil v letu 2009 prilagojen tudi slovenski PRP 2007–2013.

Preglednica 24: Finančni načrt po oseh PRP 2007–2013 za dodatna sredstva iz naslova Evropskega načrta za oživitev gospodarstva - SLOVENIJA

		Javna sredstva (€)		
OS		Skupaj (EKSRP + SI)	Stopnja sofinanciranja EKSRP (%)	Prispevek EKSRP
1. os	→ <i>Konkurenčnost in prestrukturiranje</i>	8.537.778	90,00	7.684.000
2. os	→ <i>Okolje in izravnalna plačila</i>	0	0	0
3. os	→ <i>Diverzifikacija in kakovost življenja</i>	4.268.889	90,00	3.842.000
4. os	→ <i>Lokalne pobude</i>	0	0	0
Tehnična pomoč		0	0	0
Skupaj		12.806.667	90,00	11.526.000

Spremembo PRP 2007–2013 je Evropska komisija potrdila 17.12.2009. Zaradi pozne potrditve spremembe programa do črpanja sredstev iz tega naslova v letu 2009 ni prišlo. Posebna javna razpisa, s katerima so bila razpisana vsa sredstva iz tega naslova, sta bila pri obeh zgoraj omenjenih ukrepih PRP 2007–2013 objavljena v prvi polovici leta 2010 in za zdaj še nista zaključena.

Preglednica 25: Podrobnejša členitev znotraj osi PRP 2007–2013

Os/ukrep	Prispevek EKSRP za obdobje 2009-2013
Os 1 Ukrep 121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	7.684.000
Skupaj os 1	7.684.000
Os 2	
Skupaj os 2	0
Os 3 Ukrep 321 Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo - Povezan s prednostnimi nalogami iz točk (a) do (f) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005 - Povezan s prednostnimi nalogami iz točke (g) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005	3.842.000 0 3.842.000
Skupaj os 3	3.842.000
Os 4	
Skupaj os 4	0
Skupaj program	11.526.000
- Povezan s prednostnimi nalogami iz točk (a) do (f) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005 = novi izzivi iz Pregleda SKP	7.684.000
- Povezan s prednostnimi nalogami iz točke (g) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005 = broadband / širokopasovni internet	3.842.000

3. FINANČNO IZVAJANJE PROGRAMA V LETU 2009

Preglednica 26: Finančna sredstva po ukrepih/oseh ter poraba sredstev do 31. 12. 2009 (v €)

Temeljni cilji	Letna plačila - leto 2009		Kumulativa plačila od leta 2007	
	EKSRP	SKUPAJ	EKSRP	SKUPAJ
OS 1 Izboljšanje konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva				
1.1.1 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu	10.445,92	13.927,89	10.445,92	13.927,89
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij	8.294.850,00	11.059.800,00	13.371.450,00	17.828.600,00
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.3 Zgodnje upokojevanje kmetov	1.980.905,21	2.641.207,25	2.811.590,05	3.748.787,02
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	1.583.824,19	2.111.766,66	2.305.803,00	3.074.405,07
1.2.1 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	10.337.521,13	13.783.361,76	19.256.155,35	25.674.874,04
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	283.193,91	377.591,89	1.262.387,97	1.683.183,99
1.2.2 Povečanje gospodarske vrednosti gozdov	4.043.476,68	5.391.302,37	7.414.559,07	9.886.078,88
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.3 Dodajanje vrednosti kmet. in gozd. proizvodom	3.598.275,11	4.797.700,19	6.223.529,44	8.298.039,30
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	596.332,83	795.110,44
1.2.5 Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva	1.189.327,07	1.585.769,43	1.200.539,57	1.600.719,43
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1 Izpolnjevanje standardov, temelječih na zakonodaji Skupnosti	-8.698,73	-11.597,94	31.359.681,63	41.812.899,74
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	-8.698,73	-11.597,94	31.359.681,63	41.812.899,74
1.3.2 Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane	19.613,27	26.151,03	19.613,27	26.151,03
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.3 Podpore skupinam proizvajalcev pri dejavnostih informiranja in pospeševanja prodaje	610.290,15	813.720,20	636.344,11	848.458,81
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.2 Podpore za ustanavljanje skupin proizvajalcev	54.244,25	72.325,67	64.576,00	86.101,33
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPAJ OS 1	30.130.250,06	40.173.667,85	82.368.484,41	109.824.637,47
- od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	1.858.319,37	2.477.760,61	35.524.205,43	47.365.599,24

OS 2 Podpiranje upravljanja z zemljišči in izboljšanje okolja					
2.1.1	Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na gorskih območjih - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	34.705.609,09 9.465,47	43.381.993,11 11.831,85	80.310.453,07 36.191,12	100.388.048,08 45.238,91
2.1.2	Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na obm., ki niso gorska - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	7.963.049,73 6.550,72	9.955.112,73 8.188,39	18.349.711,58 16.454,13	22.938.440,03 20.567,65
2.1.4	Kmetijsko okoljska plačila - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	32.973.997,74 254.022,63	41.218.053,80 317.530,04	65.594.164,46 405.473,01	81.993.351,53 506.843,01
SKUPAJ OS 2 - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006		75.642.656,56 270.038,82	94.555.159,64 337.550,28	164.254.329,11 458.118,26	205.319.839,64 572.649,57
OS 3 Izboljšanje kakovosti življenja in spodbujanje diverzifikacije gosp. dejavnosti					
3.1.1	Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	3.309.205,92 0,00	4.412.274,58 0,00	4.014.863,25 0,00	5.353.151,01 0,00
3.1.2	Podpore ustanavljanju in razvoju podjetij - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	4.291.605,84 0,00	5.722.141,12 0,00	5.002.393,50 0,00	6.669.858,00 0,00
3.2.1	Osnovne storitve za podeželskogospodarsvo in prebivalstvo - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
3.2.2	Obnova in razvoj vasi - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	531.282,50 0,00	708.376,67 0,00	531.282,50 0,00	708.376,67 0,00
3.2.3	Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	190.682,57 0,00	254.243,42 0,00	190.682,57 0,00	254.243,42 0,00
SKUPAJ OS 3 - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006		8.322.776,83 0,00	11.097.035,79 0,00	9.739.221,82 0,00	12.985.629,10 0,00
OS 4 Leader					
4.1.	Izvajanje lokalnih razvojnih strategij - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	350.462,57 0,00	438.078,21 0,00	350.462,57 0,00	438.078,21 0,00
4.2.1	Spodbujanje medregijskega in čezmejnega sodelovanja - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00
4.3.1	Vodenje lokalnih akcijskih skupin in spodbujanje sodelovanja - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006	420.069,91 0,00	525.087,39 0,00	420.069,91 0,00	525.087,39 0,00
SKUPAJ OS Leader - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006		770.532,48 0,00	963.165,60 0,00	770.532,48 0,00	963.165,60 0,00
Tehnična pomoč - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006		1.313.491,17 0,00	1.751.405,16 0,00	2.251.844,60 0,00	3.002.542,92 0,00
SKUPAJ PROGRAM - od katerega prehodni izdatek po uredbi (ES) št. 1320/2006		116.179.707,10 2.128.358,19	148.540.434,04 2.815.310,89	259.384.412,42 35.982.323,69	332.095.814,73 47.938.248,81

Vir: AKTRP in MKGP

3.1 PODROBNEJŠA ANALIZA ČRPANJA SREDSTEV PO UKREPIH

V nadaljevanju je predstavljena podrobnejša analiza črpanja sredstev po posameznih ukrepih PRP 2007-2013. Spodnje tabele prikazujejo razpoložljiva sredstva po ukrepih, razpisana sredstva (razen pri ukrepih 2. osi, kjer se sredstva ne dodeljujejo na podlagi javnih razpisov), dodeljena sredstva, izplačana sredstva ter vrnjena sredstva s strani EKSRP, na podlagi posredovanih izjav o izdatkih, ki se nanašajo na obdobje od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2009. Seštevek razpisanih sredstev lahko preseže razpoložljiva sredstva na posameznem ukrepu, saj se sredstva, ki niso dodeljena, ponovno razpišejo.

Spodnja analiza ne vključuje ukrepa Tehnična pomoč, saj je natančnejša obrazložitev izvajanja in porabe sredstev za ta ukrep, opisana v poglavju 5.3.

V skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 1320/2006 o pravilih za prehod na podporo za razvoj podeželja, določeno v Uredbi Sveta (ES) št. 1689/2005, se v okviru ukrepov 113, 121, 123, 131, 211, 212 in 214 izplačujejo obveznosti, ki so vezane na Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo za obdobje 2004-2006 in Enotni programski dokument 2004-2006. Višina teh obveznosti je ločeno prikazana po ukrepih.

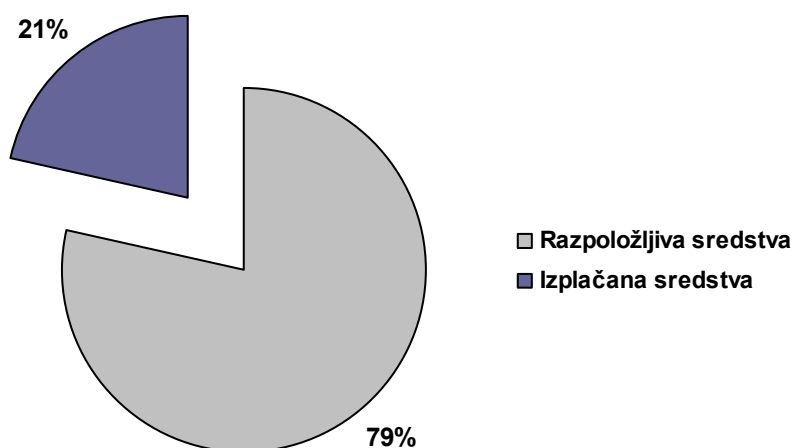
Preglednica 27: Podrobnejša analiza črpanja 1. osi po ukrepih do 31. 12. 2009 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP
1. OS					
111 Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu					
SKUPAJ	10.070.155 (od tega EKSRP = 7.552.616)	5.000.000	15.040	13.928	10.446
112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij					
SKUPAJ	35.253.235 (od tega EKSRP = 26.439.926)	34.300.000	18.106.000	17.828.600	13.371.450
113 Zgodnje upokojevanje kmetov					
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006	38.097.939 (od tega EKSRP = 28.573.454)	/	21.554.875	3.074.405	2.811.590
Javni razpisi iz PRP 2007-2013		25.160.000	6.343.597	674.382	
SKUPAJ		25.160.000	27.898.472	3.748.787	
121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev					
Sprejete obveznosti iz EPD 2004-2006	90.872.327 (od tega EKSRP = 69.434.912)	/	/	1.683.184	19.256.155
Javni razpisi iz PRP 2007-2013		78.849.847	43.460.991	23.991.690	
Dodatna sredstva na podlagi Evropskega načrta za oživitev gospodarstva		0	0	0	
SKUPAJ		78.849.847	43.460.991	25.674.874	

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP
1. OS					
122 Povečanje gospodarske vrednosti gozdov					
SKUPAJ	24.939.252 (od tega EKSRP = 18.704.439)	18.925.734	18.744.692	9.886.079	7.414.559
123 Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom					
Sprejete obveznosti iz EPD 2004-2006	93.171.965	/	/	795.110	6.223.529
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	(od tega EKSRP = 69.878.974)	74.654.703	26.957.762	7.502.929	
SKUPAJ		74.654.703	26.957.762	8.298.039	
125 Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva					
Komasacije	43.633.948	7.105.704	3.379.516	1.600.719	1.200.540
Namakanje	(od tega EKSRP = 32.725.461)	14.500.000	0	0	
SKUPAJ		21.605.704	3.379.516	1.600.719	
131 EU standardi					
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006	41.824.520	/	/	41.812.900	31.359.682
SKUPAJ	(od tega EKSRP = 31.368.390)	0	0	41.812.900	
132 Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	16.069.003	5.432.390	26.535	26.151	19.613
133 Podpore skupinam proizvajalcev pri dejavnosti informiranja in pospeševanja prodaje					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	6.619.268	3.936.338	2.415.058	848.459	636.344
142 Podpore za ustanavljanje skupin proizvajalcev					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	1.471.537	1.647.185	227.115	86.101	64.576
SKUPAJ 1. OS	402.023.150	269.541.901	141.231.181	109.824.637	82.368.484

Vir: ARSKTRP

Slika 3: Poraba sredstev po ukrepih 1. osi (v %) (izplačana sredstva / razpoložljiva sredstva)

Vir: AKTRP

V letu 2009 se je začelo z izvajanjem ukrepa 111-Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu. Maja 2009 je bil objavljen prvi javni razpis, do konca leta pa so bila izvedena tudi že prva izplačila, vendar v precej skromnejšem obsegu kot je bilo načrtovano. S tretjo spremembo PRP 2007-2013, ki je bila s strani EK potrjena konec leta 2009, so se zmanjšala razpoložljiva sredstva na tem ukrepu iz 13,57 mio € na 10,07 mio €. Prav tako je bila s tretjo spremembo PRP 2007-2013 narejena tudi večja redefinicija ukrepa, zaradi katere se v prihodnje pričakuje večje črpanje razpoložljivih sredstev.

Slovenija je v letu 2009 za namen izvajanja Evropskega načrta za oživitev gospodarstva, ki ga je Svet EU oblikoval decembra 2008, pridobila dodatna sredstva iz EKSRP v višini 11,53 mio €. Dve tretjini teh sredstev bo namenjeno izvajanju aktivnosti (a), (b), (c) in (e) iz prvega odstavka 16a člena Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 v okviru ukrepa 121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev. Razpoložljiva sredstva za izvajanje tega ukrepa so se tako povečala na 90,87 mio €.

Pri ukrepu 125, v okviru katerega se izvajata dve aktivnosti: komasacije in nova infrastruktura ter izgradnja in posodobitve namakalnih sistemov, so bila v letu 2009 izvedena le izplačila iz naslova dodeljenih podpor za izvedbo komasacij. Za namen izgradnje in posodobitve namakalnih sistemov, do konca leta 2009 ni bila odobrena še nobena vloga, zato tudi izplačil iz naslova teh aktivnosti ni bilo.

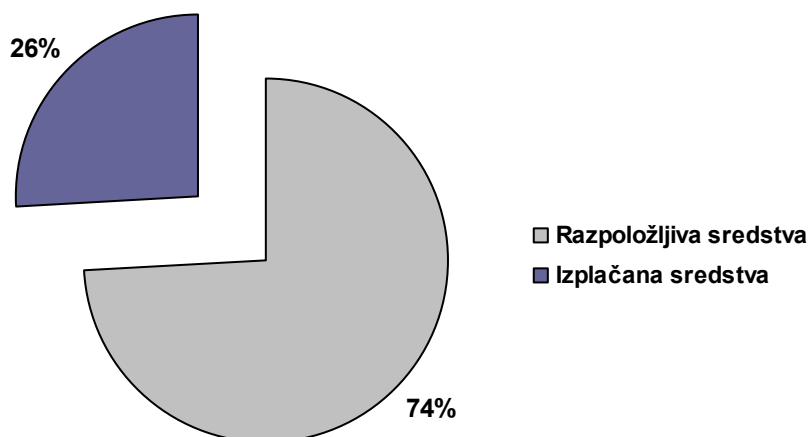
Manjše črpanje od pričakovanega je zaznati tudi pri ukrepu 132-Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane in ukrepu 142-Podpore za ustanavljanje skupin proizvajalcev. S tretjo spremembo PRP 2007-2013 so bila pri obeh ukrepih zmanjšanja razpoložljiva sredstva. Pri ukrepu 132 so se razpoložljiva sredstva zmanjšala iz 18,57 mio € na 16,07 mio €, pri ukrepu 142 pa iz 2,90 mio € na 1,47 mio €. Z namenom boljšega črpanja sredstev se bo z naslednjimi javnimi razpisi podpora dodeljevala tudi za shemo kakovosti »integrirana pridelava«. Prav tako pa bo v naslednji spremembi PRP 2007-2013 podan predlog po vključitvi nove nacionalne sheme kakovosti »dobrote z naših kmetij«, ki jo predvideva tudi nacionalni zakon o kmetijstvu.

Preglednica 28: Podrobnejša analiza črpanja 2. osi po ukrepih do 31. 12. 2009 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP
2. OS			
211 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na gorskih območjih			
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006	236.924.109 (od tega EKSRP = 189.539.287)	45.239	80.310.453
Subvencijske kampanje za leto 2007, 2008 in 2009		100.342.809	
SKUPAJ		100.388.048	
212 Izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmet. dejavnost na območjih, ki niso gorska			
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006	45.464.579 (od tega EKSRP = 36.371.663)	20.568	18.349.712
Subvencijske kampanje za leto 2007, 2008 in 2009		22.917.872	
SKUPAJ		22.938.440	
214 Kmetijska okoljska plačila			
Sprejete obveznosti iz PRP 2004-2006	310.502.156 (od tega EKSRP = 248.401.725)	506.843	65.594.164
Subvencijske kampanje za leto 2007 in 2008		81.486.509	
SKUPAJ		81.993.352	
SKUPAJ 2. OS	592.890.844 (od tega EKSRP = 474.312.675)	205.319.840	164.254.329

Vir: AKTRP

Slika 4: Poraba sredstev po ukrepih 2. osi (v %) (izplačana sredstva / razpoložljiva sredstva)

Vir: AKTRP

Sredstva v okviru ukrepov 2. osi se ne dodeljujejo na podlagi objavljenih javnih razpisov. Na podlagi uredbe, ki opredeljuje plačila za ukrepe osi 2 iz PRP 2007-2013, se izvede elektronsko izpolnjevanje in oddaja zbirnih vlog ter zahtevkov za tekoče leto. Na podlagi vnesenih vlog oziroma zahtevkov se dodelijo in izplačajo sredstva za izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in kmetijsko okoljska plačila (21 kmetijsko okoljskih podukrepov). V letu 2009 so bile tako izplačane obveznosti nastale na podlagi oddaje zbirnih vlog za leto 2008 in del izravnalnih plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost iz oddaje vlog za leto 2009.

Slovenija je iz naslova reforme Skupne kmetijske politike (tržni red za vino) na podlagi Odločbe Komisije z dne 17. decembra 2008 o spremembi Odločbe 2006/636/ES o določitvi letne razdelitve zneska podpore Skupnosti za razvoj podeželja po državah članicah za obdobje od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2013, pridobila dodatna sredstva v višini 4,2 mio € in sicer po 1,05 mio € v letih 2010 do 2013. S tem se povečajo razpoložljiva sredstva za izvajanje ukrepa 214 Kmetijsko okoljska plačila in sicer za namen izvajanja novega podukrepa strmi vinogradi.

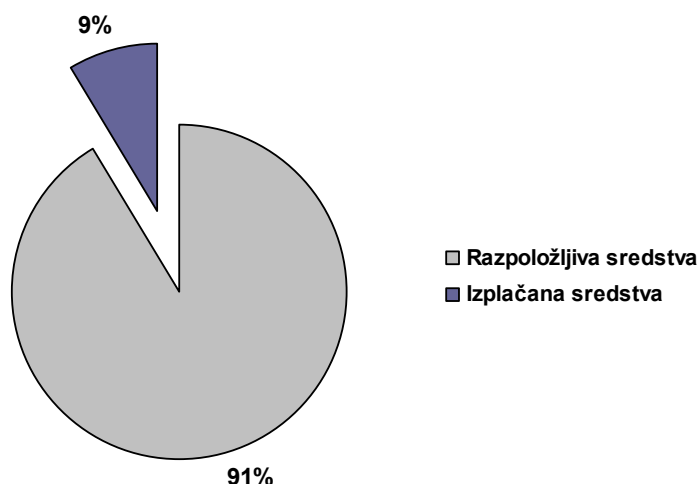
Preglednica 29: Podrobnejša analiza črpanja 3. osi po ukrepih do 31. 12. 2009 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP
3. OS					
311 Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	31.551.000 (od tega EKSRP = 23.663.250)	36.500.000	12.923.013	5.353.151	4.014.863
312 Podpore ustanavljanju in razvoju mikro podjetij					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	55.520.136 (od tega EKSRP = 41.640.102)	48.000.000	18.130.032	6.669.858	5.002.393
321 Osnovne storitve za podeželsko gospodarstvo in prebivalstvo					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	4.268.889 (od tega EKSRP = 3.842.000)	0	0	0	0
322 Obnova in razvoj vasi					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	30.259.000 (od tega EKSRP = 22.694.250)	25.000.000	6.664.283	708.377	531.282
323 Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja					
Javni razpisi iz PRP 2007-2013	14.709.000 (od tega EKSRP = 11.031.750)	14.846.957	1.258.147	254.243	190.683
SKUPAJ 3. OS	136.308.025 (od tega EKSRP = 102.871.352)	124.346.957	38.975.475	12.985.629	9.739.222

Vir: ARSKTRP

Pri ukrepih 3. osi je bilo do konca leta 2009 izplačanih le 9 % vseh razpoložljivih sredstev. Razlog je predvsem v večjem odstopanju med dodeljenimi in izplačanimi sredstvi, kar izhaja iz dejstva, da je bilo, v okviru prvih javnih razpisov, upravičencem do sredstev omogočeno vlaganje le enega zahtevka za izplačilo po zaključku naložbe, zato je razkorak med odobritvijo in dejanskim izplačilom sredstev večji. Prav tako se je zanimanje za vlaganje vlog za dodelitev sredstev na ukrepe tretje osi nekoliko zmanjšalo na račun dejstva, da so bili potencialni vlagatelji seznanjeni z vsebino tretje spremembe PRP 2007-2013 in s tem z dejstvom, da se bodo odstotki sofinanciranja pri ukrepih 311-Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti in 312-Ustanavljanje in razvoj mikro podjetij povečali iz 50 na 60 %, pri ukrepih 322-Obnova in razvoj vasi in 323-Ohranjanje in izboljšanje dediščine podeželja pa celo iz 50 % na do 85 %.

Slika 5: Poraba sredstev po ukrepih 3. osi (v %) (izplačana sredstva / razpoložljiva sredstva)

Vir: AKTRP

Eno tretjino sredstev, v višini 3,84 mio €, ki jih je Slovenija prejela za namen izvajanja Evropskega načrta za oživitev gospodarstva, se bodo namenila za izvajanje novega ukrepa 321- Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo, v okviru katerega se bodo podpore dodeljevale za izgradnjo infrastrukture, potrebne za vzpostavitev širokopasovnega interneta na podeželju. Javni razpis za ta namen bo objavljen v prvi polovici leta 2010.

Preglednica 30: Podrobnejša analiza črpanja 4. osi do 31. 12. 2009 (v €)

	Razpoložljiva sredstva (EU+SLO)	Razpisana sredstva	Dodeljena sredstva	Izplačana sredstva	Vrnjena sredstva iz EKSRP (80% EU)
4. OS - LEADER					
Dodeljene pravice porabe za leto 2008	33.760.006 (od tega EKSRP = 27.008.005)	Projekti	1.781.135	400.022,23	770.532
		Vodenje	514.321	280.006,99	
Dodeljene pravice porabe za leto 2009		Projekti	4.427.927	38.055,98	
		Vodenje	1.140.216	245.080,40	
Dodeljene pravice porabe za leto 2010		Projekti	5.389.733	0	
		Vodenje	1.560.552	0	
SKUPAJ			14.813.884	963.166	

Vir: MKGP in AKTRP

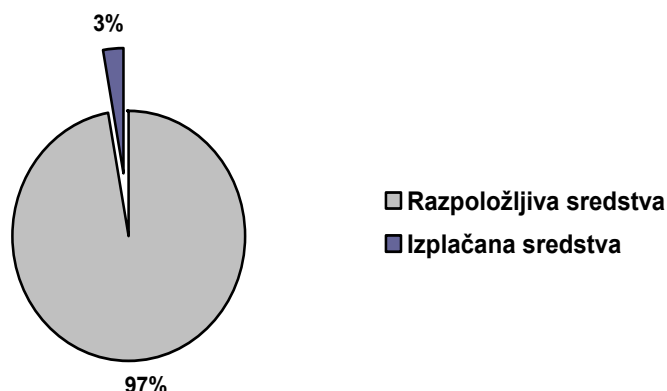
Na podlagi dveh objavljenih javnih razpisov v letu 2008 je bilo potrjenih 33 lokalnih akcijskih skupin (LAS), ki so upravičenci do sredstev v okviru ukrepov LEADER.

Sredstva se dodelijo posamezni LAS vsako leto posebej (iz kvote 33.760.006 €) z odločbo ministra in sicer v višini, ki posamezni LAS pripada na podlagi doseženih kriterijev. V letu 2009 so bile dodeljene pravice porabe za leto 2010.

Lokalne akcijske skupine lahko dodeljena sredstva črpajo po pravilu n+2. Zahtevke za povračilo sredstev za delovanje (ukrep 431) lahko LAS vložijo trikrat letno, za izvedbo projektov (ukrepa 41 + 421) pa po zaključku projektov in sicer v skladu z dinamiko, ki so jo LAS predvidele v predloženem in potrjenem letnem izvedbenem načrtu. Na podlagi zgoraj navedenih dejstev je

prišlo v letu 2009 do prvih izplačil iz naslova ukrepov LEADER, večja izplačila pa bodo izvedena v nadaljnjih letih izvajanja.

Slika 6: Poraba sredstev po ukrepih 4. osi (v %) (izplačana sredstva / razpoložljiva sredstva)

Vir: MKGP in AKTRP

3.2 DODATNA SREDSTVA IZ NAČRTA ZA OŽIVITEV GOSPODARSTVA

Preglednica 31: Finančno izvajanje programa v zvezi z dejavnostmi, povezanimi z novimi izzivi in širokopasovno infrastrukturo.

Os/ukrep	Prispevek EKSRP za obdobje 2009-2013	Letno plačilo v letu 2009	Plačilo od leta 2009 dalje
Os 1 Ukrep 121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	7.684.000	0	0
Skupaj os 1	7.684.000	0	0
Os 2			
Skupaj os 2	0	0	0
Os 3 Ukrep 321 Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo - Povezan s prednostnimi nalogami iz točk (a) do (f) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005 - Povezan s prednostnimi nalogami iz točke (g) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005	3.842.000 0 3.842.000	0 0 0	0 0 0
Skupaj os 3	3.842.000	0	0
Os 4			
Skupaj os 4	0	0	0
Skupaj program	11.526.000	0	0
- Povezan s prednostnimi nalogami iz točk (a) do (f) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005 = novi izzivi iz Pregleda SKP	7.684.000	0	0
- Povezan s prednostnimi nalogami iz točke (g) člena 16a(1) Uredbe (ES) št. 1698/2005 = broadband / širokopasovni internet	3.842.000	0	0

4. POVZETEK SPROTNEGA VREDNOTENJA

4.1 UVOD

Sprotno vrednotenje je namenjeno izboljšanju kakovosti, učinkovitosti in uspešnosti izvajanja PRP 2007 - 2013. Skladno s Smernicami za vrednotenje je OU je že sprožil postopek izbora zunanjega izvajalca sprotnega in vmesnega vrednotenja. Na Sektorju za razvoj podeželja in strukturno politiko je bil medtem že pripravljen osnutek letnega načrta za izvedbo spremljanja in vrednotenja, prav tako je bila določena struktura Usmerjevalne skupine, ki bo bedela nad kakovostjo in pravočasnostjo opravljenega dela. Izvajalec vrednotenja bo dolžan pripravljati poročila v naslednjih časovnih rokih:

A. Vrsta	B. Začetek vrednotenja	C. Zaključek vrednotenja	D. Rok predložitve
1. Poročilo strateškega spremljanja NSN 2007-2013	2010	1.6.2010	1.10.2010
2. Poročilo vmesnega vrednotenja PRP 2007-2013	2010	30.6.2010	31.12.2010
3. Poročilo sprotnega vrednotenja PRP 2007-2013	2011	1.4.2011	30.6.2011
4. Poročilo sprotnega vrednotenja PRP 2007-2013	2012	1.4.2012	30.6.2012
5. Poročilo strateškega spremljanja NSN 2007-2013	2012	1.6.2012	1.10.2012
6. Poročilo sprotnega vrednotenja PRP 2007-2013	2013	1.4.2013	30.6.2013

Vsako poročilo vrednotenja bo moralo odgovoriti tako na standardizirana vprašanja za vrednotenje, ki jih je opredelila Evropska komisija, kot tudi na specifična vprašanja, ki jih bosta skupaj določila naročnik in izvajalec v letnem načrtu za izvedbo vrednotenja in spremljanja. Izvajalec bo moral vsa vrednotenja izvesti strokovno in kvalitetno, v skladu s pravili stroke, ob upoštevanju vseh veljavnih predpisov, ki urejajo področje predmeta pogodbe in ki veljajo v RS in EU.

4.2 *SISTEM, VZPOSTAVLJEN ZA ZAGOTAVLJANJE SPROTNEGA VREDNOTENJA*

4.2.1 **Kratek pregled ključnih mejnikov pri vzpostavljanju sistema sprotnega in vmesnega vrednotenja PRP 2007–2013 in strateškega spremljanja NSN 2007–2013**

V letu 2009 so intenzivno potekale aktivnosti za vzpostavitev sistema sprotnega in vmesnega vrednotenja PRP 2007–2013 ter strateškega spremljanja NSN 2007–2013. Po obsežnih pripravah in predhodni raziskavi trga je MKGP konec leta 2009 pripravilo javni poziv k oddaji ponudb za izvedbo strateškega spremljanja in vrednotenja PRP 2007–2013 za štiriletno obdobje od 2010–2013. Javni poziv k oddaji ponudb je bil na spletni strani MKGP in na Portalu javnih naročil (številka objave JN10272/2009) objavljen 10. 12. 2009, dva dni kasneje pa še v Uradnem listu Evropske unije. Postopek izvedbe javnega naročila je v imenu MKGP vodilo podjetje Altus consulting d.o.o.

Zakoniti rok za oddajo ponudb se je iztekel 19. 1. 2010. Javnemu pozivu sta se odzvali dve podjetji. Najugodnejši ponudnik je bilo podjetje **OIKOS, ki nastopa skupaj z nemškim partnerjem Policy Research & Consultancy Bergs and Issa Partnership Co., Bad Soden**. Vodja projektne skupine za izvedbo spremljanja in vrednotenja bo nemški soponudnik. Glede na to, da je tovrstne storitve vrednotenja in spremljanja omenjeni nemški partner izvajal tudi že za Evropsko komisijo, pričakujemo kakovostno izvedbo spremljanja in vrednotenja PRP 2007–2013. **Pogodba z neodvisnim zunanjim izvajalcem je bila podpisana 23. 3. 2010.**

V vmesnem času od zaključka javnega razpisa do podpisa pogodbe je Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravilo letni načrt za izvedbo spremljanja in vrednotenja in določilo okvirno strukturo in naloge usmerjevalne skupine, ki bo skrbela, da bodo vrednotenja opravljena v skladu s pogodbo.

Prvi sestanek na temo izvedbe vmesnega vrednotenja 2010 in strateškega spremljanja je z izbranim izvajalcem potekal v prvi polovici aprila 2010. Glede na to, da se je sistem v polnosti vzpostavil v letu 2010, za leto 2009, ki je predmet tega poročila, o kakršnihkoli zaznanih težavah glede metodologije, pridobivanja podatkov, ne moremo poročati.

Poleg navedenih aktivnosti je 29. septembra 2009 MKGP na pobudo Evropske komisije («Focus groups») organiziralo delavnico na temo vmesnega vrednotenja PRP 2007–2013. Na delavnico so bili povabljeni potencialni izvajalci vrednotenja, razprava pa je potekala o morebitnih težavah, ki bi lahko nastopile pri izvedbi vmesnega vrednotenja v letu 2010. Pri tem je bilo izpostavljeno predvsem naslednje:

- potencialne težave pri zagotavljanju podatkov za določene okoljske indikatorje,
- težave pri vzpostavitvi metodologije za horizontalni del vprašanj, ki izhajajo iz Napotka B: Smernice za vrednotenje Evropske komisije,
- vprašanje primerljivosti podatkov iz naslova vrednotenja med državami članicami EU.

Naloge neodvisnega zunanjega izvajalca:

Neodvisni zunanji izvajalec bo v obdobju 2010–2013 za Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v celoti izvajal sprotno in vmesno vrednotenje PRP 2007–2013 ter strateško spremljanje NSN 2007–2013, vključno s pripravo vseh vmesnih in sprotnih poročil ter poročil, ki se nanašajo na strateško spremljanje. To pomeni, da bo izvedba vrednotenja in strateškega spremljanja v celoti poverjena zunanjemu neodvisnemu izvajalcu. Pri svojem delu bo moral upoštevati vso evropsko in nacionalno zakonodajo na področju razvoja podeželja, smernice Evropske komisije za vrednotenje kot tudi navodila, ki jih bo podalo Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Skladno s pogodbo mora vsako izdelano evalvacijsko poročilo zadostiti splošnim in specifičnim ciljem vrednotenja, ki se smiselno uporabljajo tudi za izvedbo strateškega spremljanja.

Splošni cilj vsakega vrednotenja je kakovostna presoja vpliva izvajanja PRP 2007-2013 in ocena doseganja ciljev PRP 2007-2013 glede na donos, rezultate in vpliv. Vsako vrednotenje se mora ob upoštevanju že razpoložljivih rezultatov predhodnih vrednotenj osredotočiti na:

- uspešnost – koliko se cilji uresničujejo,
- učinkovitost – razmerje med uporabljenimi sredstvi in doseženimi rezultati,
- pomen intervencije / posredovanja – koliko so cilji intervencije / posredovanja dejansko povezani z aktualnimi potrebami, težavami in vprašanji,
- trajnost doseženih rezultatov;

Vrednotenje mora zagotoviti tudi informacije o izvajanju in vplivu sofinanciranja programa in lahko poda tudi smernice za morebitno spremembo programa ter priporočila o nadaljnjem izvajanju Skupne kmetijske politike;

Specifični cilji, kot smo jih opredelili, so:

- ocena, ali je izvajanje PRP 2007-2013 v Sloveniji prispevalo k doseganju ciljev kmetijske politike z zasledovanjem glavnih prioritet;

- pregled doseženega napredka pri opredeljenih ciljeh, do katere stopnje so bili cilji dejansko doseženi;
- ocena medsebojnih vplivov med različnimi ukrepi in analiza dopolnilnih in sinergijskih učinkov, ki jih ti vplivi lahko povzročijo;
- ocena možne skupne / medsebojne vplive PRP 2007-2013 in drugih nacionalnih in EU programov ali ukrepov oziroma politik;
- ločevanje neto in bruto učinkov in možen prispevek zunanjih dejavnikov k vplivom PRP 2007-2013 z namenom natančnejše ocene prispevka, ki se lahko pripiše PRP 2007-2013;
- analizo vplivov postopkov izvajanja z vidika uspešnosti in učinkovitosti pomoči.

Vsako evalvacijsko poročilo mora biti izdelano skladno z metodološkim okvirjem in slediti vsem predpisanim stopnjam evalvacijskega procesa (to smiselno velja tudi za strateško spremljanje). Končni cilj vrednotenja je odgovoriti tako na standardizirana evalvacijska vprašanja, ki jih je Evropska komisija opredelila v Napotku B: Smernice za vrednotenje, kot tudi na specifična evalvacijska vprašanja, ki jih bosta skupaj določila naročnik in izvajalec v letnem načrtu za izvedbo vrednotenja in spremljanja.

4.2.2 Naloge Usmerjevalne skupine

Usmerjevalna skupina bo opravljala nalogo posredniškega telesa med Organom upravljanja in izvajalcem vrednotenja. Ključna pristojnost skupine bo:

- priprava letnega načrta za izvedbo vrednotenja in spremljanja, ki ga potrdi vodja Organa upravljanja, v sodelovanju z izvajalcem vrednotenja in spremljanja,
- ažurno zagotavljanje vsebinskih pojasnil, navodil, dokumentov ter podatkov oziroma dostopa do vseh podatkovnih baz, ključnih za izvedbo vrednotenja in spremljanja,
- nadzor nad kakovostno, ustrezno in pravočasno pripravo evalvacijskega in strateškega poročila,
- pregled osnutkov in potrditev ustreznosti končnega evalvacijskega in strateškega poročila, kar je predpogoj za plačilo storitve izvajalcu,
- pregled in potrditev poročila o opravljenem delu, ki ga predloži izvajalec storitve.

4.2.3 Letni načrt za izvedbo vrednotenja in spremljanja

Vsebino letnega načrta za izvedbo vrednotenja in spremljanja določi Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju z izvajalcem vrednotenja in spremljanja. Letni načrt bo ministrstvo pripravilo do 31. decembra v tekočem letu za prihodnje koledarsko leto.

4.2.4 Kratka kronologija vseh dosedanjih aktivnosti

DATUM	AKTIVNOST
od leta 2008 dalje	<p>Z letom 2008 smo kot del aktivnosti sprotnega spremljanja izvajanja javnih razpisov PRP 2007–2013 začeli pripravljati redne četrletne finančne analize javnih razpisov, s katerimi lahko spremljamo, kaj se dogaja s posameznim javnim razpisom, opredelimo, ali je potrebno izvesti kakršnekoli korekcije razpisnih pogojev in meril za izbor, načrtujemo nadaljnje izvedbe javnih razpisov glede na hitrost črpanja sredstev itd.</p> <p>Te finančne analize sicer niso namenjene sprotnemu vrednotenju programa, saj iz njih neposredno ne izhajajo ocene in priporočila za nadaljnje aktivnosti. Gre predvsem za navajanje dejstev glede izplačil in ostalih potrebnih</p>

28. 8. 2008	<p>aktivnosti, ki pripeljejo do nastanka izplačil in kasneje tudi do povračil s strani EU. Ta poročila se pripravljajo pred vsako sejo Organa upravljanja in Nadzornega odbora ter na zahtevo vodstva (približno štirikrat letno).</p> <p>Pripravljena je bila analiza 1. generacije javnih razpisov za 1., 3. in 4. os PRP 2007–2013 (prvi javni razpisi, objavljeni v zadnji četrtini leta 2007 in prvi polovici leta 2008), ki je bila predstavljena na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. Analiza je bila sestavni del aktivnosti sprotne vrednotenja programa. Z njo pa smo prikazali, kakšna je regionalna razpršenost vlagateljev, struktura po spolu, kakšna je usmeritev prijavljenih projektov glede na proizvodno dejavnost, kateri tipi naložb so najpogostejši, povprečne vrednosti projektov itd.</p>
27. 3. 2009	<p>Na podlagi letnega razgovora z Evropsko komisijo (nov. 2008) in prvih kontaktov s potencialnimi evalvatorji je MKGP konec marca 2009 pričelo postopek oddaje javnega naročila za »Vrednotenje ustreznosti predlaganih sprememb Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013 (PRP 2007–2013)«. Vrednotenje ustreznosti predlaganih sprememb PRP 2007–2013 naj bi pokazalo, ali bi predlagane spremembe prispevale k doseganju zastavljenih ciljev politike razvoja podeželja. Ocena ustreznosti predlaganih sprememb je bila mišljena kot ena izmed aktivnosti sprotne vrednotenja PRP 2007–2013.</p> <p>Izvedba javnega naročila je bila v maju 2009 preklicana zaradi tega, ker smo ocenili, da bi bilo <u>s strokovnih, izvedbenih in ekonomskih razlogov</u> bistveno bolj smiselno, da bi se vrednotenja programa lotili <u>celovito</u> in da bi v skladu z evropsko uredbo (Uredba Sveta (ES) št. 1698/2005) ter priporočili in smernicami Evropske komisije neodvisnemu zunanjemu evalvatorju <u>namesto selektivnih aktivnosti</u> sprotne vrednotenja zaupali vrednotenje za celotno programsko obdobje. Takšen sistem je vpeljalo več držav članic.</p> <p>Skladno s členom 84(4) Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 vrednotenja izvajajo <u>neodvisni strokovnjaki za vrednotenje</u>. Države članice pa so odgovorne za vzpostavitev sistema sprotne vrednotenja (člen 86(1)). Sprotno vrednotenje se organizira na pobudo organov upravljanja v sodelovanju s Komisijo. Organizirano je na <u>večletni osnovi</u> in zajema obdobje 2007–2015 (člen 86(7)). V ta namen zagotovijo človeške in finančne vire (člen 84(5)).</p>
30. 7. 2009	<p>Sestanek pristojnih služb znotraj MKGP glede projektne naloge, ki določa okvir za izvedbo celostnega vrednotenja PRP 2007–2013 do leta 2016. Na sestanku je bilo dogovorjeno, da se naloga dopolni. Dogovorjeno je bilo, da se lahko na podlagi te projektne naloge začne postopek za izbor zunanjega izvajalca.</p>
5. 8. 2009	<p>MKGP je sprožilo predhodno raziskavo trga potencialnih izvajalcev javnega naročila na osnovi projektne naloge. Potencialni izvajalci javnega naročila so bili zaprošeni, da oddajo pred-ponudbe za izvedbo naslednjih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> → zbiranje in obdelava podatkov potrebnih za pripravo razpisne dokumentacije, → priprava razpisne dokumentacije, → priprava objave javnega razpisa in posredovanje javnega razpisa v objavo na Portal javnih naročil, → distribucija razpisne dokumentacije in njeno pojasnjevanje v razpisnem roku (vzpostavitev evidence, odgovor na vprašanja ponudnikom, ...), → zbiranje prispelih ponudb (vzpostavitev evidence),

	<ul style="list-style-type: none"> → izvedba postopka odpiranja prispelih ponudb na naslovu naročnika in oblikovanje zapisnika o odpiranju, → posredovanje zapisnika vsem ponudnikom v zakonskem roku, → pregled prejetih ponudb in njihova obdelava ter priprava izračunov skladno z merili iz razpisne dokumentacije, → priprava podlag za odločitev naročnika glede izbire, → priprava pisne odločitve o oddaji naročila skladno z odločitvijo naročnika in njena distribucija ponudnikom, → priprava obrazloženega obvestila o oddaji na zahtevo ponudnika/ov, → sodelovanje pri morebitnih postopkih zahteve za revizijo postopka s strani ponudnikov, → priprava in distribucija pogodbe z izbranim ponudnikom, → priprava objave izida in posredovanje objave izida postopka javnega naročila na Portal javnih naročil, → priprava poročila o postopku oddaje javnega naročila, → priprava dokumentacije (arhiva) za potrebe naročnika, → svetovanje v času izvajanja javnega naročila (po potrebah naročnika), → vodenje postopka v primeru revizije.
28. 8. 2009	Po prejemu pred-ponudb MKGP sproži začetek javnega naročila za izbor zunanjega izvajalca za izvedbo postopka oddaje javnega naročila sprotne, vmesnega in naknadnega vrednotenja Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 (vodstvo naročilnico za izvedbo javnega naročila potrdi 25.9.2009).
9. 9. 2009	MKGP medtem sproži predhodno raziskavo trga potencialnih evalvatorjev ter jih na podlagi projektne naloge seznaniti z obsegom in predmetom javnega naročila. Šest vodilnih podjetij na tem področju v Sloveniji je bilo zaprosenih za oddajo pred-ponudbe. Rok za oddajo pred-ponudb se je iztekel 15.9.2009.
16. 9. 2009	Iztek roka za oddajo pred-ponudbe za izvedbo celostnega vrednotenja. Do tega datuma so na MKGP prispeli 4 pred-ponudbe. Na tej podlagi je MKGP ocenilo okvirno vrednost javnega naročila in sprožilo začetek velikega javnega naročila.
25. 9. 2009	Vodstvo ministrstva je odobrilo javno naročilo za izvedbo postopka oddaje javnega naročila. Izbrano je bilo podjetje Altus Consulting d.o.o. To podjetje bo izvedlo postopek javnega naročanja.
29. 9. 2009	Delavnica Evaluation Helpdesk-a Evropske komisije, s katerim sodeluje ga. Julija Marošek, na temo vmesnega vrednotenja PRP 2007–2013. Na delavnico so bili povabljeni tudi potencialni evalvatorji. Namen delavnice je bil, da se Evropska komisija seznaniti s težavami in vprašanji, ki jih imajo države članice pri izvedbi vmesnega vrednotenja.
6. 10. 2009	Sestanek s podjetjem Altus Consulting d.o.o. Dogovor: MKGP v 1 tednu pošlje vse vsebinske podlage, na podlagi katere mora Altus Consulting d.o.o. pripraviti razpisno dokumentacijo in pogodbo.
12. 10. 2009	MKGP skladno z dogovorjenim rokom izpolni vse obveznosti in posreduje dokumentacijo podjetju Altus Consulting d.o.o. Usklajevanje razpisne dokumentacije.
14. 10. 2009	Oddan sklep o začetku JN v potrditev nadrejenim
9. 12. 2009	Potrditev sklepa o začetku JN s strani kabineta ministra
10. 12. 2009	JAVNO NAROČILO OBJAVLJENO NA PORTALU JAVNIH NAROČIL RS, SPLETNI STRANI MKGP, v dveh dneh je sledila še objava na PORTALU EU
19. 1. 2010	ODPIRANJE PONUDB (prispeli 2 ponudbi: OIKOS, PITIJA)
Februar 2010	Priprava letnega načrta za izvedbo spremljanja in vrednotenja in določitev

	okvirne strukture Usmerjevalne skupine, seznanitev Širšega Organa upravljanja z izvedenimi aktivnostmi vzpostavitve sistema sprotnega vrednotenja in spremljanja.
22. 3. 2010	Podpis pogodbe z najcenejšim ponudnikom
april 2010	Pričetek dela evalvatorjev
SISTEM VZPOSTAVLJEN	

4.3 DEJAVNOSTI VREDNOTENJA, KI SE IZVAJAJO

Kot del vrednotenja PRP 2007-2013 lahko vsekakor upoštevamo Letno poročilo o napredku za leto 2008, ki ga je najprej potrdil OU, nato pa je bil posredovan NO, ki ga je na svoji seji 2. 6. 2009 tudi potrdil. Na samo Letno poročilo s strani NO nismo prejeli nobenih pripomb. V skladu s Smernicami za vrednotenje je bilo 24. 6. 2009 Letno poročilo o napredku skupaj s tabelami za spremljanje posredovano v sistem SFC2007. V oktobru 2009 nas je EK pozvala k nekaj manjšim dopolnitvam, podati pa smo morali tudi nekaj pojasnil v zvezi s podatki v poročilu. Pojasnila in dopolnitve so bile 23. 10. 2009 posredovane v sistem SFC 2007. 3. 11. 2009 smo prejeli dopis s strani EK, da na prejete dokumente nimajo več pripomb.

Za zagotavljanje sprotnega vrednotenja je Skupina za spremljanje in analize, ki deluje v okviru Sektorja za razvoj podeželja in strukturno politiko, v avgustu 2009 pripravila analizo vseh javnih razpisov za 1., 3. in 4. os PRP 2007–2013 na presečni datum 31. 7. 2009, ki je bila v oktobru 2009 predstavljena Kmetijski svetovalni službi v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Analiza je bila sestavni del aktivnosti sprotnega vrednotenja programa. Z njo smo prikazali, kakšna je regionalna razpršenost vlagateljev, struktura po spolu, kakšna je usmeritev prijavljenih projektov glede na proizvodno dejavnost, kateri tipi naložb so najpogostejši, povprečne vrednosti projektov itd. Predstavili smo jim bile tudi predvidene spremembe pri posameznih ukrepih, ki smo jih načrtovali, zato smo predstavnike KSS pozvali, da naj nam posredujejo morebitne pripombe na predstavljeno gradivo.

4.4 ZBIRANJE PODATKOV SKUPINE ZA SPREMLJANJE IN ANALIZE TER POVEZOVANJA V OMREŽJE S STRANI OSEB, KI SO DELUJEJO PRI VREDNOTENJU

Skupina za spremljanje in analize pridobiva podatke za sprotne analize iz različnih virov. Večina podatkov o vlogah na razpise je pridobljenih iz elektronskih podatkovnih baz, ki jih iz zajema IT aplikacije kreirajo na AKTRP. Aplikacija je bila oblikovana s pomočjo Priročnika za spremljanje izvajanja ukrepov PRP 2007 – 2013, tako da so v njej vključeni vsi podatki iz vlog, ki so potrebni za pripravo kazalnikov. Podatke o napredku vlagateljev pridobivamo s pomočjo poročil o kazalnikih gospodarjenja, ki so jih prejemniki sredstev dolžni pošiljati še pet let po prejemu sredstev. MKGP je pripravil vprašalnike za vsak ukrep posebej, tako da lahko vlagatelji, skladno z razpisnimi pogoji, vsako leto ustrezno poročajo.

Podatke pridobivamo tudi s sodelovanjem z drugimi vladnimi in nevladnimi institucijami. Tako je v zbiranje podatkov glede kakovosti voda vključena Agencija RS za okolje, podatke o bilanci hranil v tleh zagotavlja Kmetijski inštitut Slovenije, spremljanje obsega populacij ptic kmetijske kulturne krajine kot kazalnika biodiverzitete pa izvaja Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

Podatke pridobivamo tudi iz Poročila o stanju kmetijstva, živilstva in gozdarstva, ki ga vsako leto pripravlja Kmetijski inštitut Slovenije, ter iz podatkov Statističnega urada RS.

Vsi zgoraj navedeni podatki in analize bodo na voljo izvajalcu vrednotenja. Obenem pa bo možno na zahtevo izvajalca vrednotenja pridobiti še dodatne podatke.

4.5 MREŽNE AKTIVNOSTI SODELUJOČIH V PROCESU VREDNOTENJA

Ker v letu 2009 neodvisni izvajalec vrednotenja še ni bil izbran, so se aktivnosti izvajale predvsem v okviru MKGP. Tako so bile od začetka izvajanja PRP 2007-2013 izvedene tri delavnice t.i. fokusne skupine s predstavnico Evaluation Helpdeska za Slovenijo, go. Julijo Marošek. V okviru teh delavnic je bilo govora o dosedanjih izkušnjah na področju vrednotenja v Sloveniji, o največjih težavah, ki jih lahko pričakujemo v postopkih vrednotenja ter o predlogih za lažje izvajanje aktivnosti vrednotenja. Na tretjo delavnico so bili povabljeni tudi predstavniki potencialnih izvajalcev vrednotenja in ti so podali svoja mnenja glede vprašanj za vrednotenje, ki so predvidena v smernicah za vrednotenje.

V letu 2009 so bile v Bruslju izvedene tri seje Ekspertne skupine za vrednotenje programov razvoja podeželja (Evaluation Expert Committee), na katerih so sodelovali tudi predstavniki MKGP, ki so bili imenovani v to skupino. Na teh sejah so obveščali predstavnike Evropske komisije o dogajanju pri vzpostavitvi slovenskega sistema za vrednotenje, obenem pa opozarjali na težave pri pridobivanju oziroma izračunu določenih podatkov za kazalnike o napredku. Zelo pomembno je bilo sodelovanje pri ustvarjanju smernic in delovnih dokumentov za olajšanje dela izvajalcev vrednotenja.

Veliko pomoč za OU in za izvajalce vrednotenja predstavlja tudi Evaluation Helpdesk s sedežem v Bruslju, ki se trudi zagotoviti vse potrebne odgovore na vprašanja držav članic oziroma njihovih izvajalcev vrednotenja. Na njihovi spletni strani so tako na voljo vsi priročniki, smernice in primeri dobrih praks v postopku vrednotenja, z vprašanji pa se lahko obrnemo na njih bodisi preko elektronske pošte, bodisi preko spletnega foruma.

4.6 NASTALE TEŽAVE IN POTREBA PO DODATNEM DELU

Večjih težav pri sprotnem vrednotenju zaenkrat še ni bilo zaznati, so se pa pojavila vprašanja glede izračuna in poročanja o izboljšanju gospodarske učinkovitosti vlagateljev. Zaradi dokaj pozne reakcije EK na ugotovitev držav članic, da je v Skupnem okvirju za spremljanje in vrednotenje (CMEF) formula za izračun bruto dodane vrednosti (BDV) napačna, prihaja do težav pri razpisih, ki so bili objavljeni pred popravkom formule. Tako je Slovenija za izračun BDV v vlogi vzela metodologijo pokritja, kar se sklada tudi s formulo za izračun BDV (SE 401) po metodologiji FADN. Ta metoda je bila uporabljena zato, ker slovenski kmetje niso zavezani voditi knjigovodstva za davčne potrebe, zato tudi pridobitev drugačnih rezultatov ni možna. EK je v svojih smernicah z dne za izračun BDV uporabila formulo, kjer neposredna plačila ne smejo biti zajeta, kot je to v primeru pokritja. Tako sedaj preučujemo možnosti, kako podatke iz vlog uporabiti za izračun BDV po novi formuli.

Zaradi velikega števila vlagateljev in s tem velikega števila poročil, je zelo zahtevno vsako leto zagotoviti podatke o povečani BDV pri poslovanju vlagateljev, to pa predstavlja tudi precejšnje delovno obremenitev zaposlenih, ki morajo v istem času, pripraviti Letno poročilo o napredku in vse tabele za spremljanje (monitoring tabele). Na sestanku Ekspertne skupine za vrednotenje programov razvoja podeželja je bilo pojasnjeno, da lahko države članice na podlagi vzorca vlagateljev ocenijo napredek na nivoju celotne države, kar pa je metodološko težko in po našem mnenju dokaj nenatančno. Zato je Slovenija predlagala, da bi kazalnike o gospodarski učinkovitosti vlagateljev spremenili iz kazalnikov za spremljanje v kazalnike za vrednotenje. Napredek po izvedeni investiciji se namreč ne pokaže takoj ampak šele po določenem času.

Izvajalec vrednotenja bo z uporabo določenih tehnik vrednotenja lažje prišel do točnejših rezultatov, rezultati pa bodo pokazali napredek ob vmesnem vrednotenju ter ob koncu programa.

5. UKREPI ORGANA UPRAVLJANJA IN NADZORNEGA ODBORA, NAMENJENI ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI IN UČINKOVITOSTI IZVAJANJA PROGRAMA

5.1 UKREPI SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA

Organ upravljanja

OU je odgovoren za učinkovito, smotno in pravilno vodenje in izvajanje PRP 2007-2013 v skladu z določili 75. člena Uredbe 1698/2005 ter za druge organizacijske naloge.

Na MKGP je bil s sklepom ministra ustanovljen OU za usmerjanje izvajanja PRP 2007-2013. OU vodi generalni direktor Direktorata za kmetijstvo. Sestavljen je iz Širšega OU in Operativne podpore. Širši OU je sestavljen iz vodje OU in Usmerjevalnega odbora. OU se na svojih sejah seznanja z izvajanjem PRP 2007-2013 in se na podlagi stanja odloča o usmerjanju in prilagoditvi programa ter ostalih aktov, pomembnih za izvajanje programa.

V letu 2009 je imel Širši OU tri seje.

Na svoji 5. seji 3. 3. 2009 se je Širši OU seznanil z izvajanjem Programa razvoja podeželja RS 2007 - 2013 v obdobju od novembra 2007 do konca leta 2008 in načrtovanimi aktivnostmi v letu 2009, s stanjem na področju spremljanja in poročanja, s predvidenimi spremembami PRP 2007-2013 ter z informacijo o sprejetih spremembah nacionalnih pravnih podlag.

Na svoji 6. seji 8. 5. 2009 je Širši OU sprejel predlog Letnega poročila o napredku za leto 2008, potrdil predlog sprememb NSN in PRP 2007-2013 ter se seznanil z izvajanjem PRP 2007-2013 do 31. 3. 2009.

Na svoji 7. seji 12. 11. 2009 se je Širši OU seznanil s stanjem na črpanju sredstev PRP 2007-2013 do 15. 10. 2009 in s stanjem predlogov sprememb NSN in PRP 2007-2013 ter z njima povezanih sprememb pravnih podlag za izvajanje 1., 3. in 4. osi. Seznanil se je tudi z informacijo o izvedenih revizijah ter stanju na področju sprotne in vmesnega vrednotenja.

Nadzorni odbor

OU je 19. 10. 2007 za nadzor uspešnosti izvajanja PRP 2007-2013 s Sklepom o ustanovitvi, organizaciji, nalogah in imenovanju članov Nadzornega odbora za Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 ustanovil Nadzorni odbor za Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013 (NO PRP 2007-2013).

NO PRP 2007-2013 se je 2. 6. 2009 na svoji 3. seji:

- seznanil z aktivnostmi, izvedenimi v okviru izvajanja PRP 2007-2013 v obdobju do 30. 4. 2009.
- potrdil letno poročilo za PRP 2007-2013 za leto 2008
- seznanil s spremembami NSN
- potrdil tretji predlog sprememb PRP 2007-2013

Tretji predlog sprememb PRP 2007 – 2013 je vseboval naslednje glavne popravke:

Spremembe pri ukrepih 1. osi:

Pri ukrepu **112-Pomoč mladim prevzemnikom kmetij** se maksimalna višina finančne pomoči, skladno s spremembo evropske zakonodaje, zvišuje s 40.000 na 70.000 € sredstev.

Pomembna sprememba se nanaša na ukrep **121-Posodabljanje kmetijskih gospodarstev**, kateremu se dodaja približno 7,7 milijonov € dodatnih sredstev, ki jih je Slovenija prejela iz Evropskega načrta za oživitev gospodarstva, in sicer za naložbe v preventivne mehanizme proti škodljivim učinkom podnebnih razmer, v tehnologije za varčevanje z vodo in shranjevanje vode, namenjene izboljšanju učinkovitosti uporabe dušikovega gnojila ter izboljšanju skladiščenja hlevskega gnoja, v proizvodnjo bioplina z uporabo organskih odpadkov in naložbe povezane z mlečno proizvodnjo. Za dejavnosti, povezane z novimi izzivi se stopnja intenzivnosti pomoči zviša za 10 odstotnih točk. Najvišji znesek podpore se je zvišal z milijona na 1,5 milijona €, znesek, ki ga lahko posamezno kmetijsko gospodarstvo prejme v celotnem programskem obdobju pa se je zvišal za milijon €, in sicer na skupno 3 milijone €.

Pri ukrepu **123-Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom** se dodaja nov sklop podpore, in sicer trženje. Za dejavnosti, povezane z novimi izzivi, se stopnja intenzivnosti pomoči zviša za 10 odstotnih točk. Najvišji znesek podpore se zvišuje z 1,8 milijona na 2,5 milijona €, najvišji znesek za celotno programsko obdobje pa za 2 milijona na 6 milijonov €.

Pri ukrepu **125-Izboljšanje in razvoj infrastrukture**, povezane razvojem in prilagoditvijo kmetijstva se zaradi celovitejšega urejanja kmetijskega prostora uvaja nova aktivnost **agromelioracije na komasacijskih območjih**.

Ministrstvo je pripravilo redefinicijo ukrepa **111-Usposabljanje za delo v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju**. Bistvena novost je, da se sredstva dodelijo organizatorjem izvajanja usposabljanj oziroma informiranj na podlagi finančno ovrednotenega točkovanja vsebin. S tem se poenostavlja administrativno delo, saj se zmanjšuje število zahtevkov z manjšimi vrednostmi.

Spremembe pri ukrepih 2. osi:

V okviru ukrepov 2. osi je najpomembnejša novost vključitev dveh novih kmetijsko-okoljskih podukrepov, in sicer »Strmi vinogradi« ter »Ohranjanje ekstenzivnih kraških pašnikov«. Cilj novega podukrepa za strme vinograde je s plačilom za dodatno delo, ki je potrebno zaradi zahtevnejšega kmetovanja v vinogradih z nagibom 30-40 odstotkov in tistimi nad 40 odstotkov, ohraniti obdelanost vinogradov na strmih legah in tako ohraniti krajinske posebnosti in biotsko raznovrstnost. Finančna sredstva v višini 4,2 milijona € so bila pridobljena iz naslova prenosa dela sredstev iz skupne tržne ureditve za vino.

V okviru podukrepa za ohranjanje ekstenzivnih kraških pašnikov želi ministrstvo spodbujati obnovitev kraških pašnikov, saj zaznava opuščanje paše in košnje ter posledično zaraščanje kraških površin. Na zaraščenih površinah se zato zmanjšuje biotska raznolikost, poleg tega pa se povečuje možnost gozdnih požarov. Cilj ukrepa je zato zmanjšanje obsega kmetijskih zemljišč v zaraščanju na omenjenih območjih.

Z letom 2010 se uvajajo tudi spremembe v diferenciaciji plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD). Vzpostavlja se točkovanje kmetij v OMD, kjer se bo vsako kmetijo točkovalo glede na zemljišča, ki jih obdeluje. Število točk bo odražalo dodatne stroške, ki so zaradi omejenih dejavnikov prisotni na kmetijskem gospodarstvu in bodo osnova za višino izravnalnih plačil na hektar.

Spremembe pri ukrepih 3. osi:

Bistvena novost je nov ukrep **321-Osnovne storitve za gospodarstvo in podeželsko prebivalstvo**, kateremu se namenja približno 3,8 milijonov € dodatnih sredstev iz Evropskega načrta za oživitev gospodarstva. Cilj novega ukrepa je s podporo naložbam v širokopasovno omrežje elektronskih komunikacij omogočiti enake možnosti dostopa do informacij in storitev, ki jih ponuja to omrežje, podeželskim prebivalcem in gospodarstvom.

Pomembna sprememba je tudi dvig stopnje podpore pri obstoječih ukrepih, in sicer pri ukrepih **311-Diverzifikacija v nekmetske dejavnosti** ter **312-Podpore ustanavljanju in razvoju mikro podjetij** s 50 na do 60 odstotkov in pri ukrepih **322-Obnova in razvoj vasi** ter **323-Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja** s 50 na do 85 odstotkov.

Priprava potrebnih dokumentov

Za izvajanje PRP 2007-2013 je MKGP v letu 2009 ponovno pregledalo in po potrebi dopolnilo navodila, potrebna za izvajanje PRP 2007-2013 na MKGP.

5.2 POVZETEK VEČJIH TEŽAV, KI SO NASTALE PRI VODENJU PROGRAMA, IN VSI SPREJETI UKREPI

Organ upravljanja v letu 2009 ni zaznal večjih težav pri vodenju programa. Pravne, organizacijske in finančne podlage za izvajanje, spremljanje in vrednotenje PRP 2007 - 2013 so bili zastavljene ustrezno kar omogoča tekoče izvajanje programa. Sistem koordinacije in poročanja med pristojnimi in odgovornimi organi zagotavlja vse potrebne informacije za pravočasno, ustrezno in učinkovito ukrepanje v primeru zaznanih težav.

Kljub temu, da ni bilo večjih težav pri upravljanju programa, izpostavljamo dva ključna izziva preteklega leta:

- Različno razumevanje 71. člena Uredbe 1698/2005/ES s strani revizorjev Evropske komisije in Organa upravljanja.
Dne 30. 7. 2009 je MKGP prejelo poročilo EK o ugotovitvah revizorjev po pregledu izvajanja programov razvoja podeželja za obdobji 2004–2006 in 2007–2013 za ukrep 121–Posodabljanje kmetijskih gospodarstev in ukrep 131 – Izpolnjevanje standardov EU na podlagi zakonodaje Skupnosti. Pregled revizorjev se je izvedel med 23. in 27. 3. 2009. Ena izmed ugotovitev revizorjev je bila, da upravičenost izdatkov od leta 2007 naprej, ne glede na datum vloge, ni v skladu z 71. členom Uredbe 1698/2005/ES. Organ upravljanja je določilo 71. člena Uredbe 1698/2005 vseskozi razumel v smislu, da mora akreditirana plačilna agencija pomoč dejansko izplačati med 1. 1. 2007 in 31. 12. 2015, in to po izvedbi vseh zahtevanih kontrolnih postopkov iz Uredbe Komisije (ES) št. 1975/2006 za zagotovitev varovanja finančnih interesov Skupnosti ter da sofinancirana dejavnost ni bila zaključena pred datumom začetka upravičenosti do pomoči. Ta določila je Organ upravljanja pri izvajanju ukrepov PRP 2007 - 2013 tudi dosledno upošteval. Dokončno mnenje revizorjev EK še pričakujemo.
- EK je s pismom z dne 2. 7. 2009 Organ upravljanja opozorila na neustrezen sistem izvajanja javnih razpisov v smislu uporabe izbirnih meril v primeru, da razpisana sredstva ne zadoščajo za kritje potreb po financiranju. Po mnenju EK morajo imeti vsi potencialni kandidati enake možnosti, da se prijavijo v naprej določenem obdobju, vzpostavljen pa

mora biti tudi ustrezen sistem rangiranja vlog. Organ upravljanja je v tretjo spremembo PRP 2007 – 2013 že vključil tudi spremembo sistema izvajanja javnih razpisov. Javni razpisi za nekatere ukrepe se bodo izvajali po sistemu zaprtih javnih razpisov, kar pomeni, da bodo izbrani res najboljši projekti.

Tudi predstavniki EK so na letnem sestanku, ki je potekal 10. decembra 2009 v Bruslju, pohvalili napredek pri izvajanju PRP 2007 – 2013, izpostavili pa so tri ključne točke, ki jim je potrebno v prihodnje nameniti dodatno pozornost in sicer:

1. Neuravnoteženo izvajanje ukrepov PRP 2007 – 2013

Ker imajo določeni ukrepi PRP 2007 – 2013 (npr. ukrep 111-Usposabljanje za delo v kmetijstvu in gozdarstvu, 142-Podpore za ustanavljanje in delovanje skupin proizvajalcev) dokaj nizko porabo sredstev, je bil Organu upravljanja pozvan, da analizira vzroke za nastalo situacijo in poskuša izboljšati porabo sredstev na teh ukrepih, kar bo posledično pomenilo bolj uravnoteženo izvajanje vseh ukrepov PRP 2007 – 2013. EK je opozorila, da so vsebine, ki so vključene v ukrepe, kjer je črpanje sredstev slabše, zelo pomembne.

Na ministrstvu kot Organu upravljanja za PRP 2007–2013 se izziva počasnejšega črpanja sredstev pri posameznih ukrepih PRP 2007–2013 zelo dobro zavedamo. Največ težav opažamo pri novih ukrepih, ki se v predhodnem programskem obdobju še niso izvajali in jih je zato potrebno še bolj intenzivno približati potencialnim vlagateljem. V ta namen smo v letu 2009 pričeli s številnimi promocijskimi aktivnostmi za dvig prepoznavnosti, še bolj intenzivna informacijska kampanja pa naj bi sledila letu 2010, ko je načrtovana tako promocija posameznih ukrepov kot tudi programa kot celote.

Pomemben korak v smeri učinkovitejšega, uspešnejšega in bolj usmerjenega izvajanja programa je predstavljala tudi tretja sprememba PRP 2007 – 2013, ki je bila potrjena konec leta 2009. Med pomembnimi novostmi bi izpostavili vsebinsko redefinicijo ukrepa 111-Usposabljanje za delo v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju, kjer je ključna sprememba ta, da se sredstva dodelijo organizatorjem izvajanja usposabljanj oziroma informiranj, in sicer na podlagi finančno ovrednotenega točkovanja vsebin. Vsebine usposabljanj oz. informiranj, ki smo jih kot ključne opredelili pri tem ukrepu, so vsebine s področja optimizacije proizvodnih procesov ali tehnologij, uvajanja novih tehnologij ali proizvodov, tradicionalnih znanj, podjetništva, informacijsko komunikacijskih znanj, soočenja z novimi izzivi ali seznanjanja z zakonodajnimi področji. Te vsebine vidimo kot ključne za dvig usposobljenosti v slovenskem kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju.

Med drugimi ključnimi spremembami, s katerimi želimo pospešiti črpanje, so tudi znaten dvig stopnje pomoči in najvišjih zneskov podpore ter širitev obstoječih upravičenih aktivnosti in sklopov podpore.

S četrto spremembo PRP 2007–2013, ki je načrtovana v letu 2010, bodo pomembne spremembe uvedene tudi pri ukrepih 132 Sodelovanje kmetijskih proizvajalcev v shemah kakovosti hrane, 133-Podpora skupinam proizvajalcev pri dejavnostih informiranja in pospeševanja prodaje za proizvode, ki so vključeni v sheme kakovosti hrane in 142-Podpore za ustanavljanje in delovanje skupin proizvajalcev, kjer se uvaja nova nacionalna shema kakovosti »Dobrote z naših kmetij«. Z novo nacionalno shemo kakovosti »Dobrote z naših kmetij« se bo podprlo večje število kmetijskih gospodarstev, ki proizvajajo kakovostne proizvode po natančno predpisanih zahtevah. V povezavi z Zakonom o generični promociji kmetijskih in živilskih proizvodov, ki se pripravlja, v prihodnje tudi v Sloveniji upamo na večji interes proizvajalcev za tesnejše sodelovanje na področju skupnega nastopa na trgu in uspešnejšega trženja kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov.

Prav tako smo pri ukrepu 142-Podpore za ustanavljanje in delovanje skupin proizvajalcev namesto podpor za določene upravičene aktivnosti (stroške) predvideli pavšalno pomoč, ki jo predvideva tudi Uredba 1698/2005/ES, s čimer naj bi pomembno poenostavili izvajanje tega ukrepa v prihodnje.

Organ upravljanja je v začetku leta 2009 pristopil tudi k projektu poenostavitve javnih razpisov in zmanjšanja administrativnih ovir za prijavitelje.

2. Spremljanje in vrednotenje

EK je poudarila velik pomen dobro osnovanih aktivnosti sprotnega spremljanja in vrednotenja. Organ upravljanja je bil opozorjen, da je potrebno za kvalitetno poročilo vmesnega vrednotenja natančno opredeliti pogoje in zahteve. Organ upravljanja je vzpostavil vsa potrebna izhodišča za vzpostavitev sistema sprotnega vrednotenja v Sloveniji, ki bo postal polno funkcionalen v začetku letu 2010.

Že v javnem razpisu, ki je bil decembra 2009 objavljen tako na nacionalnem kot tudi na evropskem portalu javnih naročil, je ministrstvo natančno opredelilo pogoje in zahteve, ki so jih morali ob predložitvi ponudb morali izpolnjevati potencialni ponudniki kot tudi zahteve, ki sledijo s podpisom štiriletne pogodbe z izbranim evalvatorjem. Med ključnimi pogoji javnega naročila smo opredelili dosedanje izkušnje z vrednotenjem programov, financiranih iz sredstev EU, in reference, ki jih je potencialni evalvator pridobil z že zaključenimi vrednotenji tovrstnih programov. Celotni postopek izbora neodvisnega evalvatorja je opredeljen v poglavju 4.

Z izbranim ponudnikom je bila marca 2010 sklenjena štiriletna pogodba (2010–2013), v kateri so navedeni roki priprave evalvacijskih poročil, natančno določene medsebojne obveznosti za kakovostno in pravočasno izvedbo vrednotenja. Opredeljena je bila tudi okvirna struktura evalvacijskih poročil. S pogodbo je zunanji izvajalec vrednotenja obvezan tudi, da pri svojem delu dosledno upošteva vso ustrezno evropsko in nacionalno zakonodajo ter smernice Skupnosti za področje vrednotenja. Evalvacijska poročila mora pripravljati v pogodbeno določenih rokih, vsakokratno plačilo storitve pa sledi dveh delih, in sicer ko ustreznost poročila potrdi Usmerjevalna skupina in nato še Evropska komisija. Po podpisu pogodbe so bile uvedena tudi redne tedenska srečanja z evalvatorjem s ciljem, da bi vsebinska, postopkovna ali kakršnakoli druga vprašanja razreševali hitro in učinkovito.

3. Mreža za podeželje

EK je poudarila, da mora Organ upravljanja zagotoviti vse potrebne pogoje za delovanje Mreže za podeželje. Aktivnosti in program Mreže pa naj se predstavi tudi Nadzornemu odboru.

Organ upravljanja se zaveda pomembnosti delovanja Mreže za podeželja, zato je z operativnim delovanjem začel že aprila 2008, ko je objavil javni poziv za sodelovanje v Mreži za podeželje. Organ upravljanja preko tehnične pomoči zagotavlja vse potrebne pogoje in vire za delovanje Mreže za podeželje. Najpomembnejši sklopi aktivnosti mreže, ki jih organ upravljanja uspešno izvaja so usposabljanje upravičencev (predstavitve javnih razpisov, izvajanje delavnic ipd.), spodbujanje sodelovanja med akterji razvoja podeželja (sodelovanje na sejmih, objavljanje predlogov sodelovanja ipd.) in komuniciranje (medsebojno obveščanje o aktivnostih). Osnovne informacije o delovanju mreže, ki so vključene tudi v Letno poročilo o napredku pri izvajanju programa za preteklo leto, Organ upravljanja predstavi na sejah Nadzornega odbora.

5.3 UPORABA TEHNIČNE POMOČI

V okviru tehnične pomoči PRP 2007 - 2013 se zagotavlja učinkovito izvajanje programa, in sicer preko naslednjih aktivnosti:

1. Obveščanje javnosti
2. Študije in vrednotenja
3. Upravljanje programa
4. Informacijski sistemi

Izvajanje aktivnosti na vseh štirih temeljnih področjih tehnične pomoči, to je na področjih obveščanja, študij in vrednotenj, upravljanja in informacijskih sistemov, temeljijo na Navodilih organa upravljanja za izvajanje tehnične pomoči Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013.

V letu 2009 smo za aktivnosti tehnične pomoči porabili 1.751.503 € sredstev, od začetka izvajanja PRP 2007-2013 pa smo v ta namen porabili 3.002.543 €.

Obveščanje javnosti

Organ upravljanja je izvajal aktivnosti obveščanja in informiranja javnosti preko Mreže za podeželje. Vse aktivnosti so navedene v poglavju Mreža za podeželje.

Za aktivnosti obveščanja in informiranja javnosti smo v letu 2009 porabili 71.141,07 € sredstev oziroma 4,10 % vseh sredstev tehnične pomoči v letu 2009.

Študije in vrednotenja

Študije in vrednotenja so za izvajanje programa zelo pomembne, saj usmerjajo implementacijo in opozarjajo na morebitne težave. Sofinancirali smo večje število raziskav, strokovnih podlag in ocen, ki so jih izvedle izobraževalno-raziskovalne institucije. S pomočjo sredstev EKSRP smo tako sofinancirali:

- Naknadno vrednotenje Programa razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006;
- Izdelava modelnega izračuna za ukrep »Eko travinje 0,2 – 0,5 GVŽ / ha«;
- Monitoring splošno razširjenih vrst ptic za določitev slovenskega indeksa ptic kmetijske krajine;
- Smernice za strokovno utemeljeno gnojenje;
- Raziskava tehnološko-tehnične opremljenosti tržnih pridelovalcev vina v Sloveniji.

Potekale so tudi aktivnosti za začetek sprotnega in vmesnega vrednotenja PRP 2007 - 2013 ter strateško spremljanje Nacionalnega strateškega načrta razvoja podeželja 2007-2013.

Za aktivnosti študij in vrednotenj smo v letu 2009 porabili 139.333,88 € oziroma 8,02 % vseh sredstev tehnične pomoči v letu 2009.

Upravljanje programa

Tudi na področju upravljanja programa tehnične pomoči so bile izvedene številne aktivnosti. Te se nanašajo predvsem na sodelovanje z zunanjimi strokovnjaki na področju ocenjevanja vlog, prispelih na javne razpise v okviru PRP 2007–2013. Organizirana so bila tudi izobraževanja za izdelavo poslovnega načrta (področje bilančnih podatkov, ekonomskega stanja kmetije in izvajanja investicijskih projektov) in na področju javnega naročanja. Za potrebe upravljanja in

izvajanja programa se preko tehnične pomoči zaposlujejo tudi strokovni delavci. Trenutno število zaposlenih v okviru tehnične pomoči na AKTRP (24) in MKGP (38) je 62.

Za aktivnosti upravljanja programa smo v letu 2009 porabili 1.420.103,99 € oziroma 81,77 % vseh sredstev tehnične pomoči. Od tega zneska sredstva za plače znašajo 1.395.008,42 € oziroma 98,23 % aktivnosti upravljanja oziroma 80,32 % vseh sredstev tehnične pomoči v letu 2009.

Informacijski sistemi

Na področju informacijskih sistemov smo izvajali naslednje aktivnosti:

- obračun subvencij: izračun vstopnih površin za KOP in SKOP;
- integracija programske opreme za izvajanje ukrepov razvoja podeželja v obdobju 2007 - 2013 na nivo razpisov in vzdrževanje;
- vzpostavitev registra kmetij v OMD.

Za aktivnosti informacijskih sistemov smo v letu 2009 porabili 106.213,70 € oziroma 6,12 % vseh sredstev tehnične pomoči v letu 2009.

5.3.1 Revizija Urada za nadzor proračuna RS

Revizija Urada za nadzor proračuna RS je redna revizija certifikacijskega organa na podlagi 5. člena Uredbe Komisije (ES) št. 885/2006 in je v letu 2009 zajemala sledeča področja:

1. Pregled izvajanja notranjih kontrol na 1 vlogi - pregled celotne dokumentacije javnega naročila, veljavne v obdobju 16. 10. 2008 - 15. 10. 2009, ki se nanaša na izvajanje ukrepa Tehnična pomoč (uredbe, priročniki, sporazum med MKGP in AKTRP...)
2. Preizkus podatkov za enote iz vzorca - celotna osebna mapa zaposlenih, obračunski list plač, obračun plače za navedeni mesec, izpis prisotnosti za predpretekli mesec...
3. Izpolnjevanje priporočil iz preteklih let (dokumentacija, ki dokazuje izpolnjevanje podanih priporočil iz preteklega leta).

Po izvedbi revizije s strani revizorjev nismo prejeli pripomb!

Preglednica 32: Porabljena javna sredstva za financiranje aktivnosti Tehnične pomoči in Mreže za podeželje za obdobje od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009 (v €)

Vrsta aktivnosti Tehnične pomoči	Tehnična pomoč	Mreža	SKUPAJ
Obveščanje	0	71.141,07	71.141,07
Študije in vrednotenja	139.333,88	0	139.333,88
Upravljanje	1.414.064,02	20.652,49	1.434.716,51
Informacijski sistemi	106.213,70	0	106.213,70
SKUPAJ	1.645.611,60	91.793,56	1.751.405,16

5.3.2 Delovanje nacionalne Mreže za podeželje

Nacionalna mreža za podeželje je bila ustanovljena aprila 2008. Na dan 31. 12. 2009 je bilo v Mrežo vključenih 268 članov, predstavnikov vladnih, zasebnih in civilno družbenih organizacij in struktur, ki so vključeni v razvoj podeželja. Več kot polovica vseh članov pripada civilno družbenim organizacijam. Mreža za podeželje omogoča prenos informacij in obvestil o izvajanju PRP 2007–2013. Za delovanje Mreže za podeželje se vzdržuje računalniška aplikacije »Baza Mreže za podeželje« (<http://rkg.gov.si/BMZP/#register>), kamor se včlanjujejo novi člani Mreže z

namenom izmenjave informacij in kontaktov. Za namen komuniciranja pa deluje e-naslov Mreže za podeželje: mreza-podezelje.mkgp@gov.si.

Za učinkovitejše izvajanje aktivnosti smo na spletnih straneh v marcu 2009 objavili Operativni program aktivnosti Mreže za podeželje 2009–2013 (v nadaljevanju: OP Mreže 2009–2013), ki predstavlja nadgradnjo Akcijskega načrta mreže, ki vsebuje načrt aktivnosti in njihovo finančno ovrednotenje.

Aktivnosti Mreže za podeželje izvajamo kot del Tehnične pomoči PRP 2007–2013, zlasti aktivnosti obveščanja javnosti o ciljih in ukrepih politike razvoja podeželja.

V letu 2009 smo izvedli naslednje operativne aktivnosti, predvidene v Akcijskem načrtu Mreže za podeželje in v OP Mreže 2009–2013:

- Podeželsko prebivalstvo in ostale organizacijske strukture na podeželju smo informirali o ukrepih razvojnih politik za podeželje z izdelavo tiskanega gradiva in promocijskih oglasov, s posodabljanjem spletne strani z obvestili in informacijami, s tedenskim pošiljanjem obvestil članom mreže, z organiziranjem delavnic in seminarjev ter s posodabljanjem foruma.
- Akterje razvoja podeželja smo spodbujali k sodelovanju na medobmočnem in meddržavnem nivoju. Za ta namen se posodablja baza članov mreže, prav tako se posodablja spletna stran s predlogi za sodelovanje, pripravili smo prvi izbor dobrih praks PRP 2007–2013, sofinancirale pa so se tudi nekatere aktivnosti, ki so omogočale srečanja med akterji razvoja podeželja (sodelovanje na Festivalu za tretje življenjsko obdobje in na konferenci PREPARE Gathering 2009 na temo »Rural Economic Recovery and EU Enlargement in South-Eastern Europe«).
- O razvoju podeželskih območjih in o izvajanju ukrepov razvojnih politik je mreža zbirala in posredovala podatke na spletnih straneh Programa razvoja podeželja, kot tudi na različnih prireditvah, kot sta Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA v Gornji Radgoni in Festival za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani.

Obveščanje javnosti

Izdali smo več vrst publikacij. Uporabljali smo jih na različnih predstavitev PRP 2007 – 2013 (okrogle mize, seminarji, delavnice, tiskovne konference, sejmi). Poleg tehnoloških navodil za integrirano pridelavo sadja, grozdja, zelenjave in poljščin smo pripravili še zloženke o posameznih ukrepih. Izdelali smo tudi karto delujočih lokalnih akcijskih skupin v Republiki Sloveniji. V sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave smo izdali štiri zloženke za promocijo biodiverzitetnih KOP ukrepov:

- ohranjanje habitatov ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov na območjih Natura 2000;
- ohranjanje posebnih travniških habitatov metuljev;
- ohranjanje steljnikov;
- ohranjanje posebnih travniških habitatov.

Z organizacijo seminarjev smo strokovno javnost na splošno seznanili z ukrepi PRP 2007–2013, razpisnimi pogoji, pripravo dokumentacije, postopkom pridobitve sredstev in sistemom obveščanja po vsej Sloveniji. Ti seminarji so bili v prvi vrsti namenjeni regionalnim razvojnim agencijam, občinam in ostalim strokovnim službam (Kmetijsko svetovalna služba, različni pripravljavci projektov in poslovnih načrtov), ki so v neposrednem stiku z možnimi upravičenci.

MKGP je poskrbelo za označevanje projektov sofinanciranih iz EKSRP. Odgovarjali smo na vprašanja upravičencev in usklajevali vsebino označevalnih tabel. Za naložbe, ki jih ni mogoče označiti z obrazložitveno tablo, smo zagotovili nalepke.

Na podlagi analize črpanja sredstev v okviru 3. osi PRP 2007-2013 (Izboljšanje kakovosti življenja na podeželskih območjih in spodbujanje diverzifikacije podeželskega gospodarstva) smo zaradi slabega črpanja sredstev ugotovili potrebo po dodatni promociji štirih ukrepov (311-Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti, 312-Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij, 322-Obnova in razvoj vasi in 323-Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja). V sodelovanju s Službo za odnose z javnostmi in promocijo smo se odločili za oglaševanje ukrepov 3. osi v:

- reviji »Podjetnik« - poudarek na ukrepih 311-Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti, 312-Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij;
- reviji »Obrtnik« - poudarek na ukrepu 312-Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij;
- elektronskem časopisu "Mesečni utrip" in "Glasu občin" glasilu Združenja občin Slovenije – poudarek na ukrepih 322-Obnova in razvoj vasi in 323-Ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja.

Predstavili smo PRP 2007–2013 na sejmu AGRA 2009 v Gornji Radgoni in na Festivalu za tretje življenjsko obdobje. Na sejmu AGRA je bil predstavljen PRP 2007–2013 po oseh. Na televizijskih zaslonih smo predvajali primere dobrih praks za vsako os posebej. Os LEADER je bila predstavljena s Karto lokalnih akcijskih skupin (LAS) in interaktivnim zaslonom na dotik, na katerem je bilo mogoče dobiti informacije o vseh delujočih LAS-ih v Sloveniji in o njihovih aktivnostih.

Organiziranih je bilo več izobraževanj za delo z računalniškim programom KNJ-FADN za spremljanje knjigovodskih podatkov in kontiranje. Pri tem je MKGP nudilo brezplačen računalniški program KNJ-FADN in izobraževanja. MKGP je vzpostavilo forum ter brezplačno telefonsko številko za vsebinsko in tehnično pomoč uporabnikom.

Organizirali smo tudi delavnice, kjer smo usposabljali LAS in njihove upravljavce za kvalitetnejše izvajanje ukrepov LEADER:

- "Administrativni postopki pri izvajanju ukrepov LEADER", Ljubljana, 15. 4. 2009,
- "Učinkovita in pravilna izdelava letnih izvedbenih načrtov", Lenart; 15. 6. 2009,
- "Izdelava zahtevkov za sofinanciranje iz ukrepov LEADER", Šentjur, 6. 7. 2009.

Za učinkovito obveščanje ciljnih skupin članov Mreže za podeželje smo pripravljali elektronska tedenska Obvestila Mreže za podeželje, ki smo jih pošiljali po elektronski pošti na elektronske naslove članov. Obvestila so obsegala informacije o delovanju MKGP, ki se je navezovalo na PRP 2007–2013, obvestila o odpiranju in zapiranju javnih razpisov PRP 2007–2013 ter različna obvestila o organiziranih aktivnostih (delavnice, konference, seminarji ipd.) s strani članov Mreže.

Učinkovitost obveščanja oz. odzive javnosti smo spremljali s kazalniki:

- ❖ število strokovnih gradiv, zgibank in brošur: 12
- ❖ število promocijskih aktivnosti (sejmi) : 2
- ❖ število promocijskih aktivnosti (oglasil v tiskanih medijih) : 4
- ❖ število seminarjev in delavnic: 4

Sodelovanje z Evropsko mrežo za podeželje (EMRP)

Nacionalna mreža za podeželje je članica Evropske mreže za podeželje (ang. European Network for Rural Development), ki deluje v okviru Evropske komisije in združuje vse nacionalne mreže držav članic.

V okviru EMRP delujeta dva odbora. V letu 2009 je bilo organiziranih več srečanj:

- i. koordinacijski odbor (Coordination Committee):
Organizirano je bilo drugo srečanje, dne 19. 5. 2009;
- ii. LEADER pododbor (LEADER Subcommittee):
Organizirana sta bili dve srečanja, dne 28. 4. in 25. 11. 2009.

V Koordinacijski odbor in v LEADER pododbor sta imenovana po dva predstavnika države članice (en predstavnik organa upravljanja in en predstavnik nacionalne mreže za podeželje), ki sta se sestankov redno in aktivno udeleževala.

V koordinaciji Kontaktne točke EMRP pa je bilo v letu 2009 organiziranih tudi šest srečanj nacionalnih mrež za podeželje (National Rural Network Meetings), ki so bila organizirana 13. 2., 1. 4., 29.4., 8. 6., 16-17. 9. in 10. 12. 2009.

Dne 13. 2. 2009 smo imeli v okviru srečanja nacionalnih mrež za podeželje v Pragi tudi javno predstavitev naših izkušenj in načrtov, povezanih z vključevanjem interesnih skupin iz 1. in 2. osi PRP 2007–2013 v delo mreže.

Redno sodelujemo tudi s Kontaktno točko (Contact Point) Evropske mreže za podeželje. Tako zanje pripravljamo različna poročila in posredujemo informacije v povezavi s samo organiziranostjo in izvedenimi oz. načrtovanimi aktivnostmi mreže za podeželje. Sodelujemo tudi v delovnih skupinah.

Sodelujemo tudi s posameznimi nacionalnimi mrežami za podeželje, s katerimi si na srečanjih nacionalnih mrež izmenjujemo izkušnje in primerjamo način izvajanja PRP 2007–2013. Konkretnjeje smo sodelovali s Finsko mrežo za razvoj podeželja. Za njihov informativni bilten smo pripravili prispevek o načinu izvajanja PRP 2007-2013 ter predstavili dva primera dobre prakse.

V letu 2009 so v okviru EMRP delovale tri tematske delovne skupine.

Skupina “Upoštevanje ozemeljskih posebnosti in potreb v PRP“ (ang. Targeting territorial specificities and needs in Rural development programmes) je bila ustanovljena z namenom, da preuči možnosti predstavitve realnejšega prispevka kmetijske politike, ki nima zgolj pozitivnih ekonomskih vplivov na razvoj podeželja, temveč tudi k javnem dobrem.

Skupina “Kmetijstvo in širša podeželska ekonomija” (ang. Links between agriculture and the wider rural economy) preučuje povezave med kmetijskim sektorjem in širšo podeželsko ekonomijo.

Skupina “Javne dobrine in javna pomoč za njihovo zagotavljanje” (ang. Public goods and public intervention) prispeva k oblikovanju skupnega konsenza o razumevanju javnega dobra v kmetijskem sektorju ter kateri ukrepi kmetijske politike prispevajo k javno dobrem.

Konec leta 2009 se je ustanovila še četrta delovna skupina na temo "Izvajanje politike razvoja podeželja" (ang. Policy delivery mechanisms), v katero je imenovan tudi strokovnjak MKGP. Cilji te skupine je prispevati k čimbolj učinkovitem sistemu izvajanja politike razvoja podeželja. Identificirala bo težave in podala predloge za poenostavitve izvajanja kmetijske politike, predloge za okrepitev inovativnosti z vidika finančnega upravljanja in vodenja ter predloge za zagotavljanje komplementarnosti in koordinacijo z ostalimi evropskimi razvojnimi politikami.

V okviru LEADER pododbora so se samoiniciativno oblikovale tri ciljne skupine (ang. focus groups), ki iščejo rešitve za posamezno področje izvajanja LEADER.

Prva ciljna skupina z nazivom »Izvajanje pristopa od spodaj navzgor – pristop LEADER« obravnava problematiko izvajanja ukrepov LEADER, s katerim se soočajo države članice. Druga ciljna skupina z nazivom »Izvajanje ukrepa sodelovanje« obravnava težave z izvajanjem ukrepa čezmejnega sodelovanja. Tretja ciljna skupina z nazivom »Ohranjanje inovativnega značaja LEADER« pa obravnava problematiko ohranjanja inovativnosti in pomena LEADER pristopa. V zadnji ciljni skupini sodeluje tudi predstavnik Organa upravljanja.

Učinkovitost delovanja Mreže za podeželje glede na kazalnike iz Akcijskega načrta (Priloga 15 PRP 2007–2013)

1. Kvantitativni kazalniki

- število izdanih publikacij in študij: 8
- število obiskov internetnih strani v obdobju januar–december 2009:
 - obisk spletne strani Programa razvoja podeželja 2007–2013: 371.201 (http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013);
 - obisk spletne strani Mreže za podeželje: 16.767* (http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/vsebina_programa_razvoja_podezelja/mreza_za_podezelje);
**Podatki niso na voljo za marec, april, maj in september 2009 – podana je bila ocena.*
- število delavnic in povprečno število udeležencev: 4 delavnice; povprečno 43 udeležencev
- število povpraševanj:
 - število elektronskih poizvedb in vabila na različne dogodke članov Mreže na prejeta na elektronski naslov Mreže za podeželje (mreza-podezelje.mkgp@gov.si): 60
- učinkovitost orodij za iskanje projektov sodelovanja
Na spletnih straneh Programa razvoja podeželja 2007–2013 in v tedenskih obvestilih sprti objavljamo vse predloge sodelovanja. Prvi stiki za sodelovanje pa se vzpostavljajo tudi na organiziranih prireditvah, kjer sodelujemo. Prve projekte sodelovanja smo zabeležili pri ukrepu 421-Spodbujanje medregijskega in čezmejnega sodelovanja, kjer smo v Letnih izvedbenih načrtih lokalnih akcijskih skupin za leto 2009 potrdili dva projekta sodelovanja.

2. Kvalitativni kazalniki

- ocena organizacije dogodkov

Za potrebe 4. osi smo izvedli 3 delavnice. Udeleženci so izpolnili evalvacijske vprašalnike, kjer so lahko zapisali svoja opažanja in podali svoje pripombe. Z izvedbo delavnic so bili zadovoljni. Povprečna ocena dogodka s strani udeležencev je znašala 4,16 (lestvica od 1 do 5).

Različna promocijska gradiva (zloženke, publikacije) izdajamo že nekaj let in jih oblikovno ter vsebinsko sproti prilagajamo, tako da so uporabnikom čim bolj prijazni in informativni. Odziv uporabnikov je bil zato v letu 2009 dober.

Del promocijskega gradiva – zloženke Mreže za podeželje, je bil tudi prijaven obrazec za včlanitev v Bazo Mreže za podeželje. S pomočjo zloženke se je na ta način v bazo včlanilo 18 akterjev razvoja podeželja.

Preglednica 33: Porabljena javna sredstva za financiranje vzpostavitve in aktivnosti Mreže za podeželje za obdobje od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009 (v €)

Vrsta stroškov za nacionalno mrežo za podeželje	Skupaj	Prispevek EKSRP
Za delovanje mreže	20.652,49	15.489,37
Za izvajanje aktivnosti v okviru akcijskega načrta mreže	71.141,07	53.355,80
SKUPAJ	91.793,56	68.845,17

5.4 SPREJETI UKREPI, NAMENJENI ZAGOTAVLJANJU, DA JE JAVNOST OBVEŠČENA O PROGRAMU

Učinkovito obveščanje in informiranje javnosti je pomembno za povečanje splošne ozaveščenosti javnosti in preglednosti delovanja EKSRP ter povečanje zanimanja za koriščenje finančne pomoči, ki jo ponuja. Organ upravljanja (OU) obvešča javnost glede možnosti financiranja v okviru PRP 2007 - 2013 in zagotavlja, da se širšo javnost obvešča s podrobnostmi glede finančnega prispevka EKSRP.

OU je zagotovil, da obvestilo o dodelitvi pomoči upravičence obvešča, da je ukrep financiran iz programa, ki je delno financiran s strani EKSRP in osi PRP 2007-2013.

OU je javnost obveščal o spremembah PRP 2007-2013 in glavnih dosežkih izvajanja programa.

S spletno stranjo, elektronskim forumom in INFO točkami smo vsem ciljnim skupinam (upravičencem, strokovnim službam, medijem) ves čas zagotavljati nemoten dostop do vseh informacij in omogočali tekoče odgovarjanje na njihova aktualna vprašanja. Na ta način smo sproti odpravljali nejasnosti v zvezi z možnostmi koriščenja sredstev EU in javnimi razpisi, hkrati pa smo poskušali zagotoviti čimbolj enotno posredovanje informacij.

5.4.1 Spletna stran

Na spletni strani http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/ je v celoti predstavljen PRP 2007 - 2013. Na spletni strani so objavljeni tudi javni razpisi z razpisno dokumentacijo in vse INFO točke, kjer je mogoče dobiti dodatne informacije vezane na izvajanje PRP 2007 - 2013. Na spletni strani je objavljen seznam upravičencev, ki so prejeli pomoč iz PRP 2007 - 2013 v letu 2008 in zneski javnih prispevkov. Število klikov na spletno stran PRP 2007 - 2013 je bilo 371.201.

Del spletne strani je namenjen novinarjem in vsebuje sporočila za javnost, vabila na novinarske konference in druge dogodke. Za zahtevnejše iskalce informacij smo preko povezav zagotovili dostop tudi do drugih slovenskih in evropskih spletnih strani s podobno vsebino.

V okviru PRP 2007 - 2013 delujejo tudi trije e-naslovi, na katere lahko zainteresirani pošiljajo vprašanja:

- prp.mkgp@gov.si,
- leader.mkgp@gov.si in
- mreza-podezelje.mkgp@gov.si.

5.4.2 Forum

Na spletni strani je vsem zainteresiranim na voljo elektronski forum, ki je namenjen izmenjavi mnenj in zastavljanju vprašanj s področja PRP 2007– 2013. Forum je sestavljen iz dveh delov in sicer iz foruma AKTRP in foruma MKGP, v novi obliki pa je začel delovati v aprilu 2009.

Forum AKTRP je namenjen kmetijskim svetovalcem in je delno odprtega tipa. Vprašanja na tem forumu lahko postavljajo izključno registrirani kmetijski svetovalci in drugi morebitni zunanji sodelavci agencije (Zavod za gozdove Slovenije itd).

Forum MKGP je namenjen širši javnosti, vprašanja pa lahko postavljajo vsi registrirani uporabniki. Na spletnih straneh obeh forumov je bilo zabeleženih 21.173 obiskov, Organ upravljanja pa je odgovoril na 451 postavljenih vprašanj.

5.4.3 Info točke

Info točke so informacijske pisarne, kjer zainteresirani lahko dobijo najrazličnejše informacije o koriščenju sredstev v okviru PRP 2007-2013. Centralna info točka je na AKTRP, kjer strokovnjaki odgovarjajo na vprašanja povezana z javnimi razpisi. Seznam vseh info točk je objavljen na spletni strani.

Podatki info točke na AKTRP:

- število klicev na temo ukrepov PRP 2007 - 2013: 12.556;
- število elektronskih poizvedb na temo ukrepov PRP 2007 - 2013: približno 750.

Podatki info točk KGZS (10 info točk po celi Sloveniji):

- število klicev in elektronskih poizvedb na temo ukrepov PRP 2007 - 2013: 2.770;
- število javnih predstavitev razpisov na temo ukrepov PRP 2007 - 2013: 43;
- več radijskih oddaj, prispevkov v časopisih.

5.4.4 Publikacije

Organ upravljanja je za namen obveščanja in informiranja javnosti o PRP 2007 – 2013 izdal več vrst publikacij, ki so bile predstavljene tudi ob različnih priložnostih (okrogle mize, seminarji, delavnice, tiskovne konference, sejmi). Poleg tehnoloških navodil za integrirano pridelavo sadja, grozdja, zelenjave in poljščin, je bila pripravljena še zloženka o posameznih ukrepih PRP 2007 - 2013. Izdelana je bila tudi karta Lokalnih akcijskih skupin. V sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave so bile izdelane štiri zloženke za promocijo biodiverzitetnih KOP podukrepov: Ohranjanje habitatov ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov na območjih Natura 2000; Ohranjanje posebnih traviščnih habitatov metuljev; Ohranjanje steljnikov; Ohranjanje posebnih traviščnih habitatov. V pripravi je tudi publikacija »Primeri dobrih praks PRP 2007-2013«.

5.4.5 Sporočila za javnost in tiskovne konference

Organ upravljanja tekoče obvešča javnost o izvajanju PRP 2007 – 2013 tudi preko medijev z novinarskimi konferencami in s sporočili za javnost. Intenzivnost tovrstnih aktivnosti je večja ob objavah javnih razpisov in ob spremembah programa.

- število sporočil za javnost: 36
- število tiskovnih konferenc: 2

5.4.6 Seminarji in delavnice

Na samem začetku izvajanja programa je bilo obveščanje javnosti usmerjeno predvsem v splošno seznanitev javnosti in potencialnih upravičencev z ukrepi PRP 2007 – 2013. Sedaj pa je obveščanje bolj ciljno usmerjeno in prilagojeno zahtevam posameznih upravičencev (občine, kmetijsko gozdarska zbornica, svetovalna služba, ...).

5.4.7 Druge aktivnosti

Zaradi nekoliko slabšega črpanja sredstev ukrepov 3. osi je bila izvedena posebna promocijska kampanja teh ukrepov, predvsem preko oglasov v različnih tiskanih medijih (revija Obrtnik, revija Podjetnik, časopis Mesečni utrip, glasilo Glas občin).

Širša predstavitev PRP 2007 – 2013 je bila tudi na sejmu AGRA 2009 v Gornji Radgoni in na Festivalu za tretje življenjsko obdobje.

5.4.8 Partnerji v projektu

Obveščanje in informiranje javnosti je načrtovano kot model sodelovanja med različnimi organizacijami, tako na regionalni in lokalni ravni, kot tudi v sodelovanju s socialnimi partnerji, nevladnimi organizacijami in stroko. V sistem obveščanja so poleg MKGP vključeni naslednji partnerji: AKTRP (izvajalec ukrepov), KGZS (s svojimi območnimi zavodi), Zavod za gozdove (s svojimi območnimi zavodi) in Gospodarska zbornica Slovenije.

6. IZJAVA O USKLAJENOSTI S POLITIKAMI SKUPNOSTI NA PODROČJU PODPORE, VKLJUČNO Z NAVEDBO TEŽAV, KI SO PRI TEM NASTALE, IN UKREPOV ZA NJIHOVO ODPRAVLJANJE

Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kot Organ upravljanja za EKSRP skladno s 5. členom Uredbe Sveta 1698/2005/ES izjavlja, da je podpora, ki je dodeljena v okviru PRP 2007-2013, skladna z dejavnostmi in politikami Skupnosti. Ta skladnost vključuje med drugim upoštevanje pravil o konkurenci, javnih naročilih, varstvu in izboljšavi okolja ter spoštovanje enakosti spolov in nediskriminacijo. Prav tako ta skladnost zajema razmejitev podpor EKSRP s podporami drugih finančnih instrumentov Skupnosti.

V nadaljevanju bo v prvem delu natančneje predstavljeno usklajevanje s politikami Skupnosti na področju pravil o konkurenci, javnih naročilih, varstvu in izboljšavi okolja ter spoštovanja enakosti spolov in nediskriminacijo. V drugem delu bo pozornost namenjena usklajevanju z drugimi finančnimi instrumenti Skupnosti na navedenih področjih.

6.1. USKLAJENOST S POLITIKAMI SKUPNOSTI NA PODROČJU PRAVIL O KONKURENCI, JAVNIH NAROČILIH, VARSTVU IN IZBOLJŠAVI OKOLJA TER SPOŠTOVANJA ENAKOSTI SPOLOV IN NEDISKRIMINACIJO

Upoštevanje pravil o konkurenci

Glede na predhodno poročilo o napredku se ureditev na področju upoštevanja pravil o konkurenci ni spremenila. V okviru izvajanja PRP 2007-2013 Slovenija upošteva zgornje meje zneskov oziroma stopenj podpor, ki so navedene v Prilogi I Uredbe Sveta 1698/2005/ES. Zgornje meje zneskov in podpor so opredeljene v okviru vsakega posameznega ukrepa in so upoštewane tudi pri izvajanju javnih razpisov.

Dodatnega nacionalnega financiranja iz 88. člena Uredbe Sveta 1698/2005/ES kot dopolnila podpora Skupnosti za ukrepe in aktivnosti, ki sodijo v področje uporabe 36. člena Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (v nadaljevanju: Pogodbe ES), v Sloveniji ne izvajamo.

Za podporo ukrepom in aktivnostim PRP 2007-2013, ki pa ne sodijo v področje uporabe 36. člena Pogodbe ES in predstavljajo javni finančni prispevek Slovenije kot dopolnilo podpore Skupnosti, pa Slovenija uporablja dve shemi državnih pomoči: shemo de minimis in regionalno shemo državnih pomoči.

- **Shema de minimis** pri ukrepih 3. osi PRP 2007–2013: Za podporo v korist aktivnosti ali ukrepov na podlagi 52. člena Uredbe 1698/2005/ES (to so vsi ukrepi 3. osi) se uporabljajo določila Uredbe Komisije (ES) št. 1998/2006/ES, z dne 15. decembra 2006, o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri pomoči de minimis 1998/2006/ES.

Skladno z 2. členom Uredbe o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu de minimis (Uradni list RS, št. 61/2004, sprememba: Uradni list RS, št. 22/2007) so upravljavci državnih pomoči Ministrstvu RS za finance dolžni posredovati vsebino pomoči de minimis.

- **Regionalna shema državnih pomoči in shema de minimis** pri ukrepu 123-Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom: V korist aktivnosti ali ukrepov na podlagi 28. člena Uredbe Sveta 1698/2005/ES se za namen sofinanciranja splošnih

stroškov naložb uporabljajo določila že omenjene Uredbe Komisije 1998/2006/ES (de minimis).

V primeru sofinanciranja gradnje in nakupa objektov, stroškov nakupa zemljišč in nakupa novih strojev in opreme pa se uporabljajo določbe Uredbe Komisije 1628/2006/ES, z dne 24. oktobra 2006, o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri državni regionalni pomoči za naložbe. Regionalna shema državnih pomoči je bila ustrezno priglašena in se v Sloveniji izvaja od 4. 8. 2007 (številka pomoči: XR 144/2007).

S tem ko se na nacionalni ravni podatki o dodeljenih pomočeh po shemah državnih pomoči poročajo Ministrstvu RS za finance oz. organu, pristojnemu za regionalni razvoj ali upravljavcu regionalne sheme, se zagotavlja transparentnost dodeljevanja tovrstnih podpor in preprečuje izkrivljanje skupnega trga EU.

Upoštevanje pravil o javnih naročilih

Na področju upoštevanja pravil o javnih naročilih se ureditev, ki velja v okviru slovenskega PRP 2007–2013, glede na predhodno poročilo o napredku ni spremenila. Javna naročila se povečini izvajajo v okviru Tehnične pomoči PRP 2007-2013. Pri izvedbi javnih naročil mora biti – tako kot doslej – dosledno upoštevan Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/2006 s kasnejšimi spremembami), s katerim se je v pravni red Republike Slovenije prenesla Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta št. 2004/18/ES, z dne 31. 3. 2004, o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, storitev in blaga (UL L, št. 134 z dne 30. 4. 2004, str. 114) in Direktiva Komisije 2005/51/ES z dne 7. septembra 2005 o spremembi Priloge XX k Direktivi 2004/17/ES in Priloge VII k Direktivi 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta o javnih naročilih (UL L, št. 257 z dne 1. 10. 2005, str. 127).

Določila Zakona o javnem naročanju so vsebovana tudi v javnih razpisih. Upravičenci morajo namreč za stroške vseh storitev, dobav, del, strojev in opreme, ki so višji od 10.000 EUR (brez DDV), pridobiti primerljive pisne ponudbe najmanj treh dobaviteljev. Ob vložitvi zahtevka za izplačilo sredstev morajo biti ponudbe vključene v priloženo poročilo o izdatkih tako, da je razvidna odločitev za nakup, povpraševanje, prejete ponudbe in utemeljitev izbora.

Izvirniki ponudb morajo biti na voljo za revizijo in pregled na kraju samem. Če se končni prejemnik šteje za naročnika iz 3. člena Zakona o javnem naročanju, mora predložiti dokazilo, da je bil postopek izbire dobavitelja izveden v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje.

Z upoštevanjem omenjenega zakona Slovenija v celoti zagotavlja spoštovanje skladnosti s pravili Skupnosti na področju javnega naročanja.

Upoštevanje pravil o varstvu in izboljšavi okolja

Pravila o varstvu in izboljšavi okolja so v javnih razpisih, ki se izvajajo po ukrepih PRP 2007–2013, upoštevana na način, da je naravovarstveni vidik naložbe sestavni del meril za izbor. To pomeni, da se vsak projekt, ki kandidira za pridobitev nepovratnih sredstev PRP 2007–2013, oceni z vidika vplivov na okolje. Projekti, ki imajo pozitiven vpliv na okolje, so deležni višjega števila točk kot tisti projekti, pri katerih ta vpliv ni razviden. Kot primer navajamo ukrep 312- Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij, kjer lahko vlagatelj pridobi:

- 10 točk, če je naložba izrazito usmerjena v zmanjševanje negativnih vplivov na okolje;
- 5 točk, če vpliv naložbe na okolje ni osrednji cilj, vendar se pričakujejo ugodni učinki na okolje;

- 0 točk, če naložba ne vpliva na okolje.

Iz naslova naravovarstvenega vidika naložbe lahko vlagatelj pri tem konkretnem ukrepu pridobi največ 10 točk, kar predstavlja 10 % vseh točk, ki jih lahko vlagatelj pridobi pri ocenjevanju (maksimalno število točk pri ocenjevanju je 100 točk).

Pri ukrepu 121–Posodabljanje kmetijskih gospodarstev, denimo, pa so v okviru kategorije »Tehnološka sprejemljivost naložbe« do dodatnega števila točk upravičeni projekti, ki prispevajo k izpolnjevanju ene ali več prednostnih nalog iz člena 16a Uredbe Sveta 74/2009/ES in se nanašajo na nove izzive v kmetijstvu. V okviru javnega razpisa, ki je bil za ta ukrep objavljen julija 2009, je lahko vlagatelj iz tega naslova pridobil maksimalno 23 od skupno 60 točk, kolikor jih je bilo možno pridobiti na osnovi meril za izbor, kar predstavlja 38,3 % vseh točk (več v okvirju spodaj). To pomeni, da je vidik prilagajanja na podnebne spremembe skupaj z naravovarstvenim vidikom naložbe predstavljal 41,7-odstotni delež vseh točk, ki jih je vlagatelj lahko dobil pri oceni projekta.

Ukrep 121–Posodabljanje kmetijskih gospodarstev (primer: javni razpis, objavljen 3.7. 2009)

PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEBAM IN DRUGI NOVI IZZIVI V KMETIJSTVU - kmetijsko gospodarstvo izvaja aktivnosti, ki prispevajo k izpolnjevanju ene ali več prednostnih nalog iz člena 16a Uredbe Sveta (ES) št. 74/2009 in se nanašajo na nove izzive v kmetijstvu. Točke se seštevajo (največje število točk je 23).

Prednostna naloga Prilagajanje podnebnim spremembam in zmanjšanje njihovih učinkov (7 točk za vsaj eno izmed naložb):

- naložbe v skladišča za hlevski gnoj, gnojevko in gnojnico in pripadajočo opremo;
- nakup kmetijske mehanizacije in strojne opreme namenjene bolj učinkoviti rabi dušika;
- naložbe v izboljšanje energetske učinkovitosti gospodarskih poslopij;
- naložbe v nakup in postavitve mrež proti toč ter opremi namenjeni zaščititi sadja pred soncem.

Prednostna naloga Obnovljivi viri energije (5 točk za vsaj eno izmed naložb):

- naložbe v proizvodnja bioplina z uporabo organskih odpadkov na kmetijskem gospodarstvu;
- naložbe v obnovljive vire energije za potrebe kmetijskega gospodarstva.

Prednostna naloga Upravljanje z vodo (6 točk za vsaj eno izmed naložb):

- naložbe v namakalno infrastrukturo za namakalne sisteme, ki so v zasebni lasti, v izgradnjo pripadajočih vodnih virov in nakup namakalne opreme, ki lahko predstavlja samostojno naložbo (namakanje);
- naložbe v vodno infrastrukturo, kamor spada tudi vodovodna infrastruktura na kmetijskih gospodarstvih (vodovod);
- naložbe v nakup in postavitve zavarovanih prostorov.

Prednostna naloga Biotska raznovrstnost (1 točka):

- naložbe v postavitve travniških sadovnjakov.

OPOMBA: Prednostna naloga Ukrepi v zvezi s prestrukturiranjem sektorja mleka, kjer je lahko vlagatelj pridobil maksimalno 4 točke, v ta okvir ni vključena.

Nadalje je potrebno pri večini ukrepov PRP 2007–2013 (npr. pri ukrepu 123–Dodajanje vrednosti kmetijskim in gozdarskim proizvodom, 311–Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti,

312–Podpora ustanavljanju in razvoju mikro podjetij) ob kandidaturi na javni razpis priložiti izjavo o oceni vplivov naložbe na obremenitev okolja in oceno vpliva naložbe na obremenitev okolja (emisije snovi v zrak, vodo, tla, obremenitev okolja z odpadki, z emisijami elektromagnetnega sevanja, ioniziranega sevanja, z emisijami hrupa, obremenitev z vplivi na rastline ali živali itd.) Za vse ukrepe PRP 2007–2013 tudi velja, da morajo biti gradbena dela izvedena v skladu z veljavnimi nacionalnimi predpisi o varstvu okolja.

Spoštovanje enakosti spolov in nediskriminacije

Od predhodnega letnega poročila o napredku PRP 2007–2013, ki je bilo pripravljeno za leto 2008, se ureditev na področju spoštovanja enakosti spolov in nediskriminacije ni spremenila. Enakost in nediskriminacija sta pravici, zagotovljeni z Ustavo RS (UL RS, št. 33I/1991-I), ki je vrhovni pravni akt v državi. Pri izvajanju PRP 2007–2013 se to ustavno določilo udejanja na ravni javnih razpisov, na katere lahko kandidirajo vsi potencialni upravičenci ne glede na spol, narodnost, vero ali katero koli drugo pripadnost oz. osebno okoliščino. Sredstva torej lahko dobijo vsi, ki izpolnjujejo razpisne pogoje. Ti so objektivno določeni in enaki za vse.

Medtem ko so razpisni pogoji enaki za vse, smo pri točkovanju in izbirnih merilih predvideli »pozitivno diskriminacijo« žensk, s katero želimo spodbuditi uresničevanje načela integracije enakosti spolov in spodbujanje enakih možnosti na podeželju.

6.2 USKLAJEVANJE Z DRUGIMI FINANČNIMI INSTRUMENTI SKUPNOSTI

Skladno s 5. členom Uredbe Sveta 1698/2005/ES ministrstvo kot Organ upravljanja za EKSRP z rednimi formalnimi in neformalnimi stiki z organi upravljanja drugih operativnih programov zagotavlja, da so podpore iz PRP 2007–2013 razmejene in usklajene s podporami, ki se dodeljujejo iz drugih evropskih skladov, to je iz obeh strukturnih skladov (Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR, Evropskega socialnega sklada – ESS), Kohezijskega sklada (KS) in Evropskega sklada za ribištvo (ESR).

Največ pozornosti je namenjene usklajevanju podpor 3. in 4. osi PRP 2007–2013 z evropsko kohezijsko politiko. Omenjeni osi PRP 2007–2013 namreč presegata strogi okvir kmetijstva in s kmetijstvom povezanih dejavnosti ter na mikro ravni delno posegata na področje lokalnega in regionalnega razvoja. To je v najširšem smislu lahko predmet intervencionizma kohezijske politike. Zato so določila oz. pogoji, pod katerimi se dodeljuje podpora v okviru 3. in 4. osi PRP 2007–2013, predmet intenzivnih usklajevanj tako z organom upravljanja s sredstvi evropske kohezijske politike, to je Službo Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, kot tudi s posameznimi ministrstvi, ki so odgovorna za posamezne vidike evropske kohezijske politike in s tem povezanim dodeljevanjem sredstev iz ESRR, ESS in KS.

Čeprav je razmejitev med posameznimi skladi opredeljena že na programski ravni, se ob vsaki pripravi ali spremembi nacionalnega pravnega akta, ki natančno ureja način dodeljevanja podpor iz posameznega evropskega sklada, opravi medresorsko usklajevanje. Kot primer navedimo, da mora biti Uredba o ukrepih 1., 3. in 4. osi PRP 2007–2013, ki natančneje določa izvajanje PRP 2007–2013, vključno s spremembami in dopolnitvami, vedno usklajena z vsemi resorji, ki so pristojni za izvajanje evropske kohezijske politike. Dodatna usklajevanja potekajo tudi pred objavo javnih razpisov. Predvsem to velja za ukrepe 3. osi PRP 2007–2013 (za področje »podjetništva«), kjer usklajevanja potekajo s Slovenskim podjetniškim skladom (kot izvajalsko institucijo Ministrstva RS za gospodarstvo), na področju vzpostavitve širokopasovnega interneta pa tudi z Ministrstvom RS za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Na ta način je zagotovljeno, da so javni razpisi, ki jih objavljajo ministrstva za pridobitev sredstev iz evropskih skladov, medsebojno usklajeni.

Razmejitev med posameznimi skladi potekajo predvsem na ravni območja, na katerem se izvajajo podprti projekti (v naseljih, ki nimajo statusa mesta – 3. os PRP 2007–2013 ali v naseljih z manj kot 10.000 prebivalci – 4. os PRP 2007–2013), vrednosti projekta (v okviru PRP 2007–2013 se podpirajo projekti manjših vrednosti), velikosti podjetja (po številu zaposlenih), ki kandidira na javni razpis itd.

Pri ostalih oseh je možnost prekrivanja oz. podvojitve podpor iz različnih skladov Skupnosti bistveno manjša. To lahko pripišemo dejstvu, da so te povečini razmejene z opredelitvijo upravičencev, dejavnosti in/ali namenov ter se strogo nanašajo na kmetijski sektor. V okviru 1. osi PRP 2007-2013 so tako podpore pretežno namenjene posameznim kmetijskim gospodarstvom in/ali podjetjem, ki se ukvarjajo s primarno kmetijsko pridelavo oz. predelavo kmetijskih proizvodov z izjemo proizvodov iz rib. Ukrepi 2. osi pa so vezani na kmetijska zemljišča v rabi in tako s podporami zaradi fizičnih omejitev oz. dodatnih okoljskih zahtev dopolnjujejo plačila 1. stebra Skupne kmetijske politike (SKP).

Kot že nakazano v predhodnem odstavku, so iz podpor PRP 2007–2013 izključeni proizvodi iz rib. S tem se zagotavlja ustrezna razmejitev ESR in EKSRP. Razmejitev med podporami iz omenjenih evropskih skladov je dodatno določena na podlagi ciljne skupine upravičencev (ribiči, ribogojci, predelovalna industrija rib) in dejavnosti. Navedeni upravičenci in dejavnosti, ki so upravičeni do sofinanciranja v okviru ESR, tako niso upravičeni do podpor ukrepov politike razvoja podeželja. Do morebitnih prekrivanj v praksi zato ne prihaja.

Prav tako je ustrezno usklajevanje oz. razmejitev vzpostavljena do Evropskega kmetijskega jamstvenega sklad (EKJS). Medtem ko so neposredna plačila in ukrepi iz skupne tržne ureditve, ki se financirajo iz EKJS, ključni za stabilizacijo dohodka na kmetijskih gospodarstvih, so ukrepi politike razvoja podeželja namenjeni prestrukturiranju v kmetijskem sektorju s ciljem povečanja konkurenčnosti in hitrejšega prilagajanja razmeram na trgu. PRP 2007-2013 s svojimi ukrepi nadgrajuje neposredna plačila in ukrepe iz skupne tržne ureditve, ki se izvajajo v okviru 1. stebra Skupne kmetijske politike (SKP). Med obema stebroma SKP je že s PRP 2007-2013 zagotovljeno spoštovanje člena 5(6) Uredbe Sveta 1698/2005/ES, skladno s katerim se podpore (razen nekaterih izjem, ki so opredeljene v PRP 2007-2013) ne dodelijo shemam, ki so upravičene do pomoči v okviru skupne tržne ureditve.

7. PONOVNA UPORABA VRNJENE POMOČI

V Sloveniji so v letu 2009 prejemniki sredstev iz naslova PRP 2007-2013 morali vrniti pomoč v višini 264.995,05 € sredstev, od tega 212.322,24 € evropskih sredstev in 52.672,81 € nacionalnih sredstev.

Preglednica 34: Pregled popravkov/izterjave po ukrepih od 1.1. 2009 do 31. 12. 2009 (v €)

Ukrep	Izterjave/popravki	
	Javni izdatki	EKSRP
112 Pomoč mladim prevzemnikom kmetij	1.000,00	750,00
121 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	11.386,69	8.540,02
131 Izpolnjevanje standardov, temelječih na zakonodaji Skupnosti	11.597,94	8.698,48
211 Plačila kmetom zaradi omejenih možnosti na gorsko hribovskih območjih	41.481,59	33.185,37
212 Plačila kmetom na območjih z omejenimi možnostmi, ki niso hribovsko gorska območja	51.688,46	42.389,87
214 Kmetijska okoljska plačila	146.977,79	118.022,03
511 Tehnična pomoč	862,58	736,47
SKUPAJ	264.995,05	212.322,24

Vir: AKTRP

Sredstva dolžniki vračajo na podračun AKTRP, odprt posebej za ta namen. Vrnjena sredstva so ponovno izplačana za ukrepe programa in sicer do višine razpoložljivih sredstev v programu.

Gledano s strani Evropske unije, se vsako vračilo upošteva v zahtevkih za plačilo sredstev Republiki Sloveniji in sicer se za vrednost vračil posamezni zahtevki za plačilo zniža.

V zvezi z izdatki, financiranimi iz EKSRP v okviru PRP 2007-2013, po podatkih AKTRP evropskemu Uradu za boj proti goljufijam (OLAF - Office européen de lutte antifraude) doslej nismo poročali še nobenega primera goljufije.

Vodja OU
Branko Ravnik
Generalni direktor